

Bestuur en aanmoediging voor ieder die ernstig de zaligheid zoekt

door

JOHN ANGELL JAMES

Uit het Engels vertaald door

P. J. L. HUËT, TH. DR.

Predikant bij de Waalse Gemeente te Amsterdam

„Wat moet ik doen, om zalig te worden!"
„Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden."
Handelingen 16: 30 en 31

Amsterdam, Johannes Müller

Gedrukt bij C.A. Spin, 1841

Waaraan toegevoegd:

De leer der zaligheid verklaard

Door

Ds. W. HUYSER

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG

2017

Voorwoord

Het werkje, waarvan ik mijn landgenoten de vertaling aanbied, werd in Engeland met zo'n graagte ontvangen, dat er sedert de eerste verschijning, in 1835, reeds in 1838 een achtste uitgave van werd opgelegd, en er thans (1841) ver boven de honderd tien duizend exemplaren van verkocht zijn.

Ook in Frankrijk verscheen daarvan een vertaling, waarvan reeds een tweede uitgave is nodig geworden. In 1839 werd het in het Hoogduits overgebracht.

Het voldoet, naar mijn oordeel, aan de behoefte van zeer velen, die, bezorgd voor hun zaligheid, er echter niet toe komen, om hun hart voor een christelijke vriend of leraar te openen. Het is een gewenste leidsman voor dezulken, die, ofschoon ernstig wensende naar de vrede, aan de christen toegezegd, die echter steeds te vergeefs zoeken, daar zij de aard van het Evangelie niet kennen of miskennen. Het komt mij voor, alleszins een plaats te verdienen naast, en in verscheidene opzichten boven het bekende werkje van Doddridge.

Tot zulk een voortreffelijk en heilzaam geschrift mijn landgenoten de toegang te verschaffen, rekende ik daarom niet slechts een voor mij zelf nuttige bezigheid, maar achtte het zelfs plicht te zijn.

Er schijnt op dit werkje een bijzondere zegen Gods te rusten. Het behage Hem genadiglijk met die zegen ook deze vertaling en uitgave te begeleiden! Hij doe het werkje voor zeer velen onder ons een Leidsman zijn en Gids tot en op de weg der zaligheid, en geve aan ieder, die hetzelfde lezen zal, dat hij behartigen moge, wat hem hier zo duidelijk en schriftuurlijk, zo krachtig en nadrukkelijk, zo belangstellend en liefderijk wordt voorgedragen!

Inleiding

Bestuur tot het doelmatige gebruik van het volgende geschrift.

Bevreedmen moge het sommigen, dat ik meen bestuur te moeten geven omtrent het lezen van een boek, en nog wel van zulk een eenvoudig boekje als dit. Het is nochtans al te waar, dat zeer vele mensen óf niet weten, hoe zij lezen moeten, om van hun lezen nut te trekken, óf hieraan niet, waar het voegt, indachtig zijn. Daarbij, al is het volgende werkje eenvoudig en slechts elementair, het behandelt echter een onderwerp van oneindig en eeuwig belang; en wie het ook leze, hij zal het steeds gebruiken in het meest beslissende tijdperk van een leven, welks geschiedenis nimmer een einde kennen zal; in dat tijdperk namelijk, waarin alle genademiddelen, en onder dezelve ook dit geschrift, voor hem zullen worden, *hetzij een reuk des doods ten dode, of een reuk des levens ten leven*. Ontzettende gedachte, en echter louter waarheid!

Lezer, wie u ook bent! het is geen ijdele inbeelding van de schrijver, zo hij zich overtuigd houdt, dat u de inhoud van dit opstel uzelf óf in de hemel met blijdschap en dankbaarheid, óf in de hel met wroeging en wanhoop zult herinneren. Zou het dan onbescheidene gediensstigheid zijn, wanneer men u wil indachtig maken, hoe u het met vrucht zult lezen?

1. Neem het met u in uw binnenkamer. Ik bedoel de plaats, waar u zich begeeft tot het eenzame gebed; zulk een plaats hebt u toch? Het gebed is de ziel van alle Godsvrucht, en inkeren tot zichzelf het leven des gebeds. Dit is een boek om te lezen, wanneer u alleen bent; wanneer er niemand bij u is, dan God en uw geweten; wanneer u door de tegenwoordigheid van geen medemens verhinderd wordt, om geheel vrije loop te laten aan gevoel en gedachte, en aan alles, waartoe deze u nopen; wanneer u, door geen mensenoog bespied, het boek kunt neerleggen, en nadenken, of wenen, of neerknielen, om te bidden, of uw aandoeningen lucht geven in korte en ogenblikkelijke smekingen tot God. Ik eis dan van u, dat u dit boekje bewaart voor uw afgezonderde uren van nadenken en Godsdienst oefening; lees het niet, zie

- het niét in, zolang u zich met iemand anders bevindt, tenzij het iemand is, die, even als u, hoogst bezorgd zijn zaligheid zoekt.
2. Lees het met diepe ernst. Bedenk, dat het tot u spreekt van God, van de eeuwigheid, van verlossing, van de hemel en van de hel. Neem het op met iets van die heilige schroom, welke u waarschuwt, dat u iets heiligs aanroert. Dit boekje treft u aan in uw bezorgdheid over het welzijn van uw ziel; het vindt u, daar u het verderf ontvlucht; daar u nog ontkomt tot behoud van uw leven; daar u uitroept: *Wat moet ik doen, om zalig te worden?* en het biedt u zijn hulp aan, om u heen te leiden tot de enige toevlucht, tot de hoop, die u is voorgesteld in het Evangelie. Het boekje zelf is ernstig; zijn schrijver is ernstig; het onderwerp is ernstig; het moet dus in een bijzonder aandachtige en ernstige stemming gelezen worden. Neem het niet lichtvaardig op; lees het niet met lichtvaardigheid. Is uw gemoed niet plechtig gestemd, roer het dan niet aan; en wanneer u het aanroert, zeg dan in uw geest aan elk ander onderwerp vaarwel, en tracht u te doordringen van de gedachte, dat u zich bevindt tegenover God, verlossing en eeuwigheid, en dat u inderdaad, door het lezen van dit opstel, niets anders doet, dan opzamelen, wat eenmaal voor u, óf van de heilvolle beker der verlossing, óf van de bittere kelk der veroordeling de inhoud uitmaken zal.
 3. Lees het tevens met ernstig, nadrukkelijk gebed. Zonder Gods zegen, kan dit geschrift u niet heilzaam zijn; het is alleen Gods genade, waardoor het uw geest onderwijs kan schenken, en indruk maken op uw hart. Het zal u noch proefondervindelijke kennis verschaffen, noch van bekommerdheid u verlossen, noch twijfelingen opheffen;— noch vrede, noch heiligmaking zal het bij u teweeg brengen, zo niet God Zijn Heilige Geest er toe schenkt. En wenst u die Geest te ontvangen, zo moet u om Zijn invloed vragen. Daarom, als u verlangt, dat dit boekje u nuttig zijn zal, lees dan niet verder, voordat u vurig, zowel als oprecht God gebeden hebt om Zijn zegen over het gebruik daarvan. Ik heb ernstig God gebeden, dat Hij mij wilde in staat stellen, om het te schrijven; en indien u nu, van uw zijde, even ernstig Hem bidt, dat Hij u in staat stelle, om het met vrucht te lezen, dan zullen wij beide ruime dankstof vinden; want wat met bidden wordt aangevangen, eindigt gewoonlijk in dankzegging.
 4. Lees niet teveel op eenmaal. Boeken, welke bestemd zijn, om te onderwijzen en op het hart indruk te maken, moeten langzaam gelezen worden. De meeste mensen lezen te veel tegelijk. Uw doel is niet, om dit opstel slechts uit te lezen; maar om het zó te lezen, dat u er nut van trekken mag. Geen voedsel verteert wél, waarvan men te veel ineens gebruikt. Niet anders is het gelegen met het voedsel van geest en hart.
 5. Denk na bij wat u leest. Nadenken is voor de geest, wat de vertering is voor het lichaam. De eerste werkzaamheid der ziel is oplettendheid; de tweede verrichting, bepeinzen. Willen wij van iets een juist denkbeeld verkrijgen, zo moeten wij het niet slechts zien, maar ook beschouwen. Evenzo, - willen wij uit boeken kennis vergaren — moeten wij ons niet vergenoegen met te zien waarover zij handelen, maar wij moeten er het oog gezet op vestigen. Het is de overdenking alleen, welke ons in staat kan stellen, om te verstaan en te gevoelen. Lezen wij de Heilige Schriften of enig Godsdienstig boek, dan lezen wij, of behoren althans te lezen, met een oog op de eeuwigheid. De zaligheid is verbonden aan kennis, en kennis is onmogelijk zonder overpeinzing. In een boek, hetwelk ons tot de zaligheid wil leiden, moeten wij, om zo te spreken, bij elke stap stilstaan en onszelf vragen 'Versta ik dit?' Het nut, uit zulk een boek te trekken, hangt af niet van het hoeveel wij lezen, maar van het hoeveel wij verstaan. Eén vers van de Bijbel, wél verstaan en bepeinsd, zal ons heilzamer zijn dan een geheel hoofdstuk, haastig en zonder nadenken doorgelezen.
 6. Lees geregeld en naar de volgorde voort. Spring niet van het een op het andere. Dat uw verlangen naar troost u niet drijve, om hier en daar zulke gedeelten uit te kiezen, die u op uw gesteldheid bijzonder toepasselijk rekent. Al wat hier geschreven staat, is van toepassing;

dit zal juist dan het beste blijken, wanneer, men het tezamen neemt en als een geheel. Een ongeregelde wijze van lezen, hetzij van de Bijbel of van andere boeken, kan niet tot stichting en opbouw van de geest bevorderlijk zijn. Zulk lezen komt nu eens voort uit lichtzinnigheid, dan weder uit ongeduld; maar het is steeds hoogst nadelig. Bedenk, dat wat u zoekt, verlossing is en eeuwige zaligheid; iets van zulk alles te boven gaand gewicht, dat het lichtvaardigheid moet doen stilstaan; iets van zulk een oneindige waardij, dat het moet aansporen tot het voorbeeldigste en taaiste geduld.

7. Lees met bedaardheid. U bent bezorgd voor uw eeuwig lot; u vraagt angstvallig; 'Wat moet ik doen, om zalig te worden?' Dit belet echter niet, dat u zorg moet dragen, om u niet zo zeer te laten bewegen door uw aandoeningen, dat u daardoor buiten staat zou zijn, bedaard en koel naar het antwoord te luisteren. In omstandigheden, welke angst en zorg verwekken, zijn sommige mensen zo zeer onder de macht van hevige aandoening, dat hun oordeel verbijsterd raakt, en zij alzo verhinderd worden, niet alleen van te bedenken, wat nu het best gedaan zou zijn, maar zelfs van dit in te zien, ook wanneer een ander het hun voorstelt. Zulk een angstige en gejaagde toestand der ziel is zeer gewoon bij mensen, welker gemoed eerst kort geleden ernstig op de zaligheid begon acht te geven. Onrustig zijn zij en ongeduldig om troost te vinden; maar het is juist daardoor, dat zij hun verlangen niet voldaan zien. Men leest dan in de Bijbel; men hoort leerrede op leerrede; men raadpleegt vrienden, alles in een verwarde staat van hart en geest. Zie, hiertegen moet u op uw hoede zijn; u moet trachten uw gedachten te beheersen, uw aandoeningen te doen bedaren, en dit ten minste in zulk een mate, dat u acht kunt geven op de raadgevingen en waarschuwingen, welke u hier worden voorgesteld.
8. Ik beveel u ernstig het lezen aan, zowel van al de Bijbelverzen en hoofdstukken, welke ik hier heb bijgebracht, als van al zulke, welke ik, korthedshalve, alleen heb aangehaald. Ik dring hierop bijzonder aan. Lees dit boek, met de Bijbel naast u, en zie niet op tegen het naslaan van deze plaatsen in uw Bijbel. Zo u ongelukkigerwijze mij of mijn boekdeeltje gaat aanzien dat het u kan dienen in plaats van de Bijbel, terwijl u er juist van gebruik moest maken als van een gids tot de Bijbel, zo zoude ik tot uw nadeel geschreven hebben, of liever uzelf verkeert alsdan het nut van dit boekje in nadeel, 'Weest', zo spreekt de apostel, 'weest, als jonggeboren kinderen, begerig naar de onvervalste melk van het woord, opdat gij door hetzelfde moogt opwassen,' 1Petr. 2:2. En gelijk die kinderen het voorspoedigst zijn, welke door de moederborst gevoed worden, zo nemen, onder allen, die zich bekeren, zij het meest toe in genade, die het meest zich toeleggen op een geestelijk gebruik van de Heilige Schrift. Ware het dus, dat ik mij tussen u en de Bijbel plaatste, ik deed u grotelijks ondiens. Maar mocht ik u bewegen, om de Bijbel te raadplegen, dan zou ik u een waarachtige hulp zijn op de weg van de godzaligheid. Misschien is het, in uw tegenwoordige toestand van gemoed, voor u niet verkieslijk Gods Woord van het begin af regelmatig door te lezen, en beter, dat u zich vooreerst bepaalt bij het gebruik van die plaatsen, welke ik heb aangevoerd en aangewezen.

En nu behage het God, in Zijn onuitsprekelijke goedheid en hoge genade, het gebruik van dit boek voor vele onsterfelijke zielen te zegenen. Hij doe het, hoe gering ook en gebrekkig, een middel zijn, om velen te leiden op het pad des levens!

HOOFDSTUK 1

Ernstige bezorgdheid over onze zaligheid, hoogst redelijk en nodig

Lezer! U bent dan door Gods genade er toe gebracht, om in meer of mindere mate van belangstelling en bezorgdheid deze gewichtige vraag te doen: 'Wat moet ik doen, om zalig te worden?' Geen wonder, dat u zich hierover bekommert. Het is veeleer wonder, dat u niet reeds vroeger hierover ernstig nadacht; dat u ook nu zelfs niet nog dieper belang daarin stelt, en dat allen, die Gods Woord bezitten, niet met u dezelfde bezorgdheid delen.

Alles toch rechvaardigt deze bekommernis, en veroordeelt de onverschilligheid hierover. Zorgeloosheid over onze ziel; onverschilligheid over eeuwig heil of onheil, is een evenzeer onredelijke als hoogst schuldige gesteldheid des harten. De overdrevenste opgewondenheid omtrent deze gewichtige zaak is minder verwonderlijk en onredelijk, dan volslagen zorgeloosheid. Dit doen u de volgende aanmerkingen zien.

1. U bent een onsterfelijk schepsel; een wezen, geboren voor de eeuwigheid; een schepsel, dat nimmer zal ophouden te bestaan. Miljoenen eeuwen, ontelbaar als het zand aan de oever der zee, als de droppels van de oceaan, als de bladeren van al de bossen op deze aardbol, brengen nog geen einde aan de duur van uw bestaan¹; eeuwigheid, oneindige eeuwigheid, ondoorgrondelijke eeuwigheid, ziedaar wat vóór u ligt! Tot eeuwige rampzaligheid of eeuwige gelukzaligheid brengt elke dag u nader. Ieder ogenblik kunt u sterven; en zo nabij u bent aan uw dood, zo nabij bent u ook aan hemel of hel. Geen wonder dan, dat u vraagt: 'wat moet ik doen, om zalig te worden?'
2. Maar hoe redelijk zulke bezorgdheid is, dit blijkt nog te meer, wanneer u tevens bedenkt, dat u zondaar bent. U hebt Gods wet overtreden; u hebt Zijn gezag tegengestaan²; u hebt gehandeld als Zijn vijand, en bent oorzaak, dat Hij tegen u is. Indien u niet meer dan slechts één overtreding had gepleegd, dan reeds zou uw toestand verontrustend zijn. Eén zonde reeds zou u stellen onder de veroordeling van Zijn wet, en u Zijn heilig misnoegen berokkenen. Maar u hebt niet slechts één zonde bedreven; méér in getal, zwaarder en groter zijn uw zonden, dan u weten of beseffen kunt. Geheel uw leven was een voortgezette zonde; ja, beschouwt u uzelf in uw betrekking tot en verplichting jegens God, zo deed u waarlijk niets dan zondigen. Uw overtredingen getuigen tegen u; u bevindt zich daardoor werkelijk onder de veroordeling en den vloek des Almachtigen.
3. Bedenk, wat het zegt, dat een ziel verloren gaat. Hij, wiens ziel verloren gaat, verliest al wat de mens als onsterfelijk wezen dierbaar is; hij verliest de hemel met al haar eer, gelukzaligheid en heerlijkheid; hij verliest Gods gunst, welke het leven is van alle redelijke schepselen; hij verliest de hoop, de laatste toevlucht in elke andere ramp. Het verlies van de ziele bevat in zich alles, wat opgesloten ligt in dat vreselijk en ontzettend woord: HEL. Het is, eeuwigdurend te ondervinden Gods toorn; de vloek van de Almachtige te dragen, of te vallen in die vervloeking, even als in een brandend meer van vuur en zwavel. Hoe waar, hoe plechtig zijn Christus' woorden: 'Wat zal het de mens baten, zo hij de gehele wereld gewon, en leed schade aan zijn ziel! of wat zal een mens geven tot losprijs voor zijn ziel?' Matth. 16:26. Al de tranen, welke immer op deze aarde gestort zijn, of nog zullen worden; al de zuchten, ooit geslaakt, of nog te slaken; al de angsten, ooit ondervonden, of nog te ondervinden door al de bewoners van deze wereld, zolang de tijd zal duren, wegen tezamen nog niet op tegen de rampzaligheid van één ziel, die verloren gaat. U dan, die door uw

¹ aanzijn

² wederstreefd

zonden aan deze rampzaligheid bent blootgesteld, met het volste recht zegt u: 'Wat zal ik doen, om zalig te worden?'

4. Deze uw bezorgdheid is ook redelijk, wanneer u bedenkt, dat het voor eeuwig verloren gaan van een ziel geenszins een zeldzaam, maar een zeer vaak voorkomend geval is. Het is zulk een ontzettende ramp, dat, indien dit slechts eenmaal in een jaar, of eenmaal in een eeuw gebeurde, zodat het niet meer dan slechts mogelijk ware, dat deze ramp u zou treffen, het nog onvergeeflijke zorgeloosheid zijn zou, indien u niet althans enige zorg daarover zou voeden; hoeveel te meer dan maakt u zich daaraan schuldig, indien het verloren gaan van een ziel een zeer gewone en alledaagse ramp is! Ach! In plaats, dat het tegemoet gaan van een eeuwige rampzaligheid een zeldzaamheid is voor de mensen, is het veeleer een zeldzaamheid, zo er zijn, die in de hemel komen. Onze Heere verklaart ons, dat de weg, welke ten verderve leidt, bewandeld wordt door velen; terwijl het slechts weinigen zijn, die de weg des levens betreden. Wijd opent de hel haar kaken, en ontelbaren verslindt zij ten verderve. Hoe onrustbarend is de gedachte; hoeveel grond is er, om te vrezen, dat u tot dit getal zou behoren! Het is waarschijnlijk, dat menigeen, die deze bladen leest, zijn eeuwigheid zal doorbrengen met verloren zielen. Het is derhalve wijs, het is plicht voor u, de bezorgdheid aan te kweken, welke zegt: 'Wat zal ik doen, om zalig te worden?'
5. Zalig te worden, is mogelijk. Was het niet mogelijk, dan zou het nutteloos zijn, zich over zijn zaligheid te bekommeren. Het zou een wreedheid zijn, om tot een bezorgdheid aan te sporen, welke nimmer zou kunnen worden weggenomen door het verkrijgen van het verlangde heil. Maar uw toestand is niet hopeloos. U kunt zalig worden. U wordt uitgenodigd, om zalig te worden. Christus is gestorven voor uw redding. God wil uw verlossing. Al de gelegenheden en middelen, allerlei hulp en aanmoediging tot uw zaligheid zijn om en bij u. Het heil van uw ziel is binnen uw bereik; het wordt zo dicht mogelijk tot u gebracht, en de schuld zou alleen aan u liggen, indien u het niet deelachtig wordt. Uw bekommerdheid verkeert dus niet over een onbereikbare zaak.
6. De zaligheid is door duizenden verkregen: waarom zou zij u alleen niet geworden? Ja, miljoenen zijn reeds zalig in de hemel; tien duizenden zijn op weg, om diezelfde hemel binnen te gaan. Om u zalig te maken, is Gods wil evenzeer ernstig, Christus evenzeer in staat als voor hen; waarom dan, waarom toch zou u niet zalig kunnen worden?
7. En, daarbij, wat een weldaad is de zaligheid! Een weldaad, welke in zich bevat al de rijkdom der genade, en de nog grotere rijkdom der heerlijkheid; verlossing van zonde, dood en hel; verkrijgen van vergeving, vrede, heiligheid en hemel; een weldaad, in het kort, onmetelijk, oneindig, eeuwigdurend; welke van eeuwigheid her het Goddelijke verstand bezig hield; welke door de Zoon van God aan het kruis werd teweeg gebracht; welke met haar zaligheid geheel de eeuwigheid zal vervullen. O hoe gering, hoe nietsbeduidend, hoe verachtelijk is zelfs het hoogste voorwerp van 's mensen eierzucht — om van minder edele, door de mensen nagejaagde, voorwerpen niet te gewagen — in vergelijking met de zaligheid! Rijkdom, aanzien, rang en roem — stof aan de weegschaal zijn zij — vergeleken bij de zaligheid, welke in Christus is, met eeuwige heerlijkheid. Wie dan, die gerekend wil worden enigszins belang te stellen in zijn eigen geluk, moet niet zeggen; 'Wat moet ik doen, om zalig te worden?'
8. De omstandigheden, waarin u zich bevindt, om deze zegen te verkrijgen³, zijn ten dele gunstig, ten dele ongunstig. De liefde Gods is oneindig; de verdienste van Christus is oneindig; de macht van de Heilige Geest is oneindig; Jehova wil en werkt uw zaligheid; Christus nodigt u; alle dingen zijn gereed, en de genade Gods wordt u aangeboden tot uw bekering. Aan de andere zijde, u hebt een bedorven hart; u bevindt zich in een wereld, waar

³ erlangen

alles schijnt samen te spannen, om uw oplettendheid van de zaligheid af te trekken en u die te doen veronachtzamen. Satan beijvert zich, om uw gemoed te verblinden, de wereld, om uw verbeelding en uw hart met andere voorwerpen te vervullen, zodat zelfs de rechtvaardigen ter nauwer nood zalig worden." U kunt de wereld niet verlaten, om in kloosters te gaan wonen; maar u moet de zaligheid van uw ziel zoeken te midden van de belemmerende zorgvuldigheden van deze drukke en rusteloze wereld, waar de zorg voor het lichaam zo makkelijk⁴ alle zorg voor de ziel verbant, en waar de zienlijke en tijdelijke dingen zo geschikt zijn, om de oplettendheid af te trekken van de onzienlijke en eeuwige dingen. O hoe moeilijk is het, juist genoeg deelneming te schenken aan het tegenwoordige, en toch niet te veel! Hoe moeilijk naar behoren te zorgen voor de belangen beide der aarde en des hemels; voor twee werelden tevens bezig te zijn en te werken! — Deze omstandigheden verdienen wel voorwaar, dat u ze ter harte neemt.

Bezorgdheid derhalve, diepe bezorgdheid over de zaligheid, is van alle dingen in deze wereld het redelijkste en verstandigste. Ja, wij voelen ons genoopt te vragen: Heeft hij een ziel, of weet hij, dat hij een ziel heeft, hij, die zorgeloos is omtrent zijn eeuwig geluk? Is hij mens, of redeloos dier? Is hij in het bezit van zijn rede, of is hij krankzinnig? Steeds wandelende aan de rand van een steile, welke over de bodemloze diepte hangt, en echter niet bezorgd over de zaligheid! Ach! noodlottige, ontzettende, verderf aanbrengeende onverschilligheid!

Kweek dan toch, kweek uw bezorgdheid aan, en doe haar niet van u weg. U moet bezorgd zijn; u behoort bezorgd te zijn; zonder dit kunt u niet zalig worden, want zonder dit werd het niemand, en zal het nimmer iemand worden. De zaligheid van een ziel, welke verloren was, is zulk een verbazende verlossing, is een zaak van zulk oneindig gewichtig belang, dat het, naar de aard der zaak, onmogelijk is, dat het geschonken zou worden aan hem, die niet ernstig begeert haar te verkrijgen.

Het is juist het doel van geheel uw bestaan, het einde, waartoe God u geschapen heeft. Het heil van uw ziel, neem dit weg, en u bent een raadsel in de schepping, een niet te doorgronden geheimenis in de natuur. Waarom heeft God u vermogens geschonken, welke naar de eeuwigheid als ware het heenwijzen, en begeerten, welke zich tot haar uitstrekken, indien Hij voor u geen eeuwigheid bestemd had? Eeuwige zaligheid — ziedaar het grote einddoel van het leven! Verkrijg, wat u mag begeren; zo u niet de eeuwige zaligheid deelachtig wordt, hebt u het oogmerk van uw leven gemist. Al ware het u gegeven al de rijkdommen van deze aardbol deelachtig⁵ te worden; op te klimmen tot het bezit van de algemene heerschappij; al was u in staat, door de heerlijkste ontdekkingen op het veld van de wetenschappen, en door de nuttigste uitvindingen op het gebied van de kunst, of door de voortreffelijkste gewrochten op dat der letterkunde, de aarde met de roem van uw verdiensten te vervullen, en uw naam eervol te doen leven ook bij het laatste nageslacht — nochtans — indien u het eeuwige heil van uw ziel mist, — u zult tevergeefs geleefd hebben.

Wat u ook winnen mag, het leven zal voor u slechts een nutteloos avontuur zijn, indien u de eeuwige zaligheid niet gewonnen hebt. De geringste mens, die immer de zaligheid deelachtig werd door het geloof in Jezus Christus — al bezat hij ook slechts een klein vonkje verstand, even genoegzaam, om de aard en de noodzakelijkheid der bekering te bevatten; — al bracht hij al zijn levensdagen door onder de afzichtelijkste armoede en de onaangenaamste omstandigheden; al ware hij onbekend, zelfs bij de armen, en al werd hij, na zijn dood, begraven in het graf van de armen, waarover geen traan immer wordt gestort — het lot van zulk een mens is oneindig te verkiezen boven dat van de meest voorspoedige koopman, van de grootste veroveraar, van de diepzinnigste wijsgeer, of van de verhevenste dichter, die immer bestonden — indien zij leefden en stierven buiten het bezit der

⁴ licht

⁵ machtig

eeuwige zaligheid, De laagste plaats in de hemel is oneindig verre te verkiezen boven de hoogste plaats op aarde, Ga dan voort, u bezig te houden met de vraag: 'Wat moet ik doen, om zalig te worden?' Laat niemand uw aandacht aftrekken van dit gewichtig onderwerp. Zolang u de zaligheid begeert, vestigt uw oog en hart en hoop op de verhevenste zaak van het gans heelal; en wanneer gediensstige, maar onkundige vrienden u zouden willen overreden, dat u al te zeer bezorgd bent, wijs hen dan op die bodemloze afgrond, en vraag hen of iemand ooit te bezorgd kan zijn, om aan zulk onheil te ontkomen? Wijs hen op de hemel, en vraag hun, of iemand ooit te bezorgd kan zijn, om haar heerlijkheid te verkrijgen? Wijs hen op de eeuwigheid, en vraag hen, of iemand ooit te bezorgd zijn kan, om zich een onsterfelijke zaligheid te verzekeren? Wijs hen op het kruis van Christus, en vraag hen, of iemand ooit te bezorgd kan zijn, om datgeen deelachtig te worden, waarvoor Hij stierf?

HOOFDSTUK 2

Godsdienstige indrukken, en van welk onuitsprekelijk belang het is die te behouden en te versterken

Ontwaakte en bezorgde zondaar! uw tegenwoordige toestand is een zeer gewichtige toestand. U bent in het beslissende tijdperk van uw godsdienstige geschiedenis en van uw eeuwige bestemming. Geen tong kan vermelden, geen pen beschrijven, hoe hoogst gewichtig uw tegenwoordige omstandigheden zijn. U bent wakker geworden uit uw lange slaap van zonde en geestelijke dood, en nu zult u óf opstaan en de loopbaan lopen, welke voor u is opengesteld, óf u zult weldra weder (gelijk zij gewoon zijn te doen, die in hun slaap slechts licht werden gestoord) terugzinken in een slaap, dieper dan ooit te voren. De Geest van God worstelt met u, en u — u zult óf aan Zijn vermaningen gehoor geven, en u door Zijn genadige invloed laten leiden, óf u zult Hem bedroeven door tegenstand en verzuim, en hem nopen u te verlaten. God trekt u thans als met liefdeskoorden. Christus zegt: 'Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop.' De Geest werkt aan uw hart. Geef toch toe aan deze zachte aansporingen; open toch voor deze genadige Heiland; bedroef niet, blus niet uit, de bewegingen van die Goddelijke Geest. De zaligheid is u nabij gekomen, en de hemel opent zich voor uw ziel.

Bedenk, dat u de Geest kunt uitblussen, niet slechts door dadelijke tegenstand, maar ook door zorgeloos verzuim. Wees toch, ik smee het u, niet ongevoelig voor uw toestand. Omtrent geen enkele overtuiging moet u onverschillig verkeren; geen enkele indruk moet u over het hoofd zien. Lang blijven zoals u nu bent, dit kunt u niet. Weldra zullen uw indrukken eindigen óf in bekering, óf in grotere onverschilligheid; zoals de bloesem in het voorjaar, zullen zij óf tot vrucht zich zetten, óf op de grond neervallen. Indien uw tegenwoordige bezorgdheid verminderde, dan zal zij al spoedig geheel ophouden; en indien zij ophield, zal zij waarschijnlijk nimmer weder verlevendigd worden.

Hoogst gevaarlijk is het met overtuigingen van zonde en Godsdienstige indrukken te spelen of te dralen. Wilt u dan uw tegenwoordige gevoelens niet verliezen, neem van mij de volgende raadgevingen aan:

1. Erken de mogelijkheid van deze indrukken te verliezen. Heb toch niet de moed⁶ te denken, dat het voor u onmogelijk is, weder in te storten. Koester toch niets, dat gelijken zou naar de ijdele zelfverheffing van de apostel Petrus, toen hij zei: 'Al zouden zij allen aan U geërgerd worden, ik nimmermeer!' Wat toch is gewoner dan voorbijgaande vroomheid? Het karakter van de onstandvastige in 'De Christenreis' is dagelijks aan te treffen. Weinigen zijn er onder

⁶ Vermeet u toch niet

hen, die het Evangelie horen, welke niet, op enige tijd, Godsdienstige indrukken daarvan ontvangen. Onder hen, die hun ogen opheffen in de plaats van eeuwige straf, zijn ontelbaren, die het betreuren, dat zij zodanige indrukken eenmaal verloren lieten gaan. Denk toch niet, dat, omdat u thans zo bezorgd ben over uw zaligheid, daarom ook zeker zalig moet worden. Neen toch. Menigeen, die deze bladen leest, ook onder de grootste begeerte naar eeuwig heil, zal echter tot het getal dergenen behoren, die zich onttrekken. Zelfvertrouwen zal ongetwijfeld eindigen in zelfbeschaming; terwijl juist het wantrouwen op óns zelf de weg is, óm staande te blijven.

2. De gedachte van weer tot onverschilligheid te vervallen, vervul u met vrees. Laat de enkele⁷ mogelijkheid daarvan u reeds doen beven. Roep in de angst van uw geest uit: Wee mij, indien ik bleek trouweloos te zijn; indien mijn gerechtigheid zijn moest als de morgenwolk of als de ochtenddauw; indien dit mijn hart, wat nu zo zeer ernstig schijnt, weer onverschillig werd; indien mijn ziel, die nu schijnt niet ver te zijn van het Koninkrijk Gods, het aan de ingang zelf verliet, en niet verder de wegen Gods bewandelde; indien mijn vrienden of mijn leraar mij zagen teruggaan, en tot mij zeggen moesten: 'U liep wél; wat heeft u verhinderd?' Vreselijke verandering! God beware u er voor in Zijn genade! Lieve Lezer! laat zodanige overdenkingen de uwe zijn. Acht de dood verkieslijk, liever dan uzelf terug te trekken; wees in dit gevoelen, dat u liever moet voortgaan in het zoeken van uw zaligheid, al moest u ook sterven op het ogenblik, dat uw zonden u vergeven werden, liever dan terug te keren tot onverschilligheid, al zou u daarbij een lang leven en de gehele wereld winnen. Naast het verlies van de ziel, is er niets op zich zelf zo verschrikkelijk, of dat zo zeer moet gevreesd worden, dan het verlies van Godsdienstige indrukken, en het laatste, dit bedenke men, is de weg tot het eerste.
3. Het zij uw ernstig en aandachtig gebed, dat het Gode behage, door de krachtige hulp van Zijn Heilige Geest uw indrukken duurzaam te maken. Lezer! leer hier deze twee lessen: dat God alleen deze goede indrukken in uw hart kan verzegelen, en dat men dit alleen van God verwachten kan, als verhoring van ons gebed. Het is van het hoogste belang, dat u op deze hoogte van uw Godsdienstige levensgeschiedenis zeer diep beseffen mag en overwegen, dat alle ware Godsvrucht in het hart des mensen het werk is van de Geest Gods. Lees niet voort, voordat u deze waarheid wel hebt overwogen, en haar zo diep in uw hart gedrukt, dat zij bij u worde een beginsel van uw daden, een regel van uw gedrag. Elke overtuiging zal spoedig reeds worden uitgedoofd; elke indruk spoedig uitgewist, tenzij God zelf, door Zijn oppermachtige en krachtige genade, dezelve duurzaam doe zijn. Indien God niet Zijn macht u ten goede gebruikt, zult u alle Godsdienstige indrukken even ongetwijfeld verliezen, als u dezelve thans hebt. Zo onverstandig het zijn zou licht te verwachten zonder de zon, even onverstandig ware het een Godsvrucht te willen, onafhankelijk van God. Niet de minste heilige gezindheid zal ooit in het gemoed oprijzen of daar gevestigd blijven, dan alleen door God. Daarom ook is het ontvangen van deze genadige invloed het doel en de vrucht tevens des gebeds. Bidden, ziedaar de eerste stap in het Goddelijke leven; bidden is ook daarin de tweede stap; bidden is de derde; het is inderdaad hoogstnodig gedurende de ganse Christelijke loopbaan. Ontwaakte zondaar! bidden, dit vooral is uw taak. U moet gelegenheid zoeken, om alleen te zijn; u moet krachtig smeken tot God; u moet Zijn hulp vragen; u moet, desnoods een gedeelte van uw slaap opofferen, indien u bij dag geen tijd kunt vinden voor het gebed. In zekeren zin moet u gedurig bidden. De geest des gebeds moet in u wonen en u nimmer verlaten, en u in huis en bij de weg, op uw legerstede en onder uw bezigheid, met smekingen gedurig tot Hem doen gaan; en van deze smekingen moet dit

⁷ blote

vooral de inhoud zijn, dat God niet toelate, dat uw ontvangen indrukken verdwijnen zouden, maar dat zij u veeleer tot bekering mogen leiden. U mag vrij boeken lezen, vrienden raadplegen, predikanten aanhoren, en de beste voornemens vormen; doch boeken, vrienden, predikanten en goede voornemens, het zal alles tevergeefs zijn, zo God niet Zijn Heilige Geest schenkt. Zeer gewoon is het, dat aanvangs op al zulke middelen te veel hun vertrouwen stellen, en al te weinig op God zelf. Wilt u niet in de afzondering bidden, of ook, zo u meent hiertoe de tijd niet te kunnen vinden, dan mag u evenzeer uw gehele streven naar de zaligheid staken; want zonder bidden kunt u nimmer zalig worden.

4. Wenst u waarlijk uw indrukken te behouden en voort te gaan in het zoeken van uw zaligheid, zo moet u tevens besluiten, om aan dat alles vaarwel te zeggen, wat u in uw gedrag als zondig erkend hebt, en u moet ook zeer waakzaam zijn tegen de zonde. Dusdanig toch is het bestuur van Gods Woord: 'Zoekt den Heere, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is. De goddeloze verlate zijn weg en de onrechtvaardige zijn overleggingen; en hij kere terug tot de Heere en Hij zal mededogen met hem hebben, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk', Jes. 55:6-7. Niets anders bedoelt de taal van een van de vrienden van Job: 'Gij dan! richt nog uw hart [tot Hem, en breid uw handen tot Hem uit; wat misdrijf u aankleve, doe het ver van u en laat geen ondeugd in uw tenten wonen', Joh. 11:13-14. Het is ook zeer nodig voor u te weten, dat de verlossing, welke in Christus is, een verlossing is van de zonde. 'Gij zult Zijn naam heten Jezus, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden', zei de engel tot Jozef, toen hij de aanstaande geboorte van Christus verkondigde, Matth. 1:21. 'Christus heeft Zichzelf overgegeven, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverende in goede werken', Tit. 2:14. Het is van het hoogste belang, dat u er een duidelijk besef van hebben mag, dat de zaligheid, die u begint te zoeken, een heilige roeping is. Al wat zondig is in uw aanleg, als boosheid, wraak, hevige driften; al wat zondig is in uw woorden, als valsheid, belediging, kwaadspreken; of wat zondig is in uwe daden, ontheiliging van de dag des Heeren, onrechtvaardigheid, onvriendelijkheid, ongehoorzaamheid aan ouders of meesters, — van dit alles moet onmiddellijk worden afstand gedaan, zonder aarzelen, zonder tegenzin of uitzondering. Behoudt u een enkele zonde, terwijl u haar als zondig erkend hebt, zo zult u weldra al uw overtuigingen ver-stikken, al uw indrukken uitwissen. Hebt u de wil niet, om van uw zonden afstand te doen, zo zoekt u ook de zaligheid niet. Misschien denkt u: Ik wens een christen te worden; ik lees de Bijbel; ik offer Gode mijn gebeden, en hoor geregeld predikaties, en verwondert u zich, dat u met dat al geen vorderingen maakt in Godzaligheid? Maar de reden hiervan is misschien, dat u niet van willen bent, om uw zonden vaarwel te zeggen, om afstand te doen van uw wereldsgezindheid, van uw vleselijke genietingen, of van enige zaak, die u oordeelt u voordeel of genoeg aan te brengen, ofschoon u weet, dat zij zondig is. Welnu, zo lang u zodanig gezind bent, kunt u nimmer vorderen. Onderzoek dan, onderzoek uw hart nauwlettend; sla met oprechtheid uw gedrag gade, en zie of er in u iets is, waarvan u weet dat het verkeerd is, en wat u echter niet verkiest na te laten; vindt u zo iets, tevergeefs zult u dan menen, dat u uw goede indrukken zou kunnen behouden, en een christen worden. Laat mij ook nog u opmerkzaam hierop maken, dat u gezind moet zijn, om van uw zonden onmiddellijk afstand te doen; begerig zijn moet u, en het besluit nemen, om dadelijk de zonde vaarwel te zeggen. Augustinus bekent, dat hij gewoon geweest was, God te bidden om bekering; maar met deze bepaling: 'Nog niet, o Heere!' Voordat hij geheel van zijn boze wegen tot de Heere bekeerd was, wenste hij nog wat langer zijn zondige lusten in te volgen. Zo vindt men er, die begeren, of althans verklaren te begeren, om te eniger tijd bekeerd te worden, en die gezind zijn, om hun zonden na te laten. 'Maar', zeggen zij, 'nog niet.' Zie, zo is er een gemengde gesteldheid van het gemoed: een verlangen, om zalig te

worden, maar tevens een vertragende gehechtheid aan een of andere zonde; en zo paait men zich met het voornemen, om te eniger tijd naderhand de zonde op te offeren. Gevaarlijk zelfbedrog! God zegt; 'Nu', en u moet antwoorden; 'Ja, Heere! nu; nu wil ik mij bekeren van deze en van alle zonde.' Dan, u moet niet alleen gezind zijn, om afstand te doen van alle zonde; maar u moet ook zorgvuldig tegen alle zonde waken. U bevindt zich in een zeer beslissende toestand van gemoed; en een zeer geringe mate van toegevendheid aan de zonde zou al uw Godsdienstige indrukken kunnen doen verdwijnen. Zelfs het toegeven aan een verkeerde aanleg is in staat, om aan uw ziel een onherstelbare schade te berokkenen, en u het najagen van het eeuwige leven te beletten. U moet bijzonder op uw hoede zijn tegen uw heersende zonde, welke die ook wezen moge, overeenkomstig de vermaning van de apostel, Hebr. 12:1. Tegelijkertijd moet ik u echter waarschuwen tegen moedeloosheid over struikelingen, welke u zouden mogen gebeuren; geenszins moet u zich aan wanhoop overgeven, indien u soms door de verzoeking wordt overwonnen. Zoiets moet u alleen des te meer waakzaam doen zijn, maar u niet de moed doen opgeven. Ik zal later terugkomen, en er dan meer van zeggen.

5. Van groot belang is het voor u, dat u zich afscheidt van ongodsdienstige en wereldse omgang. Hiertoe zal enige moed behoren. Het zal van u moeilijke zelfverloochening vorderen, het gezelschap te verlaten van degenen, met wie u gewoon was te verkeren; maar indien zij mensen zonder Godsdienst zijn, zo moet dit echter geschieden. Lees, wat hierover door God en door Godvruchtige mensen gezegd is: Psalm 119:63; Spreuk. 1: 11-16; 2:12-19; 29:6; 13: 20; 1Kor. 15:33; 2Kor. 6:14-18. Volg deze vermaningen op, en verlaat de omgang met allen, die over de Godsdienst lichtzinnig denken. Hun gezelschap en hun omgang zullen u weldra van de paden der Godsvrucht aftrekken. Hun lichtzinnigheid, hun onverschilligheid, hun onachtzaamheid over het eeuwig heil, zullen al uw Godsdienstige indrukken verstoren en deze uitwissen. Zelfs christenen van een langdurige en diepgewortelde Godsvrucht zullen dusdanig gezelschap zeer nadelig bevinden voor hun Godsdienstigheid, en het, zoveel maar immer mogelijk, ontvlieden; hoeveel te gevaarlijker zal het dan niet zijn voor u, wiens Godsvrucht nog zo zwak, en zo weinig bestand is tegen alle tegenwerking! Zelfs al zouden dusdanige vrienden niet beproeven, om u, door spot of redenering, uw bezorgdheid omtrent de belangen van uw ziel te ontnemen — doch zij zullen het zeker willen beproeven, en niet rusten, voordat het hun gelukt is — dan nog zou hun omgang en hun gezindheid uw tere Godsvrucht, even als de oostenwind de voorjaarsbloesems, doen verwelken. Er moet hier dus gekozen worden. U moet óf de deelgenoten der zonde opgeven, óf uw zaligheid. Want kunt u, of liever, wilt u de omgang met al dezulken, die vijanden der Godsvrucht zijn, niet afbreken, zo mag u even goed alle hoop op het eeuwige leven vaarwel zeggen, aangezien het behoud van Godvruchtige gezindheden en de gemeenschap met goddelozen volstrekt onbestaanbaar met elkaar zijn. Is er enige vriendschap op aarde, welke u verkiezen zou boven de eeuwige zaligheid en welker verlies u meer zou vrezen dan de veroordeling na de dood?
6. Het is allermeest van belang, dat u gebruik maakt van al de middelen, welke de Schrift u aanbiedt, om in uw gemoed een behoorlijke godsdienstige stemming te doen heersen. Van deze middelen moet u dadelijk en zeer ernstig gebruik maken. Geen tijd is hier te verliezen; geen moeite te sparen; geen opoffering te ontzien. Het geldt hier uw ziel en haar eeuwige belangen. Het is het verderf, hetwelk moet worden ontkomen; de hemel, welke gezocht; satan, die overwonnen; de zaligheid, welke verkregen moet worden. Talrijk en machtig zijn uw vijanden; onmetelijk de moeilijkheden, maar onoverkomelijk niets. Alle veerkracht moet worden aangewend; alle inspanning gebruikt; alle hulp bij de hand gevat; alle wettige middelen in het werk gesteld worden. Lees de volgende plaatsen uit Gods Woord, en zie, of

de Godzaligheid een gemakkelijke en lichte zaak zij: 'Zoekt eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid', Matth. 6:33. 'Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen, ik zeg het u, zullen zoeken om in te gaan, maar zullen niet kunnen', Luk. 13:24. 'Werkt om de spijze, die blijft tot in het eeuwige leven', Joh. 6:27. 'Strijd den goeden strijd des geloofs, verwerf den prijs des eeuwigen levens', 1Tim. 6:12. 'Een iegelijk, die mij achterna wil volgen, verloochene zichzelf, neme zijn kruis op zich, en volg mij', Mark. 8:34. Welke uitdrukkingen! Welke taal! Bijna zouden wij ons gedrongen gevoelen, om te vragen: Wie kan dan zalig worden, indien zulke zorg, zulke pogingen worden vereist? De rechtvaardigen zelfs worden ternauwernood zalig. Indien u niet, gelijk David, met geheel uw hart de gunst van God zoekt, zult u die nimmer verkrijgen. Met meer grond zou u zich vleien, dat u zonder inspanning de top van de hoogste berg der aarde kon bereiken, dan u te verbeelden, dat u zonder ernstige pogingen de hemel zult ingaan. Denkt u, dat enige vluchtige wensen, of een weinig moeite dit wel zullen te weeg brengen, zo bedriegt u zich; en hoe eerder u hieromtrent van uw dwaling wordt teruggebracht, des te beter. — Maar ik wil u de middelen, welke u moet aanwenden, onderscheidenlijk doen kennen.

Zet u, zonder uitstel⁸, tot het aandachtig en vlijtig gebruik van de Heilige Schrift. 'Weest, als pasgeboren kinderkens, begerig naar de onvervalste melk des Woords, opdat gij daardoor moogt opwassen', 1Petr. 2:2. De Bijbel is het voedsel der ziel, evenals de melk der moeder strekt tot het onderhoud van haar kind. Eer mag u het er voor houden, dat het kind zal groeien zonder voedsel, dan te menen, dat u zult toenemen in de kennis der genade, zonder de Heilige Schrift. Lees dezelve, zowel voor uw geest als voor uw hart. Lees oplettend en met nadenken; sta stil en overweeg, terwijl u voortgaat. Veronachtzaam niet het boek Gods voor de boeken der mensen; deze laatste mag men gebruiken tot verklaring, maar niet tot vervanging van het eerste. Al vindt u, bij de aanvang, de Bijbel niet zo belangwekkend als u verwachtte en wenste, ga steeds voort; naar de mate van uw meerdere gemeenzaamheid met dezelve, zal ook uw belangstelling toenemen. Niets is zo zeer geschikt, om Godsdienstige indrukken op te wekken en te bevestigen, dan het ernstig gebruik van de Goddelijke Schriften; van alle aandacht en Godsvrucht zijn zij het beginsel en de grond. Van twee, die beide de zaligheid zoeken, zal hij het best volharden en opwassen in Godzaligheid, die meest ijverig is in het lezen van Gods Woord. Laat u niet ontmoedigen, al treft u veel aan, hetwelk u niet dadelijk verstaat; er is ook veel, hetwelk u wel verstaan kunt. Lees slechts voort, en in plaats van de ganse Bijbel van het begin af geheel door te lezen, zo lees de Psalmen, de Evangelien en de Brieven, en neem deze tot het eerste voorwerp van uw oefening.

Woon geregeld en ernstig de prediking van het Evangelie bij. De prediking is een onschatbare hulp voor hem, die ernstig de zaligheid zoekt. Hoor de prediking van het Woord, met de diepe overtuiging, dat deze u niet baten zal, dan alleen door Gods zegen, en zie daarom, boven de leraar heen, naar God. Bid, voordat u predikaties gaat horen; bid, terwijl u hoort, en bid, als u gehoord hebt. Ga uit de plaats van uw afgezonderd gebed naar de plaats van de openbare Godsdienst, en keer van de plaats van de openbare Godsdienst terug tot het gebed. Pas, terwijl u het hoort, het Woord op u zelf toe; hoor met oplettendheid; hoor, als voor u zelf; hoor, als in het belang van uw zaligheid. Wacht u, dat u met lichtzinnigheid en verstrooidheid zorgeloos verkeren zou omtrent de genademiddelen. Geef u niet over aan een zondige gemeenzaamheid met heilige dingen. Vermijd, na de predikatie, gesprekken over allerlei andersoortige onderwerpen, en geef geen gelegenheid aan die boze geesten, welke het goede zaad des Woords wensen weg te roven uit de harten, waarin het gezaaid werd.

Hebt u er de gelegenheid toe, maak dan gebruik van het zo heilzame gezamenlijke gebed. De gebeden van goede mensen zijn, als een zachte wind, geschikt, om het vonkje van Godsvrucht aan

⁸ verwijl

te blazen in een pas bekeerd hart, en om het als met de atmosfeer van de Godsvrucht te omringen. In zulke verenigingen zal er met u gebeden worden, en ook voor u; u zult er vernemen, wat meergevorderde christenen gevoelen en begeren, en hun gebeden zijn mede de beste onderrichtingen welke u ontvangen kunt; zo zal tevens uw hart in liefde verenigd worden met het volk van God.

Zoek ook het onderricht en de raad van een Godvruchtige vriend, aan wie u vrij en openhartig de gesteldheid van uw hart kunt vertrouwen. Maak gebruik van de omgang met Godvruchtigen, en wees één met hen. U behoeft zich niet te schamen over uw gehechtheid aan Gods zaak, over uw omgang met Zijn volk. Menigeen wenst, slechts in het geheim, vrede met God te maken, omdat vrees, of hoogmoed, of belang hem in de weg staan, om openlijk uit te komen voor hetgeen hij zoekt. Aldus behoudt zodanig een zijn overtuigingen in zijn hart besloten, en dikwerf versterft in hem de goede indruk, bij gebrek aan onderhoud en aankweking.

Maar boven alles is het nuttig en nodig voor u, dat u uw leraar en herder bekend maakt met hetgeen in uw hart omgaat. Ga, zonder uitstel, tot hem. Misschien heeft hij verenigingen van dezulken, die de zaligheid zoeken; en zelfs, indien hij deze niet heeft, hij zal ongetwijfeld gaarne aanhoren, wat u hem mededeelt over uzelf, en delen zal hij in uw toestand en uw ernstige bezorgdheid. Indien hij gelijkt naar zijn Goddelijke Meester, zo zal hij 'de lammeren der kudde in zijn armen opnemen, dragen hen in zijn boezem, en zachtken leiden hen, die nog jong zijn en teder.' Vrees niet, om tot hem te gaan; indien u beschroomd bent en niet in staat, om veel te zeggen, hij zal uw korte wenken verstaan; vriendelijk wat in u is, zoeken uit te lokken, en u gepaste aanmoediging en onderricht schenken. Eén half uur onderhoud met een ervaren geneesheer van zielen zal dikwijls, in dit eerste tijdperk van uw Godsdienstige levensgeschiedenis, u meer van nut zijn, dan het lezen van vele boeken en het horen van vele predikaties.

Houd echter steeds voor ogen, dat er met dit alles evenzeer gevaar is van te veel van al zulke middelen te hopen, als van dezelve te zeer te veronachtzamen. Vergeet niet, wat ik gezegd heb aangaande het werk van Gods Geest. Hij is uw Helper; noch vrienden, noch leraar; noch lezen, noch horen; nee, ook niet de Bijbel zelf, niets mag u uit het oog doen verliezen uw afhankelijkheid van de Heilige Geest. Velen onder hen, die de zaligheid zoeken, schijnen niets goeds te verwachten of te hopen, dan alleen door bepaalde middelen; gebeurt het soms, dat zij geen predikaties kunnen horen, of dat zij niet juist dezelfde soort en getal van hulpmiddelen kunnen gebruiken, waaraan zij gewoon zijn, zo worden zij somber en moedeloos, morrend en ontevreden, en alzo gewordt hun niet alleen niets goeds, maar veel schade lijden zij door hun ongeloof en hun verkeerde geestgesteldheid. Op God moeten wij vertrouwen; van niemand dan van God heil verwachten; Hij is bij machte⁹ Zijn volk te zegenen ook in de donkerheid van een gevangenis, waar de Bijbel niet kon gelezen worden, of in het eenzame der wildernis, waar geen Evangelieprediking kon gehoord worden.

Van veel gewicht is het voor u, dat u hier duidelijk begrijpt, dat Gods genade in uw verlossing overvloedig rijk is, en vrij tevens. Uw moeite, om de zaligheid te verkrijgen, doet u dezelve geenszins verdienen; zij geeft u niet het minste recht op dezelve; en wordt u haar deelachtig, zo zal zij u niet geschonken worden als een rechtmatige beloning op uw pogingen, om tot haar bezit te geraken. U te verbeelden, dat u op de tot uw bekering nodige genade kunt aanspraak maken, omdat u dezelve zoekt, dit is het verkeerde voorbeeld volgen van hen, die in vorige tijden 'hun eigen gerechtigheid' wilden opbouwen, en zich niet onderwierpen aan de gerechtigheid Gods. Uwe diepe overtuigingen, indrukken en bezorgdheid; uw vele tranen; uw ernstige gebeden; uw ijverig bijwonen van de predikaties, en uw gedeeltelijk hervorming van uw leven kunnen niets van God eisen in de hoedanigheid van beloning; ook is Hij geenszins verplicht, om u zalig te maken, uit aanmerking van

⁹ vermocht

dat alles, hetwelk niet Zijn eer ten deel heeft. Totdat u geloof slaat aan, en vertrouwen stelt in Gods belofte, is Hij, zelfs te Zijnen aanzien, onder geen de minste verplichting, om u de zaligheid te schenken. Niettegenstaande al uw aangewende moeite, blijft u steeds geheel afhangen van Zijn loutere genade: en zo u zalig wordt, het is uit reine en zuivere goedgunstigheid.

Overreed toch uzelf niet, dat uw tegenwoordige belangstelling in uw eeuwig heil ongetwijfeld moet uitlopen op de eindelijke bekering van uw ziel tot God. Niets toch is meer geschikt, om uw Godsdienstige indrukken te verdoven, ja geheel uit te wissen, dan de gevolgtrekking, dat u zeker bent van bekeerd te zullen worden, omdat u daarnaar begerig bent. Hoeveel daadzaken getuigen tegen het rechtmatige van zo'n redenering! Ik las eens van een heer, die, in een gevaarlijke ziekte, grote angst gevoelde bij het herdenken van zijn leven, en aan wie men de raad gaf, om naar de predikant van de gemeente te zenden, die wellicht zijn gemoed tot rust zou kunnen brengen. De leraar kwam. Die heer zei hem, dat, indien het God behaagde, hem voor sterven te bewaren, zijn leven geheel het tegendeel zou zijn van hetgeen het geweest was. Geregeld zou hij te kerk gaan; zijn dienstboden zou hij in de Godsdienst onderwijzen; geregeld zou hij God dienen met zijn gezin en in de afzondering; in het kort, hij zou alles doen als een goed christen. Nu, zijn wensen werden vervuld; hij was dankbaar voor zijn redding, en vergat ook zijn beloften niet. Verscheidene maanden ging hij, zover de wereld over zijn gedrag kon oordelen, voort, om zijn geloften te volbrengen. Enige tijd later echter begon hij zoveel godsdienstigheid overtollig te keuren. Eerst liet hij de eenzame en huiselijke godsdienstoefeningen na; vervolgens werden hem evenzeer de openbare te lastig; ten slotte werd hij weer dezelfde mens, die hij te voren was. Enige tijd hierna werd hij weer door een gevaarlijke ziekte aangetast. Zijn vrienden raadden hem weer om de predikant te zenden, opdat deze aan zijn diep gewond gemoed nieuwe troost mocht brengen. 'Neen,' zo sprak hij, 'nadat ik de aan God gedane beloften heb verbroken, is er voor mij geen genade meer bij Hem te verwachten.' De dood trof hem in deze ongelukkige gemoedsgesteldheid aan, en voerde hem jn die wereld over, waar geen verandering meer plaats vindt. Dit verhaal, behoudens enige lichte wijzigingen, zou men van duizenden kunnen doen.

Zondaren ontvangen in hun gemoed indrukken, gevolgd door zichtbare uitwerkingen, welke gunstige verwachtingen doen ontstaan in het hart van vrienden en leraars; dan al te vaak blijkt het, dat deze hoop ongegrond was, en vrijdeld wordt. 'Als de Heere de kinderen Israëls sloeg, zo zochten zij Hem, en zij keerden weder, en vroegen naar God, en zij herinnerden zich, dat God hun rotssteen was geweest, en de hoge God hun Verlosser; maar zij vleiden Hem slechts met hun tong, en logen Hem met hunnen mond,' Ps. 78:34-36. Niet dat zij met opzet logentaal spraken. Dikwijls schijnen zij oprecht geweest te zijn, toen zij de beloften deden; het was echter geen oprechtheid voor God: 'nochtans hun hart was niet oprecht voor God, en zij volhardden niet in zijn verbond,' vs. 5; en de reden, waarom zij niet in Zijn verbond volhardden, is omdat, ofschoon getroffen, hun hart echter niet oprecht was voor God.

Er is wel geen dienaar der godsdienst, die niet menig zeer treffend voorbeeld zou kunnen bijbrengen van de waarheid, dat indrukken en overtuigingen niet altijd in ware bekering eindigen. Ik zelf begon mijn godsdienstige loopbaan met drie bekenden, aan één van welke ik in menig opzicht veel te danken heb voor mijn godsdienstige vorming; en toch bleek het al spoedig, dat zijn vroomheid niets meer was dan een voorbijgaande godsdienstigheid. De andere keerde terug tot de dienst der zonde, 'gelijk de hond tot deszelfs uitpuwsel, en gelijk de gewassen zeug zich weder wentelt in het slijk.' De derde, die een tijd lang mijn boezemvriend was, omhelsde de beginselen van het ongeloof; en zo groot was zijn ijver voor zijn nieuwe leer, dat hij hele nachten opzat, om Paine's „Eeuw der Eede" uit te schrijven. Enige tijd daarna overviel hem een gevaarlijke ziekte; zijn geweten ontwaakte; vreselijke angsten maakten zich meester van zijn gemoed; verschrikkelijk was zijn wroeging. Hij beval, dat men al zijn ongelovige uittreksels en aantekeningen, welke hem zo veel nachtrust gekost hadden, voor zijn ogen verbranden zou; terwijl hij, zo al niet met woorden, toch met zijn gedachten

zei: 'Verbrand, verbrand deze bladen; elk derzelve heeft de hel verdiend!' Zijne ongelovige vrienden verlieten hem met zijn ongelovige beginselen, en in tegenwoordigheid van een vrome vriend, die hem kwam bezoeken, beleed hij met tranen zijn zonde en zijn berouw. Hij herstelde van zijn ziekte; maar het was, helaas! slechts, om weer, zo al niet tot ongelooft, evenwel tot een volslagen minachting van de godsdienst te vervallen.

Dergelijke ontzettende voorbeelden bewijzen door daadzaken, dat menigeen zoekt in te gaan door de enge poort, en toch niet binnentreedt. En waarom? Het is niet, omdat God weigert hen zalig te maken, maar omdat zij berusten in hun Godsdienstige indrukken, en niet tot werkelijke bekering komen. Gevaarlijk is het daarom, waarde lezer! te denken, dat u ongetwijfeld zult zalig worden, omdat u dat begeert. Het is waar, dat God het goede werk dat Hij begonnen heeft, Hij dat ook zal voleindigen tot op de dag van Jezus Christus; maar haast u niet te zeer, om te denken, dat Hij het bij u reeds begonnen heeft. Uw tegenwoordige gesteldheid van gemoed mag u, wel is waar, de zaligheid doen hopen; maar deze aanmoedigende hoop moet meer gebouwd worden op Gods beloften en op hetgeen God is, dan op hetgeen u gevoelt en ondervindt. Derhalve op uw tegenwoordige toestand met zeker zelfbehagen het oog te vestigen; dit aan te merken als een ongetwijfelde waarborg van zaligheid; u te verbeelden, dat deze toestand als het ware God noopt en verplicht, om u tot bekering te brengen; deze toestand te houden voor een bewijs, dat u zich zeker zult bekeren, in plaats van het aan te zien als een streven naar de zaligheid, waarvan de heilrijke uitslag afhangt van haar behoorlijke voortzetting, zulk een wijze van zien is het middel, om uw godsdienstige indrukken te verliezen, en terug te keren tot zonde en wereld. U moet uw tegenwoordige bezorgdheid niet anders beschouwen, dan als een gemoedsgesteldheid, welke, zo zij uitloopt op een waarachtig geloof (en hiertoe is mogelijkheid en waarschijnlijkheid), u ook brengen zal tot de zaligheid. Onderhoud dan uw bezorgdheid; zoek de genade Gods opdat zij u een oprechte bekering schenke, en een waarachtig geloof in Jezus Christus onze Heere.

Het onderwerp van dit hoofdstuk kan worden opgehelderd en bekrachtigd door een uittreksel uit een heerlijk en zeer stichtelijk werk: 'Het Dagboek van de Heer Joseph Williams van Kidderminster.' 'Omstreeks deze tijd,' zegt hij, sprekende van zijn jeugd, 'werd mij een wandeling zeer nuttig, welke ik met mijn vader deed, enige mijlen ver van onze woning. Hij vermaande mij tot ernstige godsdienstigheid in de dagen van mijn jeugd, daar dit de tijd is, waarin het gemoed het meest geschikt is voor goede indrukken. Hij waarschuwde mij, dat ik toch een zaak van dit hoge belang niet zou uitstellen tot een onzekere toekomst. Hij drukte mij op het hart niet slechts de onzekerheid van het leven, maar ook de onwaarschijnlijkheid, dat ik mij tot God zou keren op mijn oude dag, wanneer eenmaal de gewoonte der ondeugd wortel in mijn hart zou geschoten hebben. Om mij hiervan te dieper te doordringen, deelde hij mij de volgende bijzonderheden mee van een gesprek, met één van zijn bekenden gehouden. Op een avond, zo verhaalde hij, kwam ik van Bewdley met de heer Radford en zijn zoon John. Na mij een en ander te hebben medegedeeld van hetgeen hij gedaan had, om enige vervolgte christenen te verdedigen tegen een onrechtvaardige en onbehoorlijke aanval¹⁰, richtte de heer Radford deze woorden tot zijn zoon; 'Mijn zoon!' zo sprak hij, 'ofschoon ik zelf niet zo godsdienstig en omtrent mijn eeuwig heil bezorgd geweest ben, als ik moest, zo kan ik toch niet nalaten om het hartelijkste belang te stellen

in uw eeuwige zaligheid, en daarom vermaan ik u hier, in tegenwoordigheid van de heer Williams, dat u toch mijn voorbeeld niet volgen zou. Vaak heb ik u geraten u aan deze heer aan te sluiten; hij zal u leiden op de weg des hemels. U hebt omgang met verscheidene jonge lieden, welk gezelschap u niet goed kan zijn. Maar ik bezweer u, dat u de omgang met deze en die opgeeft, en zoveel mogelijk uw tijd doorbrengt met deze onze buurman.' 'Mijnheer!' antwoordde ik, 'ik heb zeer menigvuldige bezigheden, en ik ben veel ouder dan uw zoon; de omgang, met jonge lieden van zijn jaren is voor

¹⁰ aanranding

hem dus veel geschikter.' Toen ik dit zei, hield hij zijn paard stil, en staande tussen zijn zoon en mij, zei hij: 'Mijn zoon! ik zal deze plaats niet verlaten, voordat u mij belooft, dat u den omgang met deze verkeerde jongelieden vaarwel zult zeggen, en dagelijks met deze heer omgang zult zoeken. Leg, ja, leg u op de godsdienst toe in uw jeugd, en doe geenszins zoals ik gedaan heb. Te vaak heb ik mijn godsdienstige indrukken verwaarloosd, en nu is mijn hart koud en gevoelloos." Deze laatste woorden van de bejaarde heer troffen mij als een donderslag; en hoewel mijn vader voortging met te verhalen, wat hij verder er had bijgevoegd, alsmede, dat de zoon de belofte deed, en hoe zij eerst toen verder voortreden, zo waren echter mijn gedachten geheel gevestigd op deze woorden: 'Mijn hart is koud en gevoelloos.' Ik was zo diep getroffen over de toestand van deze oude heer, dat ik de hele weg aan niets anders denken kon; ja, zelfs midden onder mijn bezigheden klonken zij mij nog in de oren. Lang bleef ik in deze ernstige stemming; zeer verontrustte mij de vrees, dat ook ik in zulk een toestand zou kunnen vervallen; zoiets beschouwde ik als de vreselijkste ramp, welke mij ooit zou kunnen overkomen. Thuis gekomen, bleven mijn gedachten steeds hierop gevestigd. Onder deze overdenkingen ontgloeide mijn hart; in stilte peinsde ik na over de dierbare belangen van mijn ziel, en zeer lang bleef mij deze indruk bij.'

HOOFDSTUK 3.

Over de noodzakelijkheid om de Schrift te leren kennen, en duidelijke denkbeelden van de Goddelijke waarheid te verkrijgen.

Er is voor hen, die de zaligheid ernstig zoeken, nauwelijks iets van hoger belang, dan nauwkeurige kennis van de weg der zaligheid en de leer van de Heilige Schrift. Tracht u hieromtrent duidelijke denkbeelden te verschaffen, helder inzicht, klare en bepaalde begrippen te verkrijgen, Hoe velen vergenoegen zich met een belangstelling in de godsdienst, gepaard met de diepste onkunde! Nauwelijks vormen zij zich enig bepaald denkbeeld van de godsdienst en van hetgeen zij is! Anderen, een weinig beter onderricht, houden de Godsvrucht voor niets anders, dan voor een staat van inwendige opgewektheid, of een samenstel van uitwendige oefeningen.

Het is dus zeer nodig, dat u wel begrijpt, dat het gehele gebouw van ware Godzaligheid geen andere grondslag heeft dan kennis. De ware bekering wordt in de H. Schrift genoemd: 'Te komen tot de kennis der waarheid.' Waarlijk, uw godsdienstige indrukken zullen spoedig verdwijnen; uw bezorgdheid voor uw eeuwig heil zal spoedig verflauwen, zo u uzelf niet de tijd gunt, zo u niet de middelen gebruikt, om u met de waarheid gemeenzaam te maken. Er is veel te leren en te weten, zowel als te gevoelen en te doen, en onmogelijk kan uw gevoel, of uw handelen het juiste zijn, zonder behoorlijk onderwijs. De reden, waarom zovelen teruggaan, waarom anderen zo traag zijn, is deze: zij leggen zich niet toe op dé kennis van de Goddelijke waarheid. Zou een reiziger een vreemd land kunnen doortrekken, zonder zijn kaart te raadplegen? Zou het hem iets baten, dat hij vurig wenste sneller te reizen en beter voort te gaan, indien hij nimmer zijn reiskaart gebruikte? Maar hoe zou u dan kunnen voortgaan op de weg naar de hemel, zo u de Bijbel niet inziet, welke uw reiskaart daarheen is? Of, om een andere vergelijking te gebruiken, gesteld, u bevondt zich in geldelijke ongelegenheid, en één van uw vrienden had u aangewezen, niet slechts hoe u uit deze engte geraken, maar ook hoe u zich grote rijkdommen kon verschaffen, en, ten einde u hierin voor alle misverstand en dwaling te bewaren, had deze vriend u zijn aanwijzingen breed op schrift gegeven. Wat zou u dan doen? Neerzitten, en naar een goede uitslag wensen en begeren, en dadelijk met geestdrift en vervoering u zetten tot de verwezenlijking van de beloofde voordeden? Neen, u zou zeggen: 'Mijn welslagen hangt af van mijn kennis; ik moet mij nauwkeurig in de bijzonderheden bekend maken

met wat mijn vriend mij in zijn geschrift heeft aangewezen. Daarom wil ik dit met de meeste zorgvuldigheid lezen, totdat ik al zijn denkbeelden in mijn geheugen en mijn geest heb opgenomen; want het zou geheel nutteloos zijn, pogingen en moeite te doen, zolang ik niet weet, hoe mijn pogingen moeten ingericht zijn.' Zulk een gedrag, u erkent het, is redelijk. Welnu, is het voor u niet even nodig, bekend te worden met de godsdienst, opdat u waarlijk godvruchtig mocht worden? Kennis, kennis, mijn vrienden! ziedaar, wat volstrekt onontbeerlijk is. De Godsdienst is bekering tot God; maar kunt u zich bekeren, indien u niet kent de God, Die u beledigd, de wet, die u overtreden, de zonde, die u bedreven hebt? De godsdienst is geloof in onze Heere Jezus Christus; maar kunt u waarlijk geloven, indien u niet weet in wie, of ook, wat u geloven moet? De godsdienst is, God lief te hebben; maar kunt u een wezen liefhebben, wat u niet kent? Daarom moet u zich de tijd verschaffen, en de gelegenheid tot nadenken; u moet uw verstand op de zaak stellen; u moet de Godsdienst beoefenen als een wetenschap, welke gekend moet worden, evenzeer als zij tevens gevoeld en beseft moet worden door het hart, en gevolgd als regel van gemoed en gedrag. Het is een wet van 's mensen geest, dat noch geloof, noch gevoel, door iets anders dan door kennis kunnen worden te weeg gebracht. Gesteld, u wilt iemand geloven of liefhebben, of u over hem verheugen, kunt u deze gezindheden in uw hart onmiddellijk doen ontstaan? Neen, u moet enige gronden weten, waarop u hem vertrouwen kunt schenken, en enige hoedanigheden kennen, welke hem uw liefde waardig maken, of een of andere daad en reden, waarom u zich over hem kunt verblijden. Geen aandoening of geen gevoel kan worden gaande gemaakt, dan alleen door de kennis van iets, hetwelk berekend is, om dergelijke aandoening op te wekken. Beproof zo lang en zo vaak u wilt, om onmiddellijk op de ziel te werken, dit is en blijft overduidelijk¹¹ een onmogelijkheid. Vandaar dan de noodzakelijkheid, om toe te nemen in de kennis der Goddelijke waarheid.

Het middel, om uw geloof vermeerderd te zien, is, dat uw kennis van hetgeen geloofd moet worden aangroeit; en wilt u geworteld en gegrondvest worden in de liefde, zo moet u eerst geworteld en gegrondvest worden in de kennis van datgene, wat u moet liefhebben. Ziedaar de orde der natuur: eerst kennis, dan gevoel, dan handelen; en deze orde van de natuur volgt de Genade tevens. Hij dan, die de zaligheid begerig zoekt, moet, ten einde met vaste tred in het godsdienstige leven voort te gaan, het oog allermeeft vestigen op dingen, welke buiten hem zijn, namelijk op hetgeen hem in Gods Woord wordt voorgesteld. Vraagt u, welke de dingen zijn, die u zich moet beijveren, om wél te leren kennen, zij zijn deze:

1. *De zedelijke volmaaktheden van God.* God te kennen, ziedaar de grondslag van de Godsdienst. Wat zijn wezen aangaat, is Hij een Geest, almachtig, alwetend, alomtegenwoordig, en die het hart van de kinderen der mensen doorgront en proeft. Wat zijn zedelijke eigenschappen aangaat, 'God is liefde' en 'God is licht,' zegt ons Zijn Woord. Hierdoor leren wij, dat Hij beide, én goedgunstig is, én heilig; ja, zo heilig, dat de hemelen zelf onrein zijn in Zijn ogen, Hij is tevens zo onkreukbaar rechtvaardig, dat Hij, door de oneindige volmaaktheid van Zijn natuur, niet kan nalaten, Zijn toorn te openbaren tegen alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen; en te gelijker tijd is Hij een God, Die niet liegen kan, maar Die alles, wat Hij bedreigd of beloofd heeft, ongetwijfeld zal vervullen. Sta stil, mijn lezer! bij deze beschouwing van God en Zijn volmaaktheden: oneindige haat en afkeer en tegenstand ten aanzien van de zonde; oneindige reinheid, onveranderlijke rechtvaardigheid, onschendbare trouw en waarheid! Overweeg en besef dit. Maar kunt u uw ogen opheffen en deze aanblik verdragen, terwijl de engelen hun gelaat met hun vleugelen bedekken, daar zij staan voor de troon van Gods majesteit, en tot elkander zeggen: 'Heilig! heilig! heilig is God, de Heere der heirscharen!' terwijl de profeet, met vreze vervuld, op zijn aangezicht neervalt, en

¹¹ baarblijkelijk

- uitroept: 'Wee mij, ik verga, want ik ben een man, onrein van lippen!' Jes. 6:5. O, de diepe verdorvenheid, de volslagen zondigheid van de mens voor deze heilige God!
2. U moet de *wet* verstaan. Ik bedoel de wet der tien geboden; de zedelijke wet. U moet de geestelijkheid van de wet kennen, waarmee ik meen, dat die wet de gehoorzaamheid eist van hart en gemoed; die wet is gemaakt voor de diepste schuilhoeken van de ziel, zowel als voor de daden en handelingen des levens. God ziet en zoekt het hart, en vordert daarom de volslagen gehoorzaamheid van het hart, en verbiedt haar boze en verkeerde neigingen. Naar Gods wet, door Christus verklaard, is zondige toorn, moord; en onkuise begeerten te voeden, overspel. De wet vordert van ieder mens vlekkeloze, volmaakte gehoorzaamheid, van het begin tot aan het einde van het leven, in gedachten, woorden en daden; de wet laat niets varen van zijn eisen, en heeft geen oogluikingen voor menselijke zwakheid, Matth. 5: 17-48; Jak. 2:10, 11. De volmaaktheid der wet is iets ontzagelijks; zij is een spiegel, ontzettend om in te zien voor een zondig schepsel. U moet dus het doel van de wet verstaan; zij is niet gegeven, om ons zalig te maken, maar om ons te besturen en te veroordelen; om ons te tonen, wat de zonde is, en ons te veroordelen, omdat wij die bedrijven, Rom. 3:20; Gal. 3:10. U kent niets, zolang u de wet niet kent, 'Zonde is de overtreding der wet,' 1Joh. 3:4. Maar hoe zou u de zonde behoorlijk kennen, als u de wet niet kent? Ach! hoe groot, en hoe veel zijn uw overtredingen, indien elke afwijking van de wet, in gezindheden zowel als in daden, een zonde is! Ja, van de wet af te wijken, is zonde, evenzeer als tegen dezelve te handelen. Lees wat onze Heere gezegd heeft, Matt. 22:37, 39; 'Gij zult den Heere uw God liefhebben met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand, en gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.' Verontrustende voorstelling! Hebt u aldus God en uw naaste liefgehad? Beschamende en vernederende vraag! In welk een staat van zonde hebt u tot hier toe geleefd! Geheel uw leven was zondig, want u had God niet lief. En God niet lief te hebben, ziedaar alle zonden in een enkele opgesloten. Wie kan grotere zonde zich voorstellen dan deze: dat men God niet liefheeft! De wereld lief te hebben, beuzelingen en nietigheden lief te hebben, de zonde zelfs lief te hebben, en God niet lief te hebben!!
 3. Maar dit leidt mij tot de aanmerking, dat het nodig voor u is het *boze van de zonde* in te zien. De mensen tellen de zonde licht. Dat doet God niet. Wat verdreef Adam en Eva uit het Paradijs? De zonde. Wat deed de oude wereld omkomen in de vloed? De zonde. Wat was oorzaak van de val van de stad Gods, en verstrooide zijn uitverkoren volk als ballingen over de ganse aarde? De zonde. Wat heeft onrust, rampen, zuchten, zorgen, oorlog, pest en hongersnood op deze wereld gebracht? De zonde. Wat heeft deze aarde in een begraafplaats voor haar inwoners veranderd¹²? De zonde. Wat heeft de vlammen der hel ontstoken? De zonde. Wat is oorzaak, dat de Heere van leven en heerlijkheid gekruisigd werd? De zonde. Hoe verschrikkelijk dan moet niet de zonde zijn! Wie, dan God alleen en Zijn oneindig verstand, kan haar boze aard beseffen? Hebt u er ooit over nagedacht, dat het de zonde alleen is, welke de dood en allerlei ramp en leed in deze wereld heeft gebracht? Beeft u dan niet bij de gedachte, dat dit kwaad ook in u woont? Sommigen willen u beduiden, dat de zonde slechts een beuzeling is; dat God daarop niet veel acht slaat; dat u zich daarover niet zeer bezorgd behoeft te maken. Maar wat zegt God Zelf door Zijn Woord, door Zijn Voorzienigheid, door de straffen der veroordeelden, door de kruisiging van Zijn Zoon? U hebt in uzelf zonde genoeg, niet slechts om de eeuwige straf waardig te zijn en er u in te storten, maar genoeg, om, indien uw zonde kon verdeeld worden over anderen, ook anderen bij gehele scharen met u in het verderf mee te slepen.

¹² verkeerd

4. Dan, het is niet genoeg, dat u uw *werkelijke zonden* kent, u moet ook beseffen *de oorspronkelijke en diep ingewortelde verdorvenheid van uw hart*. Uw aard is zondig, zowel als uw gedrag. Onze Heere leert ons: 'Hetgeen uit den mond uitgaat, komt voort uit het hart, en verontreinigt den mens; want uit het hart komen voort boze overleggingen, moord, overspel, hoererij, diefstal, valse getuigenis, godslastering,' Matt. 15:18, 19. Het hart, ziedaar de onreine bron, waaruit de onreine stroom van een verkeerd gedrag voortvloeit. Het hart, ziedaar het grote magazijn van allerlei ongerechtigheid. Men verontschuldigt zich soms over zijn verkeerde daden door te zeggen: 'In de grond hebben wij toch een goed hart.' Dit is echter een vreselijk dwaalbegrip. Want het hart van ieder mens, ook van de slechtste niet uitgezonderd, is inderdaad bozer dan zijn gedrag. Waarom zoeken en dienen de mensen God niet, noch hebben Hem lief? Omdat hun vleeselijke zin vijandschap is tegen Hem. Waarom gaan de zondaars voort met zondigen? Omdat zij in hun hart de zonde liefhebben. Zodanig was niet de oorspronkelijke toestand van de mens, want God schiep Adam naar Zijn eigen beeld, dat is, in gerechtigheid en ware heiligheid; maar, daar hij aan God ongehoorzaam werd, en van de verbodene vrucht at, verviel onze eerste vader in een staat van zonde, en wij, zijn afstammelingen, zijn sinds die val erfgenamen van zijn verdorvenheid, Rom. 5:12-21. Het is van het hoogste gewicht voor u, te weten, dat u dus geheel bedorven bent in uw aard, en in al uw vermogens; want zolang u dit niet beseft, zult u zich tevreden stellen met een bloot uitwendige hervorming, en steeds verzuimen een volslagen inwendige hernieuwing. Indien u iemand zag, die aan een akelige en lastige huidziekte leed, en zich vergenoegde met uitwendige middelen, zou u hem immers opmerkzaam maken, dat de zetel van zijn ongesteldheid in zijn bloed is, en hem aansporen, om dat bloed door gepaste middelen te zuiveren. 'Maak eerst den boom goed,' zegt de Heere; 'want een slechte boom kan geen goede vrucht voortbrengen', Luk. 6:43. Zo moet ook uw hart vernieuwd worden, of u zult nimmer in staat zijn goede daden te verrichten. U hebt behoefte niet slechts aan vergeving van uw zonden, maar ook aan wegneming van uw aangeboren zondigheid. U hebt nodig een nieuw hart, een welgestelde geest; zonder dit kunt u niet zalig worden. Lees Ps. 51:3; Joh. 3:1-8; Gal. 5:19-25; Ef. 4: 17-24.
5. U moet tegelijk trachten u heldere en duidelijke denkbeelden te vormen van Christus' *middeledaarsdienst en werk*. Begrijpt u dit stuk niet, zo zal er niets dan verwarring zijn in uw geest, niets dan troosteloosheid in uw gemoed. Het is niet genoeg in het algemeen te weten, dat Christus is gestorven, om zondaars te verlossen. Men moet ook weten en beseffen, waarom God zondaars langs deze weg en op die wijze verlost; waarom het nodig was, dat Zijn Zoon mens werd, leed en stierf aan het kruis voor hun verlossing; waarom bekering en verbetering alleen niet genoegzaam zijn tot het verkrijgen van vergeving der zonden, en welk het bepaalde doel was van de dood van Christus. Dit wil ik u verklaren. God is heilig en heeft een afkeer van de zonde; ja, God haat de zonde met een volkomen haat. Hij is de rechtvaardige Heere van het heelal, en heeft een wet gegeven, waaraan Hij wil, dat volmaakt gehoorzaamd zal worden, en Hij heeft de dood bedreigd aan allen, die deze wet zouden overtreden. Maar nu hebben alle mensen Gods wet overtreden en deze straf verdiend. Indien nu God enkel op het berouw van de zondaar – gesteld eens, dat deze gezind zou zijn, om zich te bekeren en te verbeteren - hem weer in Zijn gunst herstelde; indien God dit steeds en in elk geval deed, waar zou dan Gods waarachtigheid zijn in Zijn bedreiging, om de zonde te straffen, en hoe zou Zijn heiligheid, Zijn haat tegen de zonde blijken, hoe Zijn rechtvaardigheid in het bestraffen van de zonde? Zou dan het zondigen tegen God niet schijnen iets gerings te zijn? Zou dan de wet niet vernietigd, en Gods zedelijke heerschappij ondermijnd zijn? Zou enig bestuur, hetzij menselijk, hetzij Goddelijk, bestaan kunnen met een schenken van vergeving zonder onderscheid aan alle overtreders, alleen op hun berouw? Maar u zegt misschien; Wat

moet er dan geschieden? Is berouw niet het enige, wat de zondaar kan aanbieden? Ik antwoord: Is berouw het enige, wat God verplicht is te eisen of aan te nemen? Maar daarenboven, berouw is geenszins het enige, wat de zondaar kan aanbieden, want hij kan ook de straf ondergaan. Overtuigd en verontrust zondaar! ik vraag het aan uw eigen gevoel en geweten, begint u niet de heiligheid van God en het boze van de zonde in te zien, en denkt u, dat u immer rust zult vinden, indien u niets anders aan God hebt aan te bieden, dan berouw en bekering? Neen, u hebt er de proef van genomen. Menige zonde hebt u laten varen; menige verzuimde plicht vervuld; u hebt gelezen, gebeden, geweend en gewaakt; maar is dan nu de vrede des gemoeds uw deel? Neen, zeg ik u, die is even ver als ooit van u verwijderd. Waarom? Omdat u weet, dat God waarachtig is, en heilig en rechtvaardig; en toch kunt u niet zien, hoe Hij heilig en waarachtig en rechtvaardig zijn kan, indien uw zonden u vergeven worden alleen op uw bekering en verbetering. Terecht, en uw geweten zal steeds, als het zwaard van de Cherubim, u verschrikken en u van God verwijderen, zolang u niets anders dan tranen, gebeden en pogingen van uw zijde hebt aan te bieden. Ja, er is een getuigenis van Gods heiligheid en rechtvaardigheid in uw geweten. Maar nu: 'Zie het Lam Gods, Hetwelk de zonde der wereld wegneemt,' Joh. 1:29. 'Welken God voorgesteld heeft tot een Verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden die tevoren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods, Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in deze tegenwoordige tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengene die uit het geloof van Jezus is', Rom. 3:25-26. Lees ook, wat de apostel elders zegt: 'Hij heeft Hem (Christus) tot zonde gemaakt voor ons; Hem, Die geen zonde gekend heeft, opdat wij zouden zijn rechtvaardigheid Gods in Hem,' 2 Kor. 5:21. De profeet Jesaja zegt ons: „De Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen', Jes. 53:6. En de apostel Petrus verklaart: 'Want Christus heeft ook ééns voor de zonden geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen', 1Petr. 3:18.

Met betrekking tot God derhalve, is dit het bepaalde doel van Christus' dood, niet om God genadig te maken, want de overgave van Christus is de vrucht van Gods liefde; maar om te doen zien, hoedanig God is, namelijk een heilig God, daar Hij de zonde haat; een rechtvaardig God, daar Hij de zonde straft, en te gelijker tijd een barmhartig God, daar Hij de zonde vergeeft. Het oogmerk van Christus' dood is het betonen van een heilige liefde; van afkeer van de zonde, gepaard met barmhartigheid jegens de zondaar; de handhaving van Gods zedelijke volmaaktheden, wet en heerschappij, verenigd met genade voor de zondige en rampzalige kinderen der mensen. Helder u dit op met een voorbeeld. Zaleucus (7^e eeuw vóór Chr.), de koning der Locriërs, had aan zijn onderdanen een wet uitgevaardigd, dat ieder, die zich aan overspel schuldig maken zou, dit misdrijf met het verlies van beide zijn ogen moest boeten. Nu werd zijn eigen zoon de eerste overtreder van deze wet. Bij Zaleucus was nu een strijd, wie de overhand zou hebben: de koning of de vader. Schonk hij de prins vergeving, wat werd er dan van de wet? Strafte hij hem, welke vreselijke smart zou de vader ondergaan door het leed van zijn zoon? Wat hier te doen? De vader neemt ten laatste het besluit, dat hij zelf een van zijn ogen zal verliezen, en zijn zoon tevens een van zijn ogen. Hier waren vergeving en straf verenigd. Aan de wet, welke geschonden was, werd even werkelijk voldaan, als geschied zou zijn door de volslagen blindheid van de zoon van de koning. Werd ook de letter van de wet niet gevolgd, de geest van de wet werd meer dan nagekomen. Ik voer dit voorbeeld geenszins aan, als in alle opzichten overeenkomende met de voldoening door Christus; maar slechts tot opheldering van haar grondbeginsels, en als strekkende, om aan te tonen, dat voldoening aan de wet evenzeer door plaatsvervanging geschieden kan, als door het ondergaan van de straf door de zondaar zelf.

Bekommerde zondaar! bepeins aandachtig de voldoening door Christus. Zij is uw hoop, uw blijdschap, uw leven. Zie het Lam Gods, het welk de zonde der wereld draagt, en de uwe tevens. Denk aan de hoge waardigheid van de Lijder, aan het vreselijke van Zijn lijden en de heerlijke gevolgen van Zijn tussenkomst. Kon immer de wet Gods meer geëerd worden dan door de gehoorzaamheid van zulk een Persoon? Was het mogelijk, dat Gods rechtvaardigheid ooit krachtiger betoond werd, zelfs door de eeuwige veroordeling van het ganse mensdom? Vrees dan geenszins, om door Jezus Christus tot God te naderen. Hij heeft gezorgd zowel voor de openbaring van Zijn Eigen heerlijkheid, als voor de verlossing van uw ziel. God is gezeten op een troon van genade; het bloed der verzoening is gestort; de hand der barmhartigheid reikt de weldaad der verlossing u toe; vestig uw oog op Jezus, de Middelaar; grond uw hoop op Zijn offerande; neem uw toevlucht tot de verzoening, door Hem aangebracht, en het eeuwige leven gewordt u!

6. Doch u moet ook het doel van Christus' dood ten *aanzien van uzelf* leren kennen. Dit is van het hoogste gewicht. En het is juist, wat de zondaar slechts zeer onvolmaakt inziet, te midden van de angsten en zorgen van zijn ontwaakt geweten. Hij denkt schier nergens aan, dan hoe hij verlost zal worden van de straf Gods. Maar er is voor hem nog een andere vijand te duchten; deze vijand is de zonde zelf. Al kon de zondaar van de hel verlost worden, zolang hij niet van de zonde zelf verlost wordt, vindt hij echter de hemel niet. De mens werd oorspronkelijk heilig geschapen, en derhalve gelukzalig. Niet slechts woonde hij in een Paradijs, waar geen zonde huisvestte, maar hij had ook een Paradijs in zijn hart. Die volmaakte heiligheid was even heerlijk en liefelijk voor zijn ziel, als de hof van Eden voor zijn zinnen. Het was in dit inwendige Paradijs van een heilig gemoed, dat hij in de zaligste gemeenschap stond met God. Maar zijn overtreding verdreef hem uit deze hemel, die hij op aarde had. Zijn verstand werd verduisterd; zijn hart verdorven; zijn wil verkeerd; zijn neigingen werden aards, zinnelijk, duivels. Niet slechts was zijn geweten met schuld beladen; maar zijn verbeelding werd vervuld met schrik en ontzetting voor die heilige God, wiens stem en bijzijn vroeger voor hem de stof der hoogste blijdschap waren. Hij werd bang voor God en vervreemd van Hem. Zijn ziel werd de zetel van vleselijke begeerlijkheden en ongeregelde driften. In zijn staat van onschuld had hij God boven alles lief, en zijn naaste als zichzelf. Hij was met God verenigd door een gevoel van afhankelijkheid en door de toewijding van geheel zijn gemoed; hij was met al het door God geschapene verenigd door een reine en heilige overeenstemming; maar nu, in beide deze opzichten van die liefde vervallen, bevond hij zich onder de heerschappij van een onweerstaanbare en onbeteugelde zelfzucht. Ziedaar de gezindheid, welke hij aan zijn nakomelingen heeft nagelaten. Zijn afstammelingen zijn niet slechts schuldig, maar ook verdorven; niet slechts onder Gods heilig ongenoegen, maar ook ontdaan van Zijn beeld; niet slechts veroordeeld voor Gods aangezicht, maar ook van Hem vervreemd en afkerig.

Daarom dan heeft Christus' dood niet slechts ten doel, om ons te verlossen van de straf; maar ook om ons te verlossen van de verdorvenheid der zonde. Het is waar, dat er voor de bozen een hel bereid is, waar Gods rechtvaardigheid hen de rampzaligheid zal doen onder vinden, welke hun zonden hebben verdiend. Maar waarin zal deze rampzaligheid bestaan? Zij zullen eeuwig aan zichzelf worden overgelaten, met al hun misdrijven; zodat zij niet slechts het vreselijke gewicht van de toorn Gods zullen dragen, maar ook het verpletterende en eeuwige gewicht van de heerschappij der zonde. Doch de dood van Christus heeft ten doel, ons van de macht van de zonde te bevrijden. 'Zijn naam is Jezus, want Hij zal Zijn volk verlossen van hun zonden; geenszins in dezelve,' Matt. 1:21. 'Die Zichzelf heeft overgegeven voor ons, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en zich een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken,' Tit. 2:14. 'Christus heeft de gemeente liefgehad, en Zichzelf

voor haar overgegeven, opdat Hij haar heiligen zou, haar gereinigd hebbende met het 'bad des waters door het Woord, opdat Hij haar Zich heerlijk zou voorstellen: een gemeente, die geen vlek of rimpel heeft of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk,' Ef. 5:25-27. Daarom lezen wij ook, dat de gelovigen door de doop belijden, onder de verplichting te zijn van gelijkvormigheid aan de bedoelingen van de dood van Christus,' Rom. 6:1-7. Vormt u dan toch, geliefde vrienden! dadelijk een juist denkbeeld van het doel van Christus' werk. Tot Hem moet u opzien om verlossing. Maar wat is verlossen? Niet alleen vergeving; niet alleen vrijspraak van straf; niet alleen¹³ bevrijding van de eeuwige verdoemenis. Deze onwaardeerbare gaven zijn, dit beken ik, een deel der verlossing, maar ook niet meer dan een deel; verlossing zegt tevens de kruisiging van uw vlees met haar lusten en begeerlijkheden, de doding van uw bedorven aard. De verlossing, welke het Evangelie aanbiedt, is niet slechts de toekomstige bevrijding van de hel, maar ook een tegenwoordige verlossing van de zonde; niet slechts een opheffen van straf, maar ook een herstelling in gunst; een herstelling niet slechts in Gods gunst, maar ook naar Zijn beeld; Christus is gestorven, om u te brengen tot de staat van Adam vóór zijn val, dat is, tot een staat van heiligheid. Het einddoel van alle genadige beschikkingen Gods omtrent de zondaar is, om in zijn natuur en wezen de heerschappij te herstellen van heilige beginselen. De gehele openbaring van Gods heilige liefde in het Evangelie dient om het onbuigzame, eigenlievende, wereldse, verkeerde hart van het gevallen schepsel te herscheppen naar haar gelijkenis, en om, door aan de zondige mens het Goddelijke leven te schenken, hem geschikt te maken tot gemeenschap met God.

Dat dan elk, die de zaligheid zoekt, aandachtig hierop acht geve. Dat hij zichzelf afvragen zal wat hij als een gevallen en zondig schepsel behoeft. Is het niet, dat zijn ziel verlost moge worden evenzeer van de macht als van de straf der zonde? Heeft hij niet in zichzelf de pijnlijke bewustheid, niet slechts van de straf, welke van Gods wege hem wacht voor zijn zonden; maar ook van een bron van ellende, welke hij in zich draagt, en welke zich openbaart en gelegen is juist in deze zonden zelf? En is het niet daarvoor, dat hij tot Christus zijn toevlucht moet nemen? Is er enige verlossing mogelijk voor de zondaar, tenzij hij van dit lichaam des doods, dat is, zijn bedorven natuur, verlost worde? En wie kan hem daarvan verlossen dan Christus alleen? Rampzalige, verontruste, gefolterde zondaar! zie op Christus; in Hem is al, wat u behoeft; de Zoon van God zal u 'worden tot wijsheid en gerechtigheid, en heiligmaking en verlossing,' 1Kor. 1:30.

7. Met het bovenstaande is nauw verbonden *gewichtige stuk van de rechtvaardiging des zondaars voor het aangezicht van God*. Welhaast moet u voor Gods rechterstoel verschijnen, om geoordeeld te worden; en indien u niet in dit leven gerechtvaardigd wordt, zo moet u hiernaamaals onvermijdelijk veroordeeld worden. Ja, indien u nog niet gerechtvaardigd bent, — en er is reden om te denken, dat u het niet bent — zo bevindt u zich thans in een staat van veroordeling; 'want hij, die niet gelooft, is reeds veroordeeld; de toorn Gods blijft op hem,' Joh. 3:18, 36. En ieder, die Christus nog niet heeft aangenomen, staat onder de vloek der wet; hij is, naar de wet, een man des doods, een ter dood veroordeeld zondaar, veroordeeld bij God, veroordeeld tot de eeuwige dood. Wél mag u sidderen over uw toestand; en even als de man, die, na zijn vonnis vernomen te hebben voor 's lands rechtbank, in de gevangenis teruggebracht is, om daar de volvoering van hetzelfde af te wachten, evenzo mag u zichzelf wel vragen: 'Hoe zal ik ontkomen?' Op deze trap van uw inwendige ondervinding is het zeer wenselijk, dat u een duidelijk inzicht mag verkrijgen in de aard en het wezen der rechtvaardigmaking. Dit is een onderwerp van het hoogste belang voor de zondaar; er wordt daarom dikwijls van gesproken in de heilige Schrift, en bijzonder uitvoerig wordt het behandeld in

¹³ blotelijk

de brief aan de Romeinen én die aan de Galaten, Let op de betekenis van het woord. *Rechtvaardigmaking* is het tegenovergestelde van *veroordeling*, gelijk uit de volgende plaatsen blijkt: 'Wie den goddeloze rechtvaardigt en den rechtvaardige verdoemt, zijn den Heere een gruwel, ja die beide,' Spr. 17:16. 'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt?' Rom. 8:33, 34. Prent dit eenvoudige denkbeeld in uw geest, dat rechtvaardigmaking het tegendeel is van veroordeling; Want somtijds leert men dingen gemakkelijker en duidelijker begrijpen, door zich het tegenovergestelde ervan voor de geest te plaatsen. De rechtvaardiging van een onschuldig mens bestaat hierin, dat men hem, op grond van zijn gedrag, rechtvaardig verklaart; maar hoe kan een zondaar rechtvaardig verklaard worden, die, naar zijn eigen bekentenis, schuldig staat aan ontelbare overtredingen? Hier ziet u al aanstonds, dat deze uitdrukking, ten aanzien van hem, enigszins verschillend van zin is, en dat zij te kennen geeft, niet dat hij rechtvaardig is in zichzelf, maar dat hij behandeld wordt, alsof hij rechtvaardig ware, omdat de gerechtigheid van Christus hem toegerekend wordt. 'De rechtvaardigmaking,' zo spreekt een christelijk boek (the Assembly's larger Catechism), 'is een daad van Gods vrije genade omtrent de zondaren, waardoor Hij al hun zonden vergeeft, hen zelf aanneemt en aanziet als rechtvaardig voor Zijn aangezicht, niet om enig ding, hetwelk in of door hen gewerkt is, maar alleen om de volkomen gehoorzaamheid en algehele voldoening van Christus, welke hun door God wordt toegerekend, en door het geloof alleen ontvangen wordt.' In de rechtvaardigmaking handelt God als een rechter, daar Hij de zondaar van de straf vrijspreekt, en hem weder herstelt in al de rechten van een burger van het hemels koninkrijk. Rechtvaardigmaking is dus niet slechts vergeving, maar iets meer. De vergeving der zonden zou de zondaar alleen herstellen in de staat van Adam vóór zijn val, toen deze nog geen aanspraak maken kon op de beloning der gehoorzaamheid, en welke beloning hij ook, met der daad, nimmer heeft verkregen. Rechtvaardigmaking is vergeving van de zonden, gepaard met aanspraak op het eeuwige leven. De rechtvaardigmaking heeft slechts éénmaal plaats; de vergeving der zonden kan herhaaldelijk geschonken worden. De rechtvaardigmaking is die grote verandering, welke plaats grijpt in de betrekking van de zondaar met God, wanneer hij namelijk verlost wordt van de verdoemenis, en van een vijand Gods er toe gebracht wordt, om een kind Gods te zijn. Indien een koning een veroordeelde misdadiger genade schonk, en hem dadelijk aannam tot zoon, dit zou overeenkomen met onze rechtvaardigmaking. En indien de koning hem vervolgens meermalen vergeving schonk van de misstappen, welke hij, tot de vorst in de betrekking van zoon staande, begaan mocht, dit zou gelijk staan aan Gods vaderlijke liefde, welke Hij betoont in de vergeving, die Hij aan Zijn kinderen schenkt, van hun zonden. De rechtvaardigmaking is derhalve de daad waardoor God het vonnis der veroordeling, naar de wet, wegneemt van de zondaar, hem in Zijn gunst herstelt, en hem aanspraak schenkt op de eeuwige zaligheid in de hemel. Maar hoe kan een rechtvaardig God, die Zijn heilige wet handhaaft, een zondaar rechtvaardigen? Ik antwoord: Op grond van de gerechtigheid van Christus. Aldus worden de rechten van Gods wet geëerbiedigd, omdat de rechtvaardigmaking van de zondaar alleen geschiedt op grond van een gerechtigheid, welke aan al de eisen der wet voldoet. Dit is het, wat bedoeld wordt door de toegerekende gerechtigheid van Christus, dat de zondaar namelijk bij God in gunst wordt aangenomen, uit aanmerking van hetgeen Christus voor hem deed en leed. Deze rechterlijke daad van God, waarbij Hij de zondaar rechtvaardig maakt, heeft plaats, wanneer en zodra de zondaar in Christus gelooft, aangezien door dit geloof de zondaar in gemeenschap komt met de Verlosser, en zodanig met Hem wordt verenigd, dat hij deel verkrijgt aan de weldaad van Christus' middelaarschap.

Niet ongepast zal het zijn, hier tevens de aard van de *heiligmaking*, en haar betrekking tot de *rechtvaardigmaking* aan te wijzen. Heiligmaking geeft te kennen onze afscheiding van de liefde en dienst van de zonde en van de wereld, en onze toewijding aan de liefdesdienst van God. De rechtvaardigmaking is het gevolg van hetgeen Christus voor ons gedaan heeft; de heiligmaking is het werk van de Heiligen Geest *in* ons. Stel u een boosdoener voor, die zich in de kerker bevindt; ter dood veroordeeld, is hij tevens gevaarlijk ziek. Hoe zal zijn leven gered worden, zo hij niet vergeving en tegelijk genezing verkrijgt? Want bekomt hij alleen vergeving, zo zal hij toch welhaast aan zijn ziekte sterven; of wordt hij alleen genezen, zo treft hem weldra de doodstraf. Ziedaar de toestand van de zondaar; door de zonde, welke hij bedreef, is hij ter dood veroordeeld; door de hem inwonende verdorvenheid is hij ter prooi aan een geestelijke ziekte; de rechtvaardigmaking schenkt hem vergeving; de heiligmaking schenkt hem genezing, en deze beide weldaden, ofschoon onderscheiden, zijn altoos verenigd, en beide tot zijn verlossing nodig. Zo ziet u, dat de rechtvaardigmaking onze betrekking tot God verandert, terwijl de heiligmaking een verandering aanbrengt in de gezindheid van ons hart; en de wedergeboorte is onze eerste intrede in de staat der heiligmaking. Waarde Lezer! let aandachtig op deze dingen; vestig uw geest en uw hart hierop; beijver u, om ze te verstaan; een juiste kennis van deze twee weldaden, de rechtvaardigmaking en de heiligmaking, is de sleutel tot het verstand van de gehele Bijbel. O zalige, onuitsprekelijk zalige weldaad! Verlost te worden van de straf onzer zonden, en verlost te worden van de knellende en bezoedelende dwingelandij en macht der zonde, dit is, dit is reeds zaligheid.

8. Niet minder is u nodig, behoorlijk onderwezen te zijn omtrent *de aard en de noodzakelijkheid van het werk des Heiligen Geestes*, tot vernieuwing en heiliging van het gemoed des zondaars. Het is een zeer gewichtige les, een les, die men reeds bij de eerste aanvang in de school der Godsdienst leren moet, dat de zondaar even grote behoefte heeft aan het werk van de Heilige Geest *in* hem, als aan het werk van Christus *voor* hem. Daar wij allen van nature bedorven zijn, aangezien wij afstammen van de gevallen Adam, zo groeien wij op, en blijven zonder enige ware Godsvrucht, totdat Gods genade deze ons in het hart plant. Ware heiligheid is iets, hetwelk aan onze bedorven natuur geenszins eigen, maar alleszins vreemd is, en ware Godsvrucht wordt van het begin tot het einde door de Heilige Geest in ons hart teweeggebracht. Ik herhaal het, er is geen waarlijk Godvruchtige gedachte, gezindheid, voornemen, woord of daad, welke niet de vrucht zijn van de invloed van God op 's mensen hart. Onze wedergeboorte wordt toegeschreven aan de Geest; daarom lezen wij: 'Tenzij iemand geboren wordt uit water en Geest, hij zal in het koninkrijk Gods niet ingaan,' Joh. 3:5. Onze rechte kennis van Gods Woord wordt afgeleid van de Geest; daarom bad David aldus: 'Open Gij mijn ogen, dat ik de wonderen Uwer wet aanschouwe,' Ps. 119: 18. Evenzo bad Paulus voor de Efeziërs om de verlichting van de Geest, Ef. 1:17-18. De heiligmaking is geheel het werk van de Geest; zie 2Thess. 2:13; 1 Petr. 1:2. Van de gelovigen wordt gezegd, dat zij 'leven in den Geest; wandelen in den Geest; geleid worden door den Geest; wandelen niet naar het vlees, maar naar den Geest; de werken des lichaams doden door den Geest; verzegeld zijn door den Geest; dat de Geest getuigenis geeft met hun geest, dat zij kinderen Gods zijn; dat zij hebben de eerstelingen des Geestes; dat zij voortbrengen de vruchten van den Geest,' Gal. 5:22-25; Rom. 8:1-16; Ef. 1:13, 14. Uit al deze plaatsen, en uit zo vele meer, welke ik zou kunnen aanhalen, blijkt duidelijk, dat echte en ware Godsvrucht van de aanvang tot het einde in de ziel teweeggebracht wordt door de Heilige Geest; dit is, om zo te spreken, zijne werking en zijn aandeel in de bedeling van onze zaligheid. De Vader wordt ons voorgesteld, als daartoe het plan te hebben ontworpen; de Zoon als de uitvoerder daarvan; de Heilige Geest als Degene, Die het toe-eigent aan onze ziel. Maar opdat uw gemoed niet, gelijk soms het geval

is, door deze leer verontrust worde, voeg ik er nog een paar aanmerkingen bij over de invloed van Gods Geest op den mens.

De Geest Gods wil door Zijn invloed ons geenszins nieuwe geestvermogens meedelen, maar teweegbrengen een gepaste en doelmatige werkzaamheid van die krachten en vermogens, welke wij reeds bezitten. Het gewichtige werk van de Heilige Geest heeft ten doel, om in de zondaar een nieuw hart te scheppen, dat is, een nieuwe en heilige gezindheid. De mens is van nature zo bedorven, dat hij buiten staat is om God lief te hebben; hij is zo zeer verkeerd en van ongerechtigheid vervuld, dat hij geen geneigdheid heeft, om God lief te hebben, en deze ook niet hebben zal, totdat God de stemming van zijn hart verandert.

De werking van de Heilige Geest op ons gemoed is zeer geheimzinnig. Wij moeten dus niet zoeken dezelve te begrijpen, of ons in navorsingen daarover verdiepen. Onze Heere verklaart haar voor een diepe geheimenis, wanneer Hij tot Nicodemus zegt: 'De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet vanwaar hij komt, en waar hij heengaat: alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is,' Joh. 3:8. Wij zien de uitwerkselen van de wind; maar wij kunnen de oorzaak niet opgeven van de veranderingen van de dampkring; evenzo is het met de bekering des zondaars. Het zou de vorderingen van hem, die de zaligheid zoekt, zeer hinderlijk zijn, zo hij zich op enige wijze verdiepte in onderzoekingen, zowel over deze als over enige andere Goddelijke waarheid; zij zijn steeds voor de mens ondoorgrondelijk.

Dit werken van de Heilige Geest wil geenszins het gebruik van onze krachten en vermogens overbodig maken, maar daaraan veeleer de ware richting geven. Hij werkt niet zonder ons, maar door ons; Hij verandert ons, en bekeert ons, en heiligt ons, niet door ons ledige en blote aanschouwers van het werk te doen zijn, maar door ons aan hetzelfde te doen bezig wezen. Vandaar des Apostels vermaning aan de *Filippenzen*, 2: 12, 13: 'Werkt uws zelfs zaligheid met vrezen en beven; want het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.' U ziet, deze vermaning zegt niet: Omdat het God is, Die werkt, zo is er voor u niets te doen, en daarom kunt u stil zitten blijven. Neen, deze vermaning zegt in tegendeel: Werkt gijlieden, want God is het, Die in u werkt. Gods werken in ons is een spoorslag tot werkzaam zijn voor ons. Het is de wind, die het schip voortstuwt op de baren; maar de zeeman moet immers het zeil uitzetten, om de wind op te vangen? Het is regen en zonneschijn, welke het gezaaide doen uitspruiten en groeien, maar de landman moet ploegen en zaaien; want evenmin als het zaad groeien kan zonder de invloed des hemels, evenmin kan het groeien zonder de voorafgaande arbeid van de landman.

Wij kunnen gewoonlijk geen onderscheid maken tussen de invloed van de Geest en de werking van onze eigen vermogens, en het is ook niet nodig, dat wij dit zouden kunnen. Onmogelijk is het voor ons te zeggen, waar de mens eindigt, en waar God begint, en wij moeten ook daartoe ons geen moeite geven, of er ons over bekommeren. In plaats dan van te wachten op enige voelbare of onderscheidbare werking van de Geest, voor en aleer wij ons op de Godsdienst toeleggen, of ons in enig bijzonder deel daarvan oefenen, moeten wij veeleer dadelijk van al onze vermogens gebruik maken, en dit in een geest van gehele afhankelijkheid van God. 'Oplettend zijn, overleggen, besluiten, een keuze doen, dit alles moeten wij, evenzeer als in tijdelijke zaken; maar wij moeten dit alles doen met vertrouwen op God en met een biddend hart. Het is stellig onze plicht ons te bekeren en te geloven, en dit terstond te doen, en niet ons te vergenoegen met het te willen doen, of het slechts te beproeven; maar zodanig is de verdorvenheid van ons hart, dat wij zulks nimmer doen zullen, dan door de invloed van God. Wat ons derhalve te doen staat, is, dat wij dadelijk aan het gebod: 'Bekeert u en gelooft,' gehoorzamen; maar hieraan gehoorzamen met de taal en de gezindheid der bede: 'Heere! kom mijn ongeloof te hulp!' Wij moeten gehoorzamen, niet slechts in het geloof, dat gehoorzamen onze plicht is; maar ook in het geloof, dat wij bijstand zullen erlangen. Vandaar dat het ware wezen der Godsvrucht een geest is van krachtdadige inspanning, getemperd door een geest van onbepaald vertrouwen op God en ernstig gebed. Een voorbeeld tot opheldering vinden wij in het geval van de

man met de verdorden arm, verhaald in *Matt. 12:10-13*. Onze Heere gebod hem zijn hand uit te strekken, en hij zei niet: Dit kan ik niet, Heere! want zij is dood; maar steunende op de macht van Hem, Die het bevel gaf, en gelovende, dat in dit bevel tevens een belofte van hulp was opgesloten, indien hij slechts dezelve wilde aannemen, zo strekte hij zijn hand uit, dat is, hij was willig, om het te doen, en hij was er toe in staat. Evenzo moet het zijn met de zondaar; hem wordt geboden, dat hij zich bekere en gelove, en hij moet niet zeggen: Ik kan niet, want ik ben dood in mijn zonde; neen — hij moet geloven aan de hulp der genade, hem toegezegd, en hij moet gehoorzamen in afhankelijkheid van Hem, die in de mens beide het willen en het werken volbrengt.

HOOFDSTUK 4.

Over de bekering

‘Tenzij gij u bekeert, zult gij allen desgelijks vergaan.’ Zodanig was de ontroerende en ontzettende verklaring van onze Heere aan de Joden, die toenmaals Zijn redenen aanhoorden. En tenzij u zich, mijn lezer! bekeert, zult ook gij vergaan, vergaan naar lichaam. en ziel; vergaan door een onherstelbaar verderf; vergaan voor immer. Ach! In dit éne woord *vergaan* is een wereld van rampzaligheid besloten; een rampzaligheid, diep als de hel, breed als de oneindigheid, lang als de eeuwigheid. Niemand kan de betekenis van dit woord bevatten, dan alleen de zielen, welke vergingen, en deze ontwaren gedurig nieuwe diepten van ellenden, in hetzelfde vervat. Deze rampzaligheid zal uw deel zijn, indien gij u niet bekeert. Beef bij die gedachte, en bid tot Hem, die verhoogd werd, ‘om te geven bekering,’ zowel als ‘vergeving van zonden,’ dat Hij u die genade schenke. Maar wat is dit: *zich te bekeren*? Meer, veel meer is het dan het enkel treuren over de zonde; dit blijkt duidelijk uit hetgeen de apostel zegt: ‘De droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid,’ 2Kor. 7:10. Ware treurigheid over de zonde is een gedeelte, en niet meer dan een gedeelte van de bekering; in de aangehaalde schriftuurplaats toch wordt duidelijk tussen deze beide een onderscheid gemaakt. Indien die treurigheid alleen de bekering uitmaakte, dan hebben ook Kaïn, Achab en Judas zich bekeerd; dan is de hel zelf vol van bekeerlingen; daar toch is geweest en gehuil en knersing der tanden voor eeuwig. Ach, velen, zeer velen treuren over hun zonden, zonder zich van dezelve te bekeren. De gevolgen van zijn zonden betreurt menigeen, zonder zich over die zonden zelf te bedroeven. De betekenis van het woord bekeren is die van een verandering des harten; een zinsverandering. Bekering derhalve geeft te kennen een gehele verandering van ‘s mensen denkwijze, gezindheid en gedrag, ten aanzien van de zonde. Bekering staat gelijk met wedergeboorte. De nieuwe geboorte duidt aan een verandering van het hart, en de bekering is die zelfde verandering; beschouwd in betrekking tot de zonde. De bewerker der bekering is de Heilige Geest; zij is de vrucht van Gods genade, werkzaam in ‘s mensen hart. Ziehier, wat al in de ware bekering ligt opgesloten:

1. *Overtuiging van zonde*. ‘Wanneer Hij (de Geest) zal gekomen zijn,’ zei Christus, ‘zal Hij de wereld overtuigen van zonde,’ Joh. 16:8. Hij, die waar berouw heeft, heeft een duidelijk inzicht in zijn toestand voor God, als een schuldig en bedorven schepsel. Alle mensen *zeggen*, dat zij zondaars zijn; hij, die waarlijk zich bekeert, dat hij zondaar is; *zij* spreken er van, *hij* beseft het; *zij* hebben het van anderen gehoord, en het aangenomen als een mening; *hij* heeft het geleerd door Gods onderwijs, daar deze hem heeft doen zien de heiligheid der wet en de boosheid van zijn eigen gedrag en hart, als die Gods wet wederstreven. Hij heeft gestaard in de heldere en getrouwe spiegel, en zijn overgrote zondigheid erkend. Hij beseft, dat hij leefde zonder God, daar hij God niet liefhad, niet diende, niet verheerlijkte. Dit, dat hij God niet liefheeft en niet dient, dit is, in zijn oog, zonde. Moge hij ook niet losbandig geleefd hebben, hij leefde buiten God; en zelfs, indien hij een ergerlijk leven leidde, zo is wederom

het gebrek aan liefde tot God zijn hoofdondeugd, de bron van al de overige. Hij ziet in, dat al zijn wereldsgezindheid, dwaasheid en boosheid voortgesproten zijn uit een bedorven hart, een hart, afkerig en verwijderd van God. Vroeger meende hij, dat hij niet geheel was, gelijk hij zijn moest; maar nu erkent hij, dat hij tevens geweest is, wat hij behoorde niet te zijn. Vroeger wist hij, dat het met hem niet geheel welgesteld was; maar nu doorziet hij, dat het geheel verkeerd met hem gesteld was. Vroeger oordeelde hij, dat hij geen bijzondere aanspraak op Gods rechtvaardigheid, zelfs niet op Zijn genade, kon maken; maar nu is het hem duidelijk, dat hij een zo groot zondaar is geweest, dat God niet meer dan rechtvaardig zou gehandeld hebben, met hem ter veroordeling te verwijzen. Zodanig is thans zijn belijdenis; uit de ganse volheid van zijn hart spreekt hij de bekentenis uit: 'Vader! ik heb gezondigd tegen den hemel en tegen u, en ik ben niet waardig, uw zoon genaamd te worden,' Luk. 15:21. Lezer! is dit ook uw belijdenis? Zo niet, dan bent u nog niet van zonde overtuigd, gelijk u zijn moet. Niemand weet, wat zonde is, en hoe zondig hij is, zolang hij niet duidelijk inziet, dat hij waardig was, dat God hem tot rampzaligheid doemde.

2. *Zelfveroordeling* is een tweede bestanddeel van ware bekering. Zolang men zich toegeeft in de zucht, om zich te verontschuldigen; zolang men geneigd is, om zijn zonden, zo al niet te verdedigen, dan toch te verschonen, zolang is men zonder waar berouw, en niet waarachtig overtuigd van zonde. Verontschuldigen voor de zonde te bedenken, en zich tegen de beschuldigende stem en de prikkels des gewetens te willen dekken door vergoelijkende omstandigheden, dit is het eigenaardige zwak der menselijke natuur, hetwelk zich eerst vertoonde bij onze gevallen voorouders, daar de man de schuld wierp op de vrouw, en deze de schuld wierp op de slang; en sedert heeft dat zelfde zwak zich geopenbaard in al hun nakomelingen. Dikwijls gebeurt het, dat mensen, die kort geleden tot inzicht van hun zonden zijn gebracht, hun schuld verkleinen; de ene spreekt van de omstandigheden, waarin hij zich bevond; een ander van zijn gestel; een derde van de sterkte der verzoeking; een vierde werpt de schuld van de door hemzelf bedreven zonden op zijn aangeboren zondigheid, en poogt op deze grond zijn gevoel van schuld te verlichten. Maar zolang deze gesteldheid van gemoed blijft duren, is er geen ware bekering. Neen, dan eerst, wanneer de zondaar aan alle verontschuldigen vaarwel zegt; alle pogingen tot verkleining van zijn schuld nalaat; alle verlangen, om zichzelf te rechtvaardigen, aflegt; dan eerst, wanneer hij de blaam geheel op zich neemt; wanneer hij over zichzelf het vonnis der veroordeling uitspreekt; wanneer zijn mond voor alle verontschuldiging gesloten is, en hij er toe gebracht wordt, om ongeveinsd en met oprechte droefheid te belijden: *Ik ben schuldig, ik ben schuldig*, dan eerst is hij van degenen, die zich bekeren. Alsdan zal hij uit de grond van zijn hart ongeveer op deze wijze voor God belijdenis doen: 'o Gij, beledigde Oppermajesteit! Gij, volmaakt heilig God, rechtvaardig Rechter! ik kan mijzelf niet langer verontschuldigen. Ik sta hier voor U als een overtuigd, en mijzelf veroordelend zondaar. Wat was mijn leven anders, dan een gedurige opstand tegen U? Het is niet slechts deze of gene bijzondere daad, welke ik betreur, mijn ganse ziel is afgeweken en verdorven. Al mijn gedachten, aandoeningen, neigingen en begeerten waren van U afkerig en verwijderd. Ik heb U niet liefgehad, heilig en liefderijk God! O welk een hart is het mijne, dat ik in staat was de wereld lief te hebben; mijn vrienden lief te hebben; beuzelingen, ja de zonde zelfs lief te hebben, en dat ik U niet vermocht lief te hebben. Meer nog dan mijn bijzondere zonden, betreur en verfoei ik deze ontzettende en vreselijke staat van vijandschap tegen U, waarin zich mijn vleselijk gezind hart bevindt. O welke lankmoedigheid in U, dat Gij dit arme, dit zwakke schepsel niet verbroken hebt, hetwelk geen lust had, om U lief te hebben, en geen kracht, om U te weerstaan? Ja, ik zie het, mijn gehele leven was een staat van zonde; wat mij goed scheen, geschiedde niet, uit het goede beginsel, want ik deed het niet uit gehoorzaamheid aan U; niet uit liefde tot U; niet met het doel, om

U te behagen, U te verheerlijken. Ja, voormaals dacht ik even weinig aan mijn zonden, als aan die genadige en rechtvaardige God, tegen Wie ik dezelve bedreef; en zelfs, toen het inzicht in mijn zonden over de duistere gezichtseinder van mijn ziel opdaagde, ach! hoe zeer verzette ik mij tegen het licht; hoe bedroog ik mijzelf; hoe boos handelde ik; hoe vermetel, daar ik, in hoogmoedig zelfvertrouwen, poogde tegen U mij te handhaven en mijn zaak in Uw gezicht te bepleiten! Hoe heb ik door leugenachtige verontschuldigen, door allerlei ijdele redeneringen tot mijn verkeerdheid nog toegevoegd, en Uw rechtvaardig oordeel getart! Dank, eeuwig dank zij U voor Uw wonderbare lankmoedigheid, voor Uw onuitsprekelijke genade, dat Gij niet slechts geduldig mijn vermetelheid hebt verdragen, maar mij ook tot overtuiging van mijn dwaasheid hebt gebracht! Thans, geheel verstoken van alle zelfrechtvaardiging, vaarwel zeggende aan alle verontschuldiging, werp ik mijzelf voor U neer, alleen met de belijdenis: Ik ben schuldig, diep schuldig, en met de toevlucht tot Uw genade: Heer! wees mij, zondaar, genadig!"

3. De bekering sluit tevens in zich *leed over de zonde*. Hij, die niet treurt over de zonde, kan er zich niet van bekeren. De apostel spreekt van een 'droefheid naar God,' en David geeft ons een voorbeeld daarvan in de 51^e Psalm. Ontwaakte en bezorgde zondaar! Deze aandoenlijke en kostelijke uitstorting van Davids diep berouw beveel ik uw aandacht bijzonder aan. Lees dit vaak; lees ze, neergeknield in uw binnenkamer; lees ze, alsof het uw eigen gebed was; lees ze, totdat uw hart daarmee instemt. Ja, terwijl deze treurtonen van een gebroken hart u nog in de oren klinken, ga de geschiedenis van uw leven na, en de donkere kronkelpaden van uw weerstreven tegen God. Sta stil, en bij elke stap, die u door de herinnering achteruit¹⁴ doet, overweeg zowel uw misdrijven als Gods onuitsprekelijk geduld. Besef de lange duur van uw zondig bestaan, en hoe uw Godsdienstige voorrechten, Godvruchtige vrienden, en de verwijten van uw geweten, hoe dit alles uw zonden verzwaart, ten einde uw hart haar ongevoeligheid te benemen. Ontleen beweegredenen tot diep berouw uit elke beschouwing van Gods genade en van uw ondankbaarheid, en houd niet op de rotssteen te slaan, totdat de stroom des berouws er uit voortspruit. Vooral zij toch uw droefheid niet baatzuchtig; treur over uw zonden meer, omdat zij tegen God, dan wel omdat zij tegen uzelf bedreven zijn. Ook hier onderwijze u de 51^e Psalm, zie, hoe David het diep gevoelde: 'Tegen U, tegen U bepaaldelijk heb ik gezondigd, en dit kwaad bedreven voor Uw aangezicht.' Opmerkelijke taal! Hoe doorzag hij de aard der zonde, en welke kennis toont hij van God! Hij had Bathseba verleid tot de grootste zonde, welke een vrouw kan begaan; hij had haar man doen vermoorden; hij had zich dus schuldig gemaakt aan twee van de afschuwelijkste misdrijven tegen het welzijn der samenleving, en toch had hij zulk een diep besef, dat zijn zonden eigenlijk tegen God bedreven waren, dat hij nu alleen daaraan denken kan: 'Tegen U, heilig, heilig, heilig God! Tegen U heb ik gezondigd; tegen U, mijn Weldoener! Die mij van achter de schaapskooi hebt verkoren, om koning te zijn over Uw volk. O dit, dit is het, wat mijn zonde zo bitter maakt. Dit is de prikkel van mijn wroeging; dit is de worm, welke mij aan het hart knaagt; dit de bitterheid van de beker, die ik thans drink. Gij wilt mij vergeving schenken, en de gedachte van Uw barmhartigheid verzwaart het gevoel van mijn misdrijf, en doet mij des te dieper mijzelf verfoeien.' Ja, ziedaar een droefheid naar God; een droefheid over de zonde als zonde, en als bedreven tegen zulk een heilig en genadig God, en geenszins alleen een spijt over het leed hetwelk wij onszelf berokkend hebben. De droefheid naar God draagt rouw over die zonden, welke God alleen bekend zijn; over de zonden, welke de berouwhebbende weet, dat God vergeven heeft; en dit is de toetssteen van oprecht en echt berouw: treuren wij over de zonde als zodanig, of alleen uit vrees voor straf?

¹⁴ rugwaarts

4. Niet af te scheiden van de bekering is al verder *haat tegen de zonde, afstand daarvan doen en het vaste besluit nemen, ze niet weder te bedrijven*. Het is onmogelijk van een daad berouw te hebben, zonder tevens een tegenzin voor die daad te gevoelen; onafscheidelijk is dit ene van het andere, ja, het is één en dezelfde zaak. Hervorming, uit berouw voortgesproten, ziedaar, wat de bekering is. Iemand, die door een slang gewond is, zal immers het dier niet strelen, terwijl hij de door hetzelfde hem toegebrachte wonden met de tranen van smart besproeit? Neen, hij zal het ondiep doden, of het vlieden, en hij zal immer daarna opnieuw schrik en afkeer gevoelen voor het ganse geslacht der slangen. In het oog van hem, die zich bekeert, is de zonde zulk een slang, en hij zal voortaan haar steeds haten, duchten, en er zich voor hoeden. Daden en handelingen, waarin hij vroeger genoeg vond, zal hij nu verfoeien en vermijden; en wel verre van te beproeven, tot hoeverre hij dezelve zou kunnen naderen, zonder ze weder te begaan, of hoeveel dingen hij doen kan, welke er naar gelijken, zo zal hij veeleer beproeven, hoe verre hij zich van dezelve kan afhouden, en hoe hij ganselijk zal mogen vlieden, ook zelfs van alle schijn des kwaads. Of zal hij, die door een slang gebeten werd, beproeven, hoe nabij bij tot de ratelslang kan naderen, zonder dat zij hem weer steekt? Zal hij in adderen genoeg scheppen, welke naar die andere gelijken, al zijn zij ook zonder venijn? Neen. Merk op, wat de bekering voortbracht bij de leden der Gemeente te Korinthe: "Want ziet, dit zelfde, dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe grote naarstigheid heeft het in u gewrocht? Ja, verantwoording, ja, onlust, ja, vreze, ja, verlangen, ja, ijver, ja, wrake!" 2Kor. 7: 11.

Maar het is van belang, dat wij u trachten te bewaren voor zekere verkeerde gedachten, te zeer geschikt, om hem te verontrusten, die naar de zaligheid zoekt.

Denk niet, dat u geen berouw hebt, omdat u nimmer een bijzonder grote angst en bovenmatige droefheid hebt ondervonden. Het gebeurt soms dat zij, die voor het eerst Godsdienstige indrukken ontvangen, neerslachtig en ontmoedigd zijn, omdat zij niet zulk een angst en verschrikking bij zich gewaar worden, die zij hoorden of lazen, dat andere mensen ondervonden. Ook zijn er, die er zich zeer over verontrusten, dat zij niet, onder het besef van hun zonden, tranen storten en zuchten slaken, gelijk sommigen doen. Konden zij zulk een angst in zich te weeg brengen, of in tranen smelten, dan eerst zouden zij zich troosten en de hoop koesteren, dat hun berouw van de echte stempel is. Bent u, mijn lezer, door een of andere van deze verkeerde gedachten in onrust en vrees, of uw berouw waarachtig is, behartig dan de volgende aanmerkingen:

Zo'n verlangen naar grote angst en diepere smart *kan* uit een verkeerd beginsel ontstaan. Als u zulke aandoeningen ondervond, ja, zegt u, dan zou er troost, dan zou er hoop voor u zijn. Maar juist door aldus uw opbeuring afhankelijk te willen maken van hetgeen in uw gemoed omgaat, maakt u, in plaats van Christus, uw bevinding tot uw Zaligmaker.

'O', zeggen velen, of als zij niet aldus spreken, zij denken het, 'Nu ben ik zo diep getroffen geweest, dat ik nu meen reden te hebben om te hopen.' Maar is dit niet hun aandoeningen stellen in de plaats van het werk van de Verlosser? Al was het mogelijk, dat u voor een poosje¹⁵ in uw geweten de wroegingen van de hel kon ondervinden, en al de tranen storten van al de boetelingen van de ganse wereld, nog zou u dit geen verlossing aanbrengen; en uw hoop en uw troost op dusdanige grond te bouwen, is niet anders dan bouwen op een zandgrond. — Dan, u verbeeldt zich misschien, dat zo'n diepe bevinding een sterkere grond zou opleveren van vertrouwen, om tot Christus te gaan. Is dan voor u Zijn woord geen genoegzame waarborg? Behoeft u nog enige andere waarborg daarenboven, of is er enige andere mogelijk? Is Zijn uitnodiging en belofte niet genoegzaam? Wat kunnen uw aandoeningen

¹⁵ wijl

hieraan toevoegen? — Er valt niet aan te twijfelen: Soms is niets anders dan hoogmoed de bron van dit haken naar angst, en van dit verlangen naar diepe droefheid. Men begeert dit, uit zucht, om onder de medechristenen uit te steken als iemand van diepe ondervinding en grote genadegaven, of men wenst iets in zichzelf te hebben, waarop men zou mogen steunen, om te moediger tot God te naderen. Het is inderdaad een soort van eigengerechtigheid, een staren, zo dan al niet op goede werken, echter op inwendige aandoeningen, om daarop te kunnen vertrouwen en zich voor God te kunnen beroemen.

Soms echter ontstaat deze begeerte uit gebrek aan kennis van de ware aard der godsvrucht. Ware godsvrucht is geenszins een zaak van blote aandoening of diepe ontroering; maar een zaak van juist oordeel, van geweten en beoefening. Bedenk, dat er een grote verscheidenheid onder de mensen heerst, zodat niet ieder gemoed evenzeer voor aandoening vatbaar is. Sommigen zijn uiterst aandoenlijk, en zeer licht getroffen, zowel wat de dingen van het dagelijkse leven, als wat de Godsdienst betreft. Daarentegen kan iemand even hartelijke liefde koesteren voor zijn vrouw en kinderen, als een ander, wiens liefde hartstochtelijker is, al legt hij dit niet aan de dag door liefkozingen, of door zo veel van hen te spreken. Moge hij niet zo zeer zich beangstigen bij enig leed, hetwelk hen treft, of zo levendig zich aan droefheid overgeven, wanneer zij hem ontnomen worden, hij heeft hen echter lief; hij geeft hun boven alle anderen de voorkeur; hij werkt voor hun onderhoud; hij doet menige opoffering voor hun genoegen en welzijn, en treurt waarachtig bij hun verlies. Zijn liefde en droefheid zijn even oprecht en werkdadig, al zijn zij niet onstuimig, hartstochtelijk, geruchtmakend; al is zijn aandoening niet zo vurig, zijn gehechtheid is daarom niet minder sterk. Aandoeningen hangen af van het natuurlijke gestel; beginselen niet. Daarom¹⁶, dat enkele aandoening, hetzij in godsdienst of in wat ook, nog geen bewijs is van de oprechte gezindheid van het gemoed. Bekommer u dan niet, mijn lezer! op dit punt. Uw godsvrucht moet niet geproefd worden, óf aan het aantal tranen, door u gestort, óf aan de trap van angst, die u ondervindt, óf aan de mate van getroffenheid, die u gevoelt; veel van dit alles kan aanwezig zijn, zonder ware bekering; en waar weinig van dit alles aangetroffen wordt, kan zich ware bekering bevinden. Bent u duidelijk onderwezen in de kennis van Gods heiligheid en van de volmaaktheid van Zijn wet, zodat u klaar beseft, werkelijk gevoelt, en ongeveinsd belijdt uw talloze zonden en het diepe bederf van uw hart; erkent u waarlijk, dat u terecht de veroordeling verdient, die uw zonden u berokkend hebben; werpt u alle verontschuldigen van u af, en neemt u op uzelf al de blaam van uw zonden; treurt u inderdaad over uw zonden, ook al stort u slechts luttel tranen, al slaakt u slechts weinige zuchten; belijdt u uw zonden voor God zonder achterhoudendheid, zonder uzelf te verontschuldigen; haat u de zonde, en verfoeit u uzelf, uit hoofde van uw zonden; merkt u in u een afkeer van de zonde, een tegenzin tegen de zonde, een waakzaamheid, welke u op uw hoede zijn doet ook tegen de minste misdrijven; heeft uw geweten een nieuwe en toenemende teerheid in dit opzicht, wel, dan is er ware bekering in u, ofschoon u dan ook niet zulke hevige aandoeningen, hetzij van verslagenheid en angst, hetzij van droefheid, ondervindt, als sommigen ondervonden hebben.

Denk daarom niet, dat ik in het minst een blaam wil werpen op de ondervinding van dezulken, die geroepen werden, om zo getroffen en aangedaan te zijn, dat hun vreselijke angst en hun onuitsprekelijke bekommerdheid een vallei van schaduwen des doods mogen heten. Geenszins. God heeft sommigen van zijn volk geleid, niet slechts onder wolken en duisternis en donderslagen en aardbevingen, en schrikbarende bazuinstemmen, en ontzettende woorden van Sinaï, maar bijna zelfs langs de rand van de helse afgrond, het flikkeren van haar

¹⁶ Vanhier

vlammen, en het jammergeluid van haar angstgeroep; niemand echter begere immer door zulk een weg geleid te worden tot heerlijkheid; niemand denke, dat hij de waren weg niet insloeg, omdat hij dusdanige schrikaandoeningen op zijn weg niet ondervond. Allen moeten, wel is waar, op den weg naar de hemel, zowel de berg Sinaï als de heuvel Golgotha langs trekken; maar van beide deze wordt geenszins aan ieder een even duidelijk aanschouwen, of een even sterke indruk geschonken.

HOOFDSTUK 5.

Over het geloof

Indien een zeker aantal onderdanen van een wijs en goed vorst, zónder enige rechtvaardige oorzaak, tegen hem kwam op te staan, en naar de wapenen te grijpen, om hem van de troon te stoten, zo zouden zij door dit misdrijf ongetwijfeld hun leven verbeurd hebben. Maar de vorst, in zijn grote barmhartigheid, is genegen om hun vergeving te schenken, en vaardigt daartoe een afkondiging uit, waarbij hij verklaart, dat allen, die vóór een bepaalde tijd tot hem zullen komen; de wapenen neerleggen, hun misdrijf belijden, en om genade smeken, dat die allen zullen gespaard worden, en in hun burgerlijke voorrechten hersteld; maar dat daarentegen allen, die gewapend zullen gevonden worden, allen, die niet tot hem komen, en zich niet aan zijn genade overgeven, ter dood zullen worden gebracht. Wat is nu, in dusdanig geval, de gezindheid en daad, vereist in hen, die wensen behouden te worden? Het is *Geloof*. Zij moeten geloven, dat deze afkondiging waarlijk van de vorst is uitgegaan, en dat hij inderdaad zijn woord gestand zal doen; zij moeten niet slechts de afkondiging gelóven, maar in de vorst zelf moeten zij hun vertrouwen stellen. Dit is: in hem te geloven.

Welke waarborg en welke aanmoediging hebben zij, om tot hem te gaan? Zijn aankondiging van genade, en deze alleen; geenszins hun eigen gedachten of verlangens. Indien een van deze oproerige onderdanen begeert terug te keren, zo zal hij niet zeggen: 'Ik ben grotelijks bemoedigd, en heb waarlijk reden, om te gaan en vergeving te hopen, omdat ik zeer naar vergeving verlang.' Want zijn begeren van de vergeving is geenszins op zich zelf een grond, om de vergeving te verwachten; neen, maar dus zal hij spreken: 'Mijn vorst heeft mij uitgenodigd, om terug te keren, en heeft mij genade beloofd; ik heb zijn woord, en kan op hem vertrouwen; daarom zal ik gaan, met vertrouwensvolle verwachting van genade te zullen ontvangen.' Hij gaat, en ofschoon hij weet, dat hij zijn leven verbeurd en de dood verdiend heeft, en zichzelf het vonnis der veroordeling heeft berokkend, hij houdt zich evenwel verzekerd dat hij zal gespaard worden, nademaal de koning het beloofd heeft, en hij steunt op de waarachtigheid van de vorst. Ziedaar het geloof. Is zulk geloof nu de verdienende oorzaak der vergeving? Neen; maar, dit geloof geeft de verzekering der vergeving. Kan deze man zich beroemen, dat zijn werken hem behouden hebben? Neen, hij is gered, en behouden uit genade, door het geloof.

Maar gesteld nu dat hij, bij het vernemen van de genadeverkondiging, allen van zijn misdrijf overtuigd werd, en in zekere mate er spijt over gevoelde en vergeving wenste, maar niet tot de vorst ging; dat hij in tegendeel tot zichzelf zei: 'Ik vrees tot hem te gaan; de vorst is machtig, omringd van zijn lijfwacht, die mij in een ogenblik kan neervellen, en ik was zulk een belhamel in het oproer, dat ik geen genade kan hopen, hoe zeer ik haar ook verlang, en alles zou willen doen, om haar deelachtig te worden.' Nu is de tijd der genade ten einde; met de wapenen in de hand wordt die man gegrepen, en.. ter dood gebracht. Verdient Hij dat niet? Ja, dubbel verdient hij de dood. Vooreerst, om zijn opstand tegen de vorst, en dan, om zijn ongeloof. Zijn gebrek aan geloof, niet zijn opstand was de werkelijke reden van zijn dood. Zijn zonde zou hem vergeven geweest zijn, indien hij had geloofd. De indrukken, welke hij had, zijn droefheid, zijn tranen, zijn verlangen naar vergeving, niets van dit

alles kon hem redden; hij had zijn vorst opnieuw beledigd, door aan zijn waarachtigheid te twijfelen en ongehoorzaam aan zijn bevel te zijn.

Ontwaakte zondaar! zie toe, dat het u niet evenzo gaat, als deze man. Er zijn velen in dit situatie. Zij zijn oproerig tegen God, en staan aan ontelbare zonden schuldig. 'God heeft de wereld zo lief gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon heeft overgegeven, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar het eeuwige leven hebbe,' Joh. 4:17. 'Het is een waarachtig woord, en aller aanneeming waardig, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen, om zondaars zalig te maken,' 1Tim. 1:15. Zo komt tot de zondaren de aankondiging van begenadiging: 'Bekeert u van de zonde; gelooft in Christus; verwacht de zaligheid.' Velen geloven en worden zalig; maar anderen, en deze in grote getale, gaan niet verder, dan dat zij hun zonden inzien; zij beseffen, dat zij zondaars zijn; zij verlangen naar vergeving, ja schijnen zelfs gezind te zijn, om aan sommige van hun zonden vaarwel te zeggen; maar zij geloven niet in Christus; zij keren niet tot God terug door het geloof in Zijn Zoon, en missen daardoor de vertrouwensvolle hoop op vergeving. Zij vrezen tot God te gaan, zeggende, dat hun zonden te groot zijn om vergeven te worden, óf zij vergenoegen zich met het besef van hun zonden en hun strafbaarheid; of ook, voordat zij in Christus hun vertrouwen stellen, en door het geloof een ware verandering van het hart hebben ondergaan, trekt een of ander aards belang hun oplettendheid van de Zaligmaker af, en verzinken zij in een staat van zorgeloosheid, en keren van lieverlee geheel tot de wereld terug. Niet eerder bent u behouden, o mijn lezer! dan dat u het geloof hebt. Welke ook uw tranen, indrukken, gebeden of overdenkingen zijn mogen, u blijft, zonder het geloof, steeds onder de vloek der wet, en blootgesteld aan de toorn Gods. Overvalt u de dood, voordat u het geloof hebt, zo zult u even stellig en even verdiend vergaan als die oproerige, welke, ofschoon hij zijn leedwezen over zijn misdrijf betuigde, echter niet tot de vorst ging, noch de wapenen wegwierp en de genade van de vorst aannam. U bent binnen het gebruik van de Goddelijke wraak, totdat u uw ziel hebt toevertrouwd aan Christus. Kunnen wij zalig worden, zolang wij niet gerechtvaardigd zijn? Geenszins. Maar het is 'door het geloof, dat wij gerechtvaardigd zijn en vrede hebben met God,' Rom. 5:1. Kunnen wij zalig worden, indien wij niet Gods kinderen zijn? Neen. Maar wij zijn 'allen Gods kinderen door het geloof in Christus Jezus,' Gal. 3: 26, Kunnen wij zalig worden zonder heiligmaking? Neen, Maar 'onze harten worden gereinigd door het geloof,' De stokbewaarder te Filippi vroeg met vreze en beving: 'Wat moet ik doen, om zalig te worden?' En Paulus antwoordde: 'Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden,' Hand. 16:30-31, Toen onze Heere Zijn discipelen uitzond, zei Hij tot hen: 'Gaat heen in de gehele wereld; predikt het Evangelie allen creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden. Maar die, niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden,' Mark. 16:15-16. Ook op een andere plaats staat geschreven: 'Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld; maar die niet gelooft, is alreeds veroordeeld, omdat hij niet geloofd heeft in den Naam des eniggeboren Zoons van God. Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem,' Joh. 3: 18, 36. 'Die in den Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf; die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, welke God getuigd heeft van Zijn Zoon,' 1Joh. 5:10.

Erken daarom het belang, het onuitsprekelijke belang van het geloof in Christus. Het is als de spil, waarop de zaligheid rust. Het is dat onmisbare, zonder hetwelk alle kennis en alle indrukken, en alle aandoeningen, en alle plichten ons echter tenslotte buiten den hemel zullen laten. Druk daarom dit toch diep in uw ziel; het geloof is de zaligmakende genadegift, of, met andere woorden, het is de gemoedsgesteldheid, waaraan de zaligheid is verbonden. Is dit uw gemoedsgesteldheid; gelooft u, dan wordt u zalig, al zou u ook over een uur sterven. Maar zonder dit geloof, kunt u niet zalig worden, al zou u ook jaren doorbrengen in de grootste zorg en ongerustheid.

Maar u verlangt waarschijnlijk iets meer te weten aangaande dit zo allergewichtigste punt. Ik zal u daarom voorstellen:

1. *Wat u te geloven hebt.* Geloof, in het algemeen, geeft te kennen geloof aan al wat God in Zijn Woord heeft verklaard. Maar geloof in Christus is te geloven, wat de Schrift verklaart omtrent Hem, Zijn Persoon, Zijn ambt en werk. U moet geloven, dat Hij is 'de Zoon van God'; 'God, geopenbaard in het vlees'; Godmens — Middelaar; want hoe kan een bloot schepsel uw Verlosser en Zaligmaker zijn? Door het geloof vertrouwt u uw ziel toe aan de Heere Jezus. Hoe! in de hand van een bloot schepsel! De Godheid van Christus is dus niet slechts een artikel des geloofs; maar daarop is ook uw hoop gegrondvest. U moet verder geloven de leer der verzoening: dat Christus aan de Goddelijke rechtvaardigheid voldaan heeft voor de schuld van de mensheid, daar Hij een verzoening is geworden voor onze zonden, en dat nu Zijn offer en Zijn gerechtigheid de enige grond, het enige fundament zijn waarop een zondaar bij God kan worden aangenomen en vrijgesproken.
U moet geloven, dat allen, hoe schuldig ook te voren en onwaardig, welkom bij God zijn, om: zalig gemaakt te worden, zonder enige uitzondering, zonder enige zwarigheid.
U moet geloven, dat God waarlijk de wereld liefheeft; waarlijk de wil heeft en de begeerte, om ook de grootste zondaar zalig te maken, en dat Hij daarom ook jegens u liefderijk gezind is; en derhalve, wel ver van te blijven staan bij de voorstelling van een bloot algemene liefde, moet u hier, alles op uzelf te huis brengen, en geloven, dat God welgezind is jegens u; dat Hij Christus gegeven heeft voor u, om voor u te sterven; u bent een deel van die wereld, welke God heeft liefgehad, en voor welke Christus is gestorven, en u moet uzelf hier niet onder de menigte voorbijzien.
U moet het werk der verlossing beschouwen, niet als voor iemand anders; niet als voor iedereen, maar bepaald als voor uzelf; u moet het geheel beschouwen, als u betreffend en u bedoelend. U moet tot uzelf zeggen: 'God is welgezind jegens mij'; Christus is voor mij gegeven; Hij is gestorven voor mij, zowel en evenzeer als voor anderen; ik word uitgenodigd; ik zal zalig worden indien ik in Christus geloof, en ik ben Hem even welkom als ieder ander.' Het geloof is niet een geloof in uw eigen persoonlijke Godsvrucht, dit is de verzekerdheid van de hoop; maar het geloof is een geloof, dat God zondaren liefheeft, en dat Christus gestorven is voor zondaren, en onder deze voor u. Het, is niet een geloof, dat u een waar christen bent; maar dat Christus bereid is, om u al de zegeningen te schenken, waardoor men een waar christen is. Het is dus een geloof van iets, hetwelk buiten u is, maar tevens van iets, hetwelk u betreft. Wat aan uw geloof wordt voorgesteld, is het werk van Christus voor u, niet het werk van de Heilige Geest in u. Van hoog belang is het, dat u hierop let, daar zeer velen deze dingen lichtelijk verwarren.
Wanneer ik iemand een aalmoes beloof, en hij gelooft waarlijk, wat ik zeg, en verwacht hulp van mij, dan ben ik, die hem de belofte doe, het voorwerp van zijn geloof, en geenszins is zulks zijn eigen gemoedsbestaan, dat hij namelijk geloof slaat aan mijn belofte. Wenst u derhalve het geloof te hebben, of verlangt u, reeds in het bezit van hetzelfde, dat het toeneme, zo moet u het oog vastelijk vestigen op het getuigenis van Christus, die u vindt in het Evangelie.
2. Ik wil u verder tonen, hoe u geloven moet. Maar is dit nodig? Er is niets duisters in wanneer wij spreken van een van onze medemensen te geloven. Wanneer een oproerige vermaand wordt, om te geloven aan de genadeverkondiging, door zijn Vorst uitgevaardigd en om te komen, om vergeving te smeken; of wanneer van den bedelaar verlangd wordt; dat hij de belofte geloven zal van een weldoener, die zijn hulp hem toezegt, komt het wel immer een van hen in de gedachte, om te vragen, hoe hij geloven moet?' Wat geeft in beide deze gevallen het geloof te kennen? Wat anders, dan een geloof, dat de belofte gedaan is, en een vertrouwen in de persoon, die dezelve gedaan heeft, dat hij zijn woord gestand zal doen. Ziedaar

het ganse geheim, hetwelk er in het geloof is. Het is een geloof, dat Christus waarlijk gestorven is voor zondaren ; dat allen, die zich op Hem verlaten, zalig zullen worden, en derhalve op Hem te vertrouwen ter behoudenis. Ja, het geloof, indien wij voor hetzelfde een ander woord mogen in de plaats stellen, *is vertrouwen op Christus*. Geloof en vertrouwen op Christus is één en hetzelfde. 'Ik weet in Wien ik geloofd heb,' zegt de Apostel, 'en ben verzekerd, dat Hij machtig is mijn pand, Hem toevertrouwd, te bewaren,' 2 Tim. 1: 12. Te geloven, verzekerd te zijn, toe te vertrouwen, het is alles één daad, het is alles besloten in het geloof. Het is zich op Christus' woord en werk ter behoudenis te verlaten; te vertrouwen op Zijn voldoening en gerechtigheid, en op niets anders, om bij God te worden aangenomen, en inderdaad de zaligheid te verwachten, omdat Hij dezelve beloofd heeft. Is er geen verwachting, zo is er ook geen geloof ; want aan iemands belofte te geloven, dit sluit noodzakelijk in, dat men de vervulling daarvan verwacht. Nogmaals, dit dan is geloof, dat men de zaligheid verwacht, alleen om de wil van Christus' werk, en omdat God die beloofd heeft. Wilt u nog nadere opheldering, neem dan het geval van de Israëlieten, die door de slangen gebeten waren, Num. 21:4—9; Joh. 3:14, 15. Zij, die gebeten waren, ontvingen het bevel, om op de koperen slang te zien. Allen, die werkelijk geloof sloegen aan de belofte, dat op deze daad de genezing zou volgen, staarden op het aangewezen middel van herstel; dit hun staren was hun geloven en wat sloot dit staren in zich? Verwachting. Zij, die niet op de slang zagen, verwachtten de genezing niet, en zij, die op dezelve zagen, verwachtten hulp. Komt u er derhalve niet toe om de zaligheid te verwachten, zo gelooft u niet; want zodra u waarlijk gelooft, zou u de verwachting koesteren van zalig te zullen worden. 'Het geloof is een vaste grond (een vertrouwensvolle verwachting) der dingen, welke men hoopt', Hebr. 11:1. En daar dan nu het geloof de verwachting der zaligheid is, alleen om Christus' wil, en omdat Hij haar heeft toegezegd, zo kan men zeggen, dat het geloof zwak of sterk is, naardat onze verwachting meer of minder vol vertrouwen, meer of minder vrij is van twijfel, of van vrees.

3. *Wanneer moet een zondaar geloven?* Vreemde vraag! En toch is het nodig haar te beantwoorden, omdat zij somtijds gedaan wordt. Gesteld, u hebt een aalmoes beloofd aan een arme uitgehongerde bedelaar, of vergeving toegezegd aan iemand, die u beledigd heeft; zo deze u dan vroegen: Wanneer moet ik uw belofte geloven? Zou u dan niet enige verwondering over deze vraag gevoelen? De aard van de zaak brengt mee, dat alleen een dadelijk geloof hier gepast en noodzakelijk is. Uw oprechtheid is immers op het ogenblik van het beloven zo groot, als zij immer wezen zal, en maakt dus aanspraak op een dadelijk vertrouwen. Gesteld, de bedelaar zei: 'Ik gevoel thans mijn armoede nog niet genoeg, om u nu te geloven; maar zodra ik meer door de honger gepijnigd word, zal ik u bij uw woord houden en komen.' Zou dit niet uitermate ongepast zijn? En toch is dit juist het gedrag van vele mensen, met betrekking tot Christus, en tot het geloof in Hem ter behoudenis. Zij weten, dat vertrouwen op Hem alleen nodig is, om zalig te worden; dat zij toch eenmaal tot Hem moeten komen; maar zij schijnen dit vertrouwen meer te beschouwen als een oefening of gemoedsgesteldheid, waartoe zij eenmaal in een of ander toekomstig tijdperk zullen geraken, - en door welk middel, dit weten zij zelve niet - dan als een plicht, die zij onmiddellijk moeten vervullen. Zij blijven steeds hopen, dat zij te eniger tijd het geloof zullen hebben, zonder dat het hun eens in de gedachte komt, dat van hen gevorderd wordt, om ineens, en zonder uitstel, hun ziel aan Christus toe te vertrouwen.

Lezer! denk hierover na, over deze noodzakelijkheid, om dadelijk te geloven. Bent u *nu* een zondaar? U weet, dat u het bent. Kunt u *nu* of immer iets doen, om uzelf de zaligheid te verwerven?

U weet, dat dit u onmogelijk is. Is Christus *nu* een Zaligmaker, machtig en willig, om u *nu* zalig te maken? U weet: Hij is het. Zal Hij een maand of een jaar later machtiger of genegener zijn, dan Hij nu op dit ogenblik is, om u zalig te maken? Neen voorzeker. Zegt Hij: 'Kom tot Mij, niet nu, maar

over enige tijd; geloof in Mij, maar niet nu; vertrouw op Mij over enige dagen?' U weet het, zo spreekt Christus niet. Elke uitnodiging, elke belofte, elke aanmoediging heeft betrekking tot het tegenwoordige ogenblik. De taal van de H. Schrift is: 'Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet; nu is het de welaangename tijd; nu is het de dag der behoudenis. Komt, want alles is gereed. Hij is gereed om u genadig te zijn,' Hebr. 3:7, 8; 2Kor. 6:2; Luk. 16:17; Jes. 30:18.

Wanneer u dit leest, wat zou u dan beletten, om dan *nu* ook in Christus te geloven? Wat anders, dan alleen uw eigen onwil, hindert u om van dit ogenblik af aan op Christus te vertrouwen, ter behoudenis? 'Hoe, nu reeds?' zegt u, er tegen opziende om dadelijk voor de zoete en verzachtende hoop der zaligheid uw beangstigd gemoed te ontsluiten. 'Waarom niet nu?' vraag ik u. 'Ja,' dus bent u gereed mij te antwoorden, 'gave God, dat ik kon geloven, want ik heb geen vrede des harten'. Ik gevoel, dat ik een zondaar ben, en dikwijls ben ik er echter verontrust over, dat ik dit niet genoeg gevoel. Ik ben onrustig en verslagen, want ik heb geen reden om te hopen, dat mijn zonden mij vergeven zijn. Ik kan niet tot God naderen, als tot een verzoend Vader; integendeel, ik vrees voor Hem, en denk, dat, zo ik sterven moest, er bij Hem voor mij geen vrede zijn zou.'

Laat mij, in antwoord hierop, u herinneren, dat u nimmer rust zult hebben, voordat u het geloof hebt. Vrede is de vrucht, en wel de eerste vrucht van geloof. Let op hetgeen de apostel gezegd heeft: 'In Wien, ofschoon gij Hem niet ziet, gij gelooft, en gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde', 1Petr. 1:8. Van de stokbewaarder te Filippi wordt gezegd: 'Hij verheugde zich aan God gelovig geworden zijnde,' Hand. 16:34. Nimmer kunt u een welgevestigde vrede der ziel bezitten, voor en aler u in Christus gelooft. U zoekt rust langs allerlei wegen, en soms houdt voor een poosje uw bekommerdheid op door gebed; door het aanhoren van de predikatie; door stil te staan bij hetgeen u de bewijzen noemt van uw bekering; door het volstreckte voornemen, om uw zonden vaarwel te zeggen, en God onverdeeld te dienen. Maar niettegenstaande dit alles, bent u niet in het bezit van een welgevestigde vrede van het hart. Uw vreugde is meer de ogenblikkelijke flikkering van een fakkel in de donkere nacht, dan een gestadige zonneschijn, zodat u somtijds gereed staat om de godsdienst geheel vaarwel te zeggen, en tot de wereld terug te keren; want het komt u voor, dat u meer dan ooit van rust en troost verwijderd bent. Maar sta stil, en vraag uzelf: 'Zoek ik de vrede wel op de rechte weg? Heb ik ooit tot hier toe waarlijk, ten volle en ganselijk in Christus geloofd? Heb ik waarlijk aan Hem mijn ziel toevertrouwd, en de zaligheid verwacht, overeenkomstig Zijn belofte?' Neen voorzeker; want als u dit gedaan had, u zou nimmer die onrust ondervonden hebben, die thans uw deel is. Wat is alleen in staat om vrede te schenken aan de zondaar, die de last van de schuld op zijn geweten voelt? Wat kan hem uit zijn verlegenheid opbeuren? Niets dan alleen het geloof in Christus, namelijk niet het geloof op zichzelf, maar Christus, op Wie het geloof ziet. Het geloof is niet onze Zaligmaker, maar het is het oog, hetwelk op Hem ziet; de voet, die tot Hem gaat; de hand, die Hem aanneemt. Ik wil het u met een voorbeeld ophelderen. Gesteld, dat u door een gevaarlijke kwaal was aangetast, en begeerde daarvan genezen te worden. Te midden van uw kommer, en nadat u zonder vrucht allerlei soorten van middelen had aangewend, komt een geneesheer binnen en zegt: 'Ik heb u een onfeilbaar geneesmiddel voor uw kwaal meegebracht; dui-zenden heeft het genezen, en het zal ongetwijfeld ook u genezen.' Wat zou deze mededeling bij u uitwerken? Verschillend zal zij werken, naar mate van de gemoedsgesteldheid, waarmee u het woord van de geneesheer ontvangt. Indien de bezorgdheid over uw herstel, en uw vrees van niet te genezen groter zijn dan uw geloof in hetgeen de geneesheer zegt, zo zult u geen rust vinden. Het gebrek aan vertrouwen in het geneesmiddel zal u in uw bezorgdheid laten blijven.

Maar gesteld, u gelooft wat uw geneeskundige vriend verklaart, en stelt vol vertrouwen in het middel, wat zou dan de uitwerking van zijn verklaring zijn? U zou zich ogenblikkelijk verheugen. U zou niet wachten, om uw kommer vaarwel te zeggen, totdat u het geneesmiddel gebruikt had, en u zich reeds genezen voelde; nee, maar zodra u geloofde aan de kracht van het geneesmiddel, zou u zeggen: 'Blijde tijding! Ik zal genezen worden, en mijn gezondheid zal terugkeren.'

Welnu, wat is het, hetwelk in dit geval u van uw bekommerdheid ontheft, en u troost geeft? Het is de verklaring van uw vriend, of, met andere woorden, uw geloof aan die verklaring. Het is het blijde bericht van een te verwachten genezing, hetwelk u blij maakt, omdat u hetzelfde gelooft. U bent verblijd, niet over het geloof; hetwelk u slaat aan dit bericht, maar over het bericht zelf, waaraan u geloof slaat. U zou dadelijk het geneesmiddel gebruiken; en wanneer u dan haar genezende invloed ondervond, zou u zich nog meer verheugen. Uw vreugde, in dat geval, zou van tweeërlei soort zijn: de eerste, de vreugde van het geloofs, in de zekere verwachting, dat u genezen zult worden; de andere, die van ondervinding, in het gewaar worden, dat u genezen bent.

Pas dit toe op het geval van een zondaar, die gevoelt, hoe ellendig zijn toestand is door de macht en schuld der zonde. In zijn angst beproeft hij verscheidene middelen, om verlichting te vinden. Hij zegt aan de zonden vaarwel; en beijvert zich, om goed te zijn; maar een gevoel van niet vergeven zonde ligt op zijn hart, en hij is verre van de vrede gevonden te hebben. In deze toestand komt Christus, de Medicijnmeester van zielen, tot hem in de blijde boodschap van het Evangelie en zegt: "Mijn bloed reinigt van alle zonde, en mijn geest vermag het meest verharde en bezoedelde hart te vernieuwen en te heiligen; zie naar Mij, en gij zult behouden worden." Wat is nu de plicht van de zondaar?. Wat anders, dan dadelijk en ten volle te geloven, en tevens zich te verheugen, want deze vreugde is het bewijs en noodwendige gevolg van zijn geloof. Indien hij waarlijk gelooft; dan zal hij zich verheugen; en verheugt hij zich niet, het is, omdat hij niet gelooft.

Hij moet niet wachten, om troost te smaken, totdat hij zalig zal geworden zijn; maar hij moet troost deelachtig worden, allereerst door te geloven, dat er een Zaligmaker is, en dat hij zalig worden kan. Hij moet niet uitstellen, om troost te smaken, totdat hij gevoelt, dat hij gerechtvaardigd, hernieuwd en geheiligd is; want hoe kan hij deze voorrechten genieten, zolang hij niet gelooft? Zijn eerste troost moet zijn de blijdschap van het geloof, en aan deze moet hij dadelijk zich overgeven; de blijdschap van de ondervinding komt eerst later. Hij moet eerst zich verheugen in de belofte van genezing voor zijn ziel, en dan zal hij naderhand zich verheugen in het ondervinden van die genezing. Toen de Joden, door Petrus' toespraak verslagen in hun hart, angstig uitriepen:

'Wat moeten wij doen?' antwoordde hij: 'Bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt in de naam van Jezus Christus, tot vergeving der zonden en zij, die Zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt', Hand. 2:37-41. Zij namen zijn woord gaarne aan, dat is, zij geloofden de belofte, en werden daardoor verblijd. Hier was ogenblikkelijk geloof, hetwelk onmiddellijk vreugde voortbracht; zij wachtten niet, om zich te verheugen, totdat zij gevoelen zouden, dat zij behouden waren, maar zij verheugden zich terstond.

Ziehier een ander voorbeeld. Paulus zegt in een van zijn brieven: 'Dit is onze roem en blijdschap, dat wij in eenvoudigheid en oprechtheid Gods, niet in vleselijke wijsheid, maar in de genade Gods, in de wereld verkeerd hebben,' 2Kor. 1:12. Hier is de vreugde van de ondervinding.

Maar die slechts aanvangt een christen te worden, hem voegt de blijdschap des geloofs; en is het een oneindige stof tot blijdschap, dat God de wereld zo heeft liefgehad, en ook u, als die een deel van deze wereld bent, dat Hij Zijn Zoon gegeven heeft voor uw behoudenis? Dat ook u uitgenodigd wordt? Dat Christus de macht en de wil heeft, om u te verlossen en zalig te maken? Maar u, u blijft steeds staan bij het denkbeeld, dat, indien u slechts zekerheid had dat u gelooft, u dan troost zou smaken; dat u dan vrede zou hebben, indien u een bewijs had van uw geloof. Indien dit zo was, dan zou u immers die vrede putten uit dit bewijs en deze getuigenis, en niet – zoals het behoort – uit Christus' werk?

Het is derhalve van het hoogste belang, dat u wél verstaan mag, dat u niet gelooft, indien u niet enigermate rust en troost smaakt. Gevoelt u steeds de last van de schuld op uw geweten, en al haar pijnigende vrees in uw hart; vraagt u nog steeds angstig en bekommerd: 'Wat moet ik doen, om zalig te worden?' Bent u steeds vervuld met schrik voor God, steeds zonder hoop op vergeving, dan

geloof u niet. Want waar geloof, zelfs al was het niet eens een volle verzekerdheid, zou ongetwijfeld u enigermate opbeuring verschaffen in uw bekommerdheid.

Het is lang niet zeldzaam, mensen aan te treffen, die zeggen, dat zij geloven en toch geen troost ondervinden, en die dan vragen: 'Waarom heb ik geen rust?' Het antwoord op deze vraag is: Omdat u inderdaad niet in Christus gelooft. Geloof, oprecht geloof is het, wat u behoeft; u hebt nog niet waarlijk op Christus uw vertrouwen gesteld; u hebt de blijde boodschap der verlossing nog niet gelovig aangenomen, want het is immers onmogelijk, dat iemand een blij bericht, hetwelk hem betreft, geloven zou, zonder door dit bericht verheugd te worden? Geloof dan, geloof waarlijk, geloof *nu*, en wordt alzo des vredes deelachtig!

HOOFDSTUK 6.

Dwalingen, in welke zij, die de zaligheid zoeken, licht plegen te vallen.

In een zaak van zulk een onuitsprekelijk gewicht, als de zaligheid van de ziel, is het zeer nodig, dat elke enigszins aanmerkelijke dwaling, waartoe zij, die de zaligheid zoeken, vervallen kunnen, hun duidelijk wordt aangewezen. Satan wordt genoemd de vader der leugens, en wanneer zijn bedrieglijke invloed zich paart bij de geneigdheid van 's mensen hart, om zich van de waarheid te laten aftrekken, dan is het gevaar van dwalen inderdaad groot. Wij moeten derhalve des te meer op onze hoede zijn tegen dwalingen, naar mate zij schromelijker gevolgen na zich slepen. Hoe verschrikkelijk is het niet, in zaken van de godsdienst enige gronddwaling te koesteren, en daarin te blijven volharden tot aan de dag van de dood! Alsdan zullen wij de eeuwigheid lang daarover treuren kunnen; maar het te herstellen zal onmogelijk zijn! O, hoe vreselijk, in de ure des doods te ontwaren, dat wij ons bedrogen hebben ten aanzien van ons gemoed en van onze bestemming! Maar zelfs, wanneer de dwaling niet van zo ernstige aard is, kan zij nog de bron zijn van zeer veel ongerustheid.

1. De eerste dwaling, en tevens een zeer gevaarlijke en zeer gewone, waartoe zij, die de zaligheid zoeken, licht kunnen vervallen, bestaat daarin, dat men *verkeerd voor waarachtige bekering houdt kennis, indruk, en gedeeltelijke hervorming van wandel*. In onze dagen, terwijl allerwegen het Evangelie wordt gepredikt, en Godsdienstig onderwijs wordt gegeven, en er geen vervolgingen zijn, welke de oprechtheid van de mensen op de proef stellen, ja, er in tegendeel zekere achting wordt verworven door Godsdienstigheid, is dit gevaar van zelfmisleiding bijzonder groot. De wijze van prediken is in deze dagen aan vele oorden opwekkend en indrukmakend. Dit, gevoegd bij een Godsdienstige opvoeding, welke vooral de strekking heeft, om kennis te bevorderen, is zeer geschikt, om een Godsdienstigheid te weeg te brengen, welke men licht voor ware bekering aanziet. Onkundige vrienden ; ouders, die te zeer door hun ijver zich laten vervoeren; weinig oordeelkundige geestelijken, zodra zij in jonge mensen enige gemoedelijke indruk, enige verandering van gedrag bespeuren, zijn al te gereed, om zich gunstig uit te laten over hun bekering; hen te doen denken, dat zij waarlijk Christenen zijn: hen te spoedig tot openbare belijdenis toe te laten, en tot deelneming aan het Heilig Avondmaal des Heeren, ofschoon misschien de beslissende verandering des harten nimmer bij deze jonge lieden plaats gegrepen heeft; en aldus worden zij in een dwaling gebracht, welke zo licht hun eeuwig onheil kan berokkenen. Nu kan niets hen meer doen ontwaken; al verdwijnen hun godsdienstige indrukken; al worden zij zo zorgeloos, zo wereldsgezind, zo zondig als immer, - genoeg, zij deden belijdenis, zij werden er eenmaal toe gebracht om zich voor christenen te houden, en daarom onderdrukken zij elk gevoel van vrees, elke onrust, welke aanvangt zich in hun hart te verheffen. Noodlottige toestand, en toch die van zo velen!

Het zal nuttig zijn u aan te wijzen, hoe ver men het brengen kan, zonder nochtans waarlijk bekeerd te zijn. Men kan vele en diepe indrukken, vele en sterke overtuigingen hebben; ook vrij wat kennis van de staat van zonde, waarin men zich bevindt, en een drukkend gevoel van de schuld, welke men op zich heeft; men kan met wroeging terugzien op het voorledene, op tot hier toe gehouden gedrag en doorgebracht leven; men kan zeer treurig zijn, ter zake van zijn zonden, en tevens zeer verlangen, om van haar gevolgen verlost te worden, en zeer beangstigd zijn bij de gedachte van de straffen; welke de zondaar wachten na de dood; dit alles kan plaats hebben, zonder ware bekering. Of was niet Judas overtuigd van zonde; beweende hij haar niet met bittere tranen; deed hij niet zelfs belijdenis; was hij niet vervuld van angst en wroeging? Was ook Kaïn niet overtuigd van zonde? Ik heb vele mensen gekend, die vrij wat dieper inzicht en besef van hun zonde schenen te hebben dan anderen, die waarlijk bekeerd waren, en echter keerden zij terug tot de dienst van zonde en wereld.

Ja, zelfs de afkeer van de zonde is niet altijd een zeker bewijs van een bekeerd hart. Hazaël immers, voordat hij koning van Syrië was, verfoeide diezelfde misdrijven, die hij later tot het toppunt van macht en hoogmoed opgeklommen, bedreef. Ook kunnen zelfs onbekeerde mensen vurig wensen om verlost te zijn van de heerschappij van de boze lusten, waaronder zij lang gediend hebben; want er zijn weinig grote zondaren, die niet dikwerf hun eigen zonden verfoeien, en de wens en het voornemen koesteren, om zich te verbeteren. Ja, het kan zelfs gebeuren, dat zij verlangen, om van alle zonde verlost te zijn; althans, dat zij dat op zekere wijze verlangen, daar zij denken, dat dit volstrekt nodig is, zal men aan de helse straf ontkomen.

En gelijk er een *overtuiging van zonde* mogelijk is zonder bekering, evenzo is er een *Godsdienstige vreugde* welke niet met bekering gepaard gaat. Lezen wij niet in de gelijkenis van de zaaier van hoorders, die in den steenachtige grond gezaaid zijnde, 'het woord hoorden en met vreugde aannamen,' en toch 'hadden zij geen wortel in zichzelf, en waren slechts voor een tijd', Matth. 18:20-21. Aan de Galatiërs, die eenmaal zich zo gelukkig geacht hadden, bij Paulus' verkondiging van het Evangelie, moest de apostel later schrijven: 'Ik vrees voor u, dat ik niet enigszins tevergeefs aan u gearbeid heb', Gal. 4:11 en 15. Een ganse menigte van volk juichte met grote blijdschap Jezus toe, bij Zijn plechtige intrede in Jeruzalem, en hoevelen van deze werden later Zijn doodsvijanden?

Ook is het mogelijk, dat iemand Gods volk bewondert en prijst en het begeerlijk acht tot Gods dienaren te behoren, terwijl hij echter, even als Bileam, niet waarlijk zich onder hen komt te scharen. Velen vinden groot genoegen in het aanhoren van predikaties; in het deelnemen aan gebeds- en godsdienstoefeningen; in het zingen van liederen; in het bijwonen van zendelings- en andere openbare godsdienstige bijeenkomsten, en toch zijn zij niet waarlijk bekeerden, en uit de Geest wedergeboren.

Evenzeer vindt men er, die menige slechte daad nalaten, menige verkeerde gewoonte vaarwel zeggen, en een tijd lang geheel andere mensen schijnen geworden te zijn, en echter doet vervolgens hun leven weder duidelijk zien, dat zij niet bekeerd zijn. Velen ook houden zichzelf zeer overtuigd van de wezenlijkheid van hun zinsverandering; zij hebben dromen gehad, levendige indrukken, en, gelijk zij denken, een inwendig getuigenis, en toch tonen zij later al te ontegenzeggelijk, dat zij aan een schromelijke zelfmisleiding ter prooi waren. Doch het ware oneindig, wilde ik al de verschillende wijzen aanduiden, waarop de mensen zich misleiden, ten aanzien van hun bekering. Miljoenen, die enigmate, ja in aanmerkelijke graad, belang in de Godsdienst gesteld hebben, kwamen er echter niet toe, dat zij waarlijk zich bekeerden. Wellicht is veel meer dan enige andere reden, bij verre de meesten, die verloren gaan, zelfmisleiding de oorzaak van hun verderf. Ja, de hel weergalmt van het gewezen en

gejammer van zielen, die rampzalig werden door de heilloze invloed van een zichzelf misleidend hart.

U dan, onderzoek, beproef uzelf. Beproof met ernstige nauwgezetheid de staat van uw gemoed. Vergeet nimmer, dat het onmogelijk is, om, zonder wedergeboorte, behouden en zalig te worden. 'Tenzij dat iemand geboren worde uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan,' Joh. 3:5. 'Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan; ziet, het is al nieuw geworden', 2Kor. 5:17. Ons ganse wezen moet een verandering, een volslagen verandering ondergaan. Wij moeten hernieuwd worden in de zin van ons gemoed. Er moet een bovennatuurlijke, Goddelijke, algehele verandering van gezindheid zijn. Onze inzichten, onze smaak, onze smarten en genoegens, ons hopen en vrezen, ons begeren en belangstellen en streven moet veranderd worden. Wij moeten er toe gebracht worden, dat wij God boven alles liefhebben, zowel om Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, als om Zijn barmhartigheid en liefde in Christus; dat wij ons in Hem verheugen, zowel om Zijn alles overtreffende majesteit, als om Zijn rijke genade. Wij moeten besef hebben van het schone van de heiligheid, en de dingen Gods liefhebben, om hun eigen voortreffelijkheid. Wij moeten onze zonden betreuren, en de zonde haten, zowel om haar eigen boze aard, als om de vreselijke straf, welke zij verdient.

Wij moeten behagen scheppen in de verlossing door Christus, niet slechts omdat zij ons van de hel verlost, maar ook omdat zij ons herstelt naar Gods beeld. En dit alles moet bij ons strekken tot grootmaking en verheerlijking van God. Wij moeten ware nederigheid aandoen en allesomvattende liefde, zodat wij één van zin zijn met God, om de zaligheid van anderen te willen, en daarin ons te verblijden.

Wij moeten met geheel ons hart de zaak van God omhelzen, en het tot een eer en zaligheid rekenen, iets te doen tot bevordering van Christus' heerlijkheid in het behouden van zondaren. Wij moeten een waar en sterk verlangen, een hongeren en dorsten hebben naar heiligheid, evenzeer als wij tot het vast bepaalde voornemen moeten komen, om alle zonden af te leggen, welk voordeel of welke genoegens zij ons ook aanbrachten. Wij moeten een teergevoelig geweten hebben, hetwelk een afkeer heeft ook van geringe zonden, geheime overtredingen, en van zonden van verzuim en nalatigheid, zowel als van grote en ergerlijke misdrijven en, uit hoofde van die afkeer, zorgvuldig tegen dit alles waakt. Wij moeten oprechte christenen liefhebben, om Gods wil, omdat zij Hem toebehoren en Zijn kinderen zijn. Wij moeten beoefenen zowel de plicht der zelfverloochening, in het doden der zonde, als de aantrekkelijke plicht van Godsdienstige overdenking, gebed en het lezen van Gods Woord. Ziedaar de wedergeboorte, het nieuwe leven.

Het is geenszins een voorbijgaand uitwerksel der verbeelding, maar een blijvende en duurzame verandering van karakter. Hij, die aldus vernieuwd wordt, moge al geen hevige aan-doening ondervinden, maar hij is duurzaam veranderd. Het kan zijn, dat zijn gevoeligheid niet sterk is aangedaan; maar zijn beginselen, zijn smaak, zijn streven, dit alles heeft een richting ontvangen naar de zijde van ware heiligheid. Hij is nu een geestelijk mens, terwijl hij vroeger een vleselijk mens was. Nu onderscheidt hij alles met de ogen des Geestes, en niet met een vleselijke zin. Deze volslagen verandering en hernieuwing alleen zijn het, die u zich moet voorstellen en verlangen. Alleen zulk een kennis van Christus als Middelaar; zulk een vertrouwen op Hem, door het geloof in Zijn bloed, die geheel het hart, karakter en gedrag veranderen; welke de wereld achter zich werpen, en naar niets anders streven, dan naar de heerlijkheid hiernamaals en naar heiligheid hier beneden, ziedaar ware Godsdienst.

2. Zij, die de zaligheid zoeken, verkeren dikwijls in dwaling omtrent het punt van hun *dadelijke verplichting om te geloven* en tot Christus te gaan; en zij wachten, voordat zij dit doen, zeggen zij, totdat het hun gegeven wordt. Zij zoeken en bidden, en zien niet in, dat het reeds

dadelijk hun plicht is, om, zonder uitstel, zichzelf aan Christus over te geven (Ik sta hierbij nogmaals stil, om het hoge gewicht der zaak). Zij verwachten enig merkbaar teken, enige bepaalde levendige indruk in hun gemoed, die hun kenbaar maakt, wanneer het hun plicht is, om te geloven, en hen tevens in staat stelt om te geloven. Zij denken, dat dit hun eenmaal duidelijk zal gemaakt worden, even als die kreupelen door het beroeren van het water in Bethesda onderwezen werden, dat het nu de tijd was, om zonder dralen, neder te dalen in het genezende bad. Dit nu is een zeer grove en zeer nadelige dwaling, en door dezelve blijft menig hart lange tijd in grote bezorgdheid, ja, worden sommigen geheel weerhouden, om tot Christus te komen.

Allereerst moet ik u opmerkzaam maken, dat men de Schrift misbruikt, wanneer men het badwater van Bethesda beschouwt als een zinnebeeld der genezing van zondaren, door de verlossing van Christus, en de toestand van degenen, die op de beroering van het water wachtten, als een aanwijzing, dat zondaren verplicht zijn, om enige indruk van boven te wachten, voor en aler zij geloven. Dit verhaal toch dient alleen om Christus' macht en heerlijkheid te doen zien in de wonderdadige genezing, door Hem aldaar geschonken. Maar toon mij ook in geheel het Nieuwe Verbond één plaats waar gezegd wordt, dat zondaren met geloven moeten wachten tot enig toekomstig tijdstip! Waar toch wordt gezegd: 'Geloof, maar niet terstond; hoop, maar niet dadelijk; wacht op enig blijk, op enige gevoelige indruk, welke u in staat stelt om te geloven?' Staat er niet in tegendeel geschreven: 'Heden, indien gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet!' Nu is het de welaangename tijd; nu is het de dag des heils. Is God niet gezind om u in dit ogenblik vergeving te schenken? Is Christus niet gezind, om u in dit ogenblik zalig te maken? Is de Geest niet gereed, om u op dit ogenblik te vernieuwen en te heiligen? Zijn niet al de beloften nu waarachtig, al de zegeningen der verlossing nu gereed voor u, en staan zij niet, om zo te spreken, nu te wachten op uw aan-neming? Waarop wacht u dan nog? Waarom zou u nog uitstellen? Zou een stem van de hemel, of enige beweging in uw gemoed, u meer zekerheid geven kunnen, dat Christus u wil zalig maken, dan Gods Woord u daarvan geeft?

Let aandachtig op deze belofte: 'Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven', Matt. 11:28. Is dit de taal van Christus? Ja. Is dit woord waarachtig? Ja. Spreekt het van wachten op enig teken, op enige bijzondere indruk? Neen. Waarom dan aarzelt u nog? Dit woord van Christus is op dit ogenblik zo waar, als het immer kan of zal zijn. En indien u wacht op iets anders, dan op het woord van Christus, voorwaar, u zult al uw tijd al wachtende verliezen, en ten slotte in uw dwaling sterven. Het is waar, u hebt de invloed van Gods Geest nodig, om in Christus te geloven; maar deze invloed is altijd even gereed voor u, als Christus en Zijn verlossing.

'Maar', zeggen anderen, *'wij wachten, totdat wij dieper overtuigd zijn van zonde.'* Bent u overtuigd dat u zich onder de veroordeling van Gods Wet bevindt; dat u een zondaar bent; dat uw natuur bedorven is; dat u schuldig bent, en de straf der hel verdiend hebt? Is dit duidelijk voor uw verstand, en wordt het waarlijk door uw geweten beseft? Waarop wilt u dan nog wachten, om in Christus te geloven? Indien u antwoordt: Om meer hartelijke droefheid, diepere overtuiging van schuld, zo vraag ik u: Hoe diep denkt u dan, dat uw overtuiging zijn moet, voordat u in Christus mag geloven en op genade hopen? Kunt u dit bepalen? Daarenboven, denkt u ook dat, indien u tienmaal dieper doordrongen was van schuldbesef, deze stemming van uw gemoed u dan aanspraak zou geven, om tot Christus te gaan; u meer welkom bij Hem zou doen zijn, en enigmater u zou kunnen dienen als grond van hoop en verwachting? Maar is dit zo, ei, ziet u dan niet, dat u naar diepe overtuiging wenst, om daarin uw toevlucht te vinden, in plaats van die alleen in Christus te zoeken? Heeft Christus ooit

ergens gezegd dat Hij u niet zal aannemen, tenzij uw schuldbesef een zekere mate, een zekere graad bereikt heeft?

De vraag is: Bent u werkelijk van schuld overtuigd? Niet: Hoe diep bent u overtuigd? En is uw droefheid een droefheid naar God, die zal door het geloof slechts bevorderd en aangeweekt worden. 'Zij zullen zien op Mij, Dien zij doorstoken hebben, en treuren,' Zach. 12:10, zegt de Heere aangaande de Joden. Het geloof aan Gods liefde voor ons in Christus, en de troostrijke hoop op Zijn genade zal het hart tot weemoedige dankbaarheid stemmen.

Ik wens dat u het hier gezegde ter harte neemt. Het is de hoop, het besef van Gods liefde, waardoor het koude en harde gemoed des mensen wordt verwarmd en als vermurwd. Wanneer u door het geloof staart op een gekruiste Verlosser; wanneer u God hoort verklaren: Ik ben het, Ik, Die uw zonden uitwist door het bloed mijns Zoons; Ik wil ze u alle vergeven, niettegenstaande uw weerstrevigheid en uw al te grote lauwheid,' dan zal uw ziel diep getroffen zijn door droefheid en liefde. Maar als u uw gedachten aftrekt van Christus; als u wacht op sterkere en diepere aandoeningen, voor en aler u tot Hem komt, zo zult u nimmer uw doel bereiken. Hoe eer en hoe meer u hoopt en vertrouwt op Christus, des te eerder, en des te meer zult u uw zonden betreuren. Elke nieuwe blik, op Zijn kruis geslagen, zal, indien u daardoor de verwachting van genade aankweekt, uw aandoening van droefheid, uw besef van het boze der zonde scherpen. Al de gevoeligheid van uw hart zal door dit verbazende schouwspel worden in beweging gebracht; en hetzelfde kruis hetwelk aan uw ziel de verzekering der vergeving schenkt, zal U tevens een diep gevoel geven van het bittere der overtreding. Wacht dan niet langer; geloof, geloof nu dadelijk. Vertrouw zonder uitstel uw ziel aan uw Zaligmaker en verheug u in de hoop der zaligheid.

Er zijn anderen, die *wachten op meer heiligheid en totdat zij beter voorbereid zijn*, om op Christus te kunnen vertrouwen voor het eeuwige leven. En er is inderdaad een voorbereiding nodig, en moet er ook zijn in het hart van de zondaars, voordat hij tot Christus zal komen. Maar, welke is deze voorbereiding? Althans niet zulk een, dat zij de zondaar, zij het slechts voor een ogenblik zou terughouden, om, wanneer hij de zaligheid zoekt, op Christus te vertrouwen. Dat hij besef heeft van zijn zonde, en een begeerte, om de toekomstige toorn te ontvlieden, dit is het werk van de Heilige Geest in hem. Maar bij dezulken, tot wie ik thans spreek, bij hen namelijk, die reeds ernstig de zaligheid zoeken, heeft dat reeds plaats; zij zijn overtuigd van zonde, en begerig, om het oordeel, hetwelk hen wacht, te ontkomen.

Wat zou er meer nodig zijn, om hen voor te bereiden tot het geloof in Christus? Doch wat zij verstaan door deze voorbereiding, is een langduriger staat van overtuiging en besef van zonde; een ontstaan en toenemen van heilige aandoeningen; een reeks van heilige daden; een ontwikkeling van Godsdienstige kennis; dan, eerst dan, menen zij, wanneer dit alles zich bij een zondaar bevindt, is hij gemachtigd, om op Christus te vertrouwen, en in Hem op de zaligheid te hopen. Nu. is het ongetwijfeld waar, dat ieder zondaar, zal hij tot Christus komen, voorbereid en gereed zijn moet, om aan alle zonde vaarwel te zeggen; hij moet de wil hebben om van zonden afstand te doen, welke hem dierbaarder zijn dan het rechteroog, en voordeliger dan de rechterhand; hij moet gezind zijn, om zijn kruis op zich te nemen, en te volgen, al ware het in banden, gevangenis, ja in de dood; hij moet zichzelf aanzien als geroepen tot heiligheid. En zodanig is zeker de gesteldheid van zijn hart, zodra hij inderdaad van zonde overtuigd is; wat zou hij, ter voorbereiding, nog meer behoeven, om deel te hebben aan de vergeving, welke in Christus is? Is men niet voorbereid tot het ontvangen van vergeving, zodra men overtuigd is van zijn overtreding? Indien een vader zijn schuldig kind vergeving belooft te schenken, zodra het zijn misdrijf zal bekend hebben, behoeft dan dit kind nog te zeggen: 'Ik zal mij voor de vergeving geschikt en gereed maken door een langdurig beter gedrag?' Zijn vader is gereed, om het kind vergeving te schenken, en dit is dus ook

gereed, om de vergeving te ontvangen, zodra er waar berouw bij het kind gevonden wordt. Indien God verklaard had, niet te zullen vergeven, voordat wij maanden en jaren lang ons wél gedragen zouden hebben, wat zou dit anders zijn, dan de spot met ons te drijven? Hoe toch zouden wij ons waarlijk goed gedragen kunnen, voordat Hij ons in Zijn gunst hersteld, en ons Zijn Geest geschonken heeft?

De eerste zorg, het eerste streven van de zondaar is, of behoort te zijn, dat hij vergeving mag ontvangen; zijn tweede zorg, zijn tweede streven, dat hij heilig zijn mag; en dit eerste moet hij verlangen, ten einde tot het tweede in staat gesteld te worden. Het is een hoofddwaling, wanneer men denkt, dat de heiligmaking voorafgaat aan de rechtvaardigmaking. Eerst moeten wij gerechtvaardigd zijn, voordat wij geheiligd kunnen worden. Merk dit wel op! Ik herhaal het opdat u het wel zult wegen en ter harte nemen: *Wij moeten gerechtvaardigd zijn, voordat wij geheiligd kunnen worden.* Het is door het geloof, dat wij gerechtvaardigd worden, en zonder het geloof kunnen wij aan God niet behagen; derhalve, zolang wij niet geloven, kunnen wij geen goede werken doen, en wanneer wij geloven, zijn wij Gode welbehaaglijk. Geloof — ziedaar dus onze allereerste plicht, zonder te wachten op enige andere voorbereiding. Enige voorbeelden zullen u dit nog duidelijker maken. Ga dan eens enige bekeringen na, welke ons in de Schrift verhaald worden.

- Neem het geval van de bekeerde misdadiger aan het kruis, Luk. 23:40—43. Behalve de invloed van de Geest, Die hem van zonde overtuigde, welke voorbereidingen zijn er hier, waardoor hij zich geschikt maakte, om te mogen geloven? Het blijkt, dat hij eerst aan het kruis zijn zonden inzag, en zich bekeerde, en bijna in datzelfde ogenblik geloofde hij in Christus, en koesterde hij de hoop op vergeving.
- Lees het verhaal van de bekering van de drie duizend op de Pinksterdag, Hand. 2. Tot op de tijd, toen zij Petrus' rede aanhoorden, waren zij schuldig aan de dood van Christus. Door Petrus' rede werden zij van zonde overtuigd; en diezelfde dag nog verheugden zij zich in het bezit der vergeving. Waar zijn dan nu behalve de werking van Gods Geest; Die hen van zonde overtuigde, de voorbereidingen die in hun hart plaats hadden?
- Beschouw de bekering van Paulus, Hand. 9. Hij was een bloedige vervolger en een paar dagen later, niet slechts een begenadigd zondaar, een gedoopt gelovige, een verheugd christen, maar zelfs een gewijd apostel. Welke voorbereiding van langdurige overtuigingen of heilig gedrag bij hem dan plaats?
- Raadpleeg het verhaal aangaande de stokbewaarder te Filippi, Hand. 16:20—34, In dezelfde nacht, waarin hij zijn zonden leerde inzien, geloofde hij in Christus; werd vervuld met vrede, en gedoopt. Zodra hij, in de angst van zijn ziel, uitriep: 'Wat moet ik doen, om zalig te worden?', antwoordde hem de apostel van Christus: 'Geloof in de Heere Jezus Christus; en gij zult zalig worden.' Paulus repte geen woord van enige voorbereiding, die hier moest voorafgaan; van een lange reeks van plichten, vooraf door de stokbewaarder te vervullen; van enige wijze langs welke hij geschikt zou gemaakt worden, om door Christus te worden aangenomen. Paulus zei niets anders dan: 'Geloof,' en daarmee (dit is duidelijk) bedoelde hij: 'Geloof nu terstond.' Zo verstond de boetvaardige en sidderende stokbewaarder hem ook, want hij geloofde terstond, en vrede des harten werd zijn deel.

Ik breng deze voorbeelden, en bijna alle andere gelijksoortige gevallen van bekering, in het Nieuwe Verbond vermeld, bij, niet om te bewijzen, dat alle bekeringen even plotseling en op even treffende wijze plaats hebben; maar alleen, om dit éne aan te tonen, dat er namelijk, ten einde een zondaar komt te geloven, en hij gerechtvaardigd worde, geen andere voorbereiding in zijn gemoed nodig is, dan dat hij waarlijk van zonde overtuigd worde. Zodra iemand erkent, dat hij door zijn zonden verloren is, zodra hij waarlijk beseft, dat hij zich in een toestand van veroordeling bevindt, zodra mag hij geloven in Christus, en op de vergeving

hopen. Ja, hij zou tot dat geloof niet geschikter zijn of kunnen worden, al zou hij een tiental jaren in de grootste angst en de grootste vertwijfeling doorbrengen. De zondaar is veroordeeld; ziet hij dit in, zo kan hij dadelijk deel nemen aan de opheffing van het vonnis; ja, het is onmogelijk, dat hij zich als een waar burger van Gods Koninkrijk zou gedragen kunnen, zo hij niet eerst gerechtvaardigd is. Geloof is de allereerste daad van Evangelische gehoorzaamheid, welke men God kan aanbieden en is van alle verdere gehoorzaamheid de vruchtbare bron. Nimmer kunnen wij heilig zijn, voordat wij in Christus geloven. En daarom zijn alle denkbeelden van zich eerst voor te bereiden, voor en aler men tot Christus kome, niets dan zovele dwalingen, ontspruitende uit een verkeerd begrip omtrent de wijze, waarop de zondaar bij God kan worden aangenomen; ja, zulke denkbeelden ontstaan meestal uit een beginsel van eigengerechtigheid. De zondaar wil door zichzelf rechtvaardig zijn voor Gods aangezicht. Dit is wellicht het geval met menigeen, die deze bladen leest. Zij wensen beter voorbereid te zijn, om tot Christus te komen, hetzij door diepere indrukken, hetzij door meerdere heiligheid, dat is, zij wensen iets te hebben van zichzelf, waarin zij zouden kunnen roemen; iets, hetwelk hun moed en vertrouwen zou kunnen inboezemen, om tot hun Verlosser te naderen; iets, hetwelk hen minder geheel en volstrekt zou doen afhangen van vrije genade; iets, hetwelk hun een recht zou geven, zo al niet op de zaligheid, dan toch op de gerechtigheid van Christus, die de verdienende oorzaak der zaligheid is.

Ernstige zoeker van de zaligheid! U kent niet de heimelijke werking van de hoogmoed en de eigengerechtigheid in uw gemoed; u bent nog niet bekend met de verkeerdheid, de bedrieglijkheid van 's mensen hart; u bent onkundig van de kunstgrepen van de boze Geest, anders zou u in dit verlangen naar betere voorbereiding een list ontdekken, door de vijand van zielen gebruikt om u van Christus verwijderd te houden. Ja, dit verlangen is als een sluier, die de heerlijkheid van Christus' kruis voor u verborgen houdt, en een struikelblok, om u te beletten, dat u naderen zou tot de bron des levens. Wacht niet langer. Want, indien u wachten wilt, totdat u beter en heiliger bent, zo zult u nimmer tot Christus gaan.

Het is van het hoogste belang voor u, dat u in gedachten houdt, dat u niet wordt aangenomen als een waardige, maar als een onwaardige; geenszins als een gunsteling, maar als een, die te voren een vijand was; niet als een, die door uw indrukken de zaligheid verdient, maar als een, die vanwege uw overtredingen ter dood veroordeeld bent; "dengenen, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den *goddeloze* rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid," Rom. 4:5. Let wel op deze uitdrukking; zij is van diepe betekenis, en geeft ons de sleutel tot recht verstand van de rechtvaardigmaking: "Die gelooft in Hem, Die den *goddeloze* rechtvaardigt." Wij worden gerechtvaardigd, voor zoverre ook op ons van toepassing is de benaming: „Goddeloze." Indien wij derhalve zoeken, onszelf rechtvaardig te maken, voordat wij tot Christus komen, en alleen dan tot Hem willen gaan, wanneer wij rechtvaardig en heilig zijn geworden, zo sluiten wij onszelf uit van de weldaad van de rechtvaardigmaking. Deze toch is alleen aan dezulken beloofd, die erkennen en beseffen, dat hun de benaming van zondaren en goddelozen toekomt.

3. Een andere dwaling, waarin zij, die de zaligheid zoeken, vooral in het begin, zeer licht vervallen, is hierin gelegen, dat *zij zeer ontijdig verlangen naar bewijzen van hun Godsvrucht*. Ik weet, dat de heilige schrijvers veel en dikwijls spreken van bewijzen en blijken, waaruit men zijn Godsvrucht kan herkennen. Maar men moet immers eerst Godsvrucht bezitten, voordat men er de blijken van kan ontdekken? En het moet dus thans nog veel meer uw toeleg zijn, om christenen te zijn, dan om te weten dat u waarlijk christenen bent. En toch gebeurt het dikwijls, dat juist zij, die beginnen zich ernstig met de Godsdienst in te laten, al ras¹⁷ begerig

¹⁷ aldra

zijn, om blijken bij zich te vinden, dat zij tot de begenadigde behoren. Vandaar dat zij met de grootste nauwgezetheid al hunne aandoeningen nagaan, hun beginselen ontleden, hun gedrag bespieden. Nu eens goede hoop koesterende, wanneer zij enig goed teken zien of menen te zien, maar meestal de moed verliezende, daar zij zoveel verkeers in zich ontdekken, en nog zoveel, hetwelk ontbreekt in de gesteldheid van hun hart.

Daarom wens ik dat u toch deze aanmerking ter harte nemen mag dat namelijk allen, die de zaligheid zoeken, veelmeer er hun werk van moeten maken, om op Christus te zien, dan om op hun eigen hart te zien! En wanneer zij een blik slaan in hun hart, zij dit doen moeten, niet om daaruit vertroosting te putten, maar om bewustheid van zonde op te wekken en aan te kweken.

Let nog eens op het geval der Israëlieten, toen zij door de vurige slangen in de woestijn gebeten waren. Mozes ontving, zoals u weet, bevel om een koperen slang te vervaardigen, die aan een staak op te richten, en al wie naar dit koperen afbeeldsel zag, bleef in leven, Num. 21: 7-9. 'Zie en leef,' dit was het bevel en de belofte. Kunt u zich nu niet zeer levendig voorstellen, hoe deze arme vergiftigde mensen, met alle macht de ogen vestigden op het voorwerp, bestemd tot hun genezing? Denkt u, dat zij al hun tijd, of een groot deel van hun tijd, of ook slechts enig gedeelte van hun tijd verspillen hebben, om de wonden te onderzoeken, om te zien, of die begonnen te genezen? Waren zij dwaas genoeg, om hun oog af te wenden van het middel tot herstel, ten einde te kunnen bepalen, hoe ver hun genezing gevorderd was? Neen, al was er ook op dat tijdstip een nieuwe zon aan het uitspansel verschenen, zij zouden echter het oog niet hebben afgekeerd van de koperen slang, om naar die zon om te zien. Hun oog was en bleef op de slang gevestigd; en terwijl zij die aanstaarden, gevoelden zij verlichting van smart; de brandende hitte verdween; de gezondheid keerde terug. Wendden zij ook slechts voor een ogenblik het gezicht van de slang af; zo gevoelden zij het gevaar van weder in te storten, en het was dus, door onafgebroken hun blik daarop gevestigd te houden, dat zij genezen werden.

Zo behoort het ook te zijn met de zondaar. Hij moet op Jezus zien. Daar is genezing. Daar wordt zij verkregen; niet door te zien of de genezing reeds gekomen is, of komt. In tegendeel, hoe meer de ziel zich aan Christus hecht, hoe duidelijker zij Zijn middelaarswerk inzielt, hoe vaster en bepaalder het oog des geloofs gevestigd is op het kruis van Hem, die verhoogd werd, 'opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar het eeuwige leven hebbe.' Des te zekerder zal de ziel zich bewust zijn van haar geloof; des te overvloediger zullen al de vruchten en bewijzen van dit geloof zijn. De Israëliet twijfelde niet in het minst aan zijn genezing, zolang hij staarde op de koperen slang, want hij gevoelde, dat hij aldus de genezing verkreeg; evenzo zal ook de ziel van de zondaar, zolang hij op Christus ziet, niet kunnen twijfelen aan zijn wederaanneming bij God. 'Hij, die in de Zoon Gods gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf,' 1Joh. 5:10, niet slechts van de waarheid van het Evangelie, maar ook van zijn persoonlijk geloof. Toenemen in geloof, ziedaar het middel, om toe te nemen in vruchten van het geloof. En willen wij het geloof doen toenemen, zo moeten wij niet zien op onszelf, die geroepen worden om te geloven, maar van onszelf af naar Christus, Die het voorwerp is van het geloof.

Geloof is de hoofdbron en als de regelmaat van alle genadegiften; onze vreugde, onze liefde, onze hoop, hangen af van de mate van ons geloof, en het is niet mogelijk, dat ons geloof gesterkt zou worden door gedurig met angstige zorg te letten op de gesteldheid van ons hart. Ook kan ons geloof niet toenemen door het blote voornemen, om vast in het geloof te zijn; maar alleen door een duidelijke en steeds helderder kennis van Christus' Persoon en werk. 'Hoe lang,' zegt David, 'zal ik mijn geest met overleg, mijn hart met kommer dagelijks kwelen?' Ps. 13:2. En aanstonds daarna zegt hij hoe hij van zijn droefheid verlost werd, door van

zichzelf af, op God te zien. 'Ik vertrouw op Uw genade; mijn hart zal in Uw heil zich verheugen,' vers 6. Het eerste blijk, dat wij geloven, is de vrede der ziel, die dit geloof ons schenkt, of de verlichting, die het ons aanbrengt van de last der zondenschuld; het tweede blijk, dat wij geloven, is heiligheid; maar noch vrede noch heiligheid kunnen wij bezitten, voor en aler wij het geloof hebben. Velen, vrees ik, bedriegen zich zeer omtrent de bewijzen van de bekering; zij zoeken niet zozeer naar bewijzen, dat zij geloven, als naar een grond, waarop zij hun geloof mogen bouwen. Zij zoeken niet zozeer naar bewijzen, dat zij de gerechtigheid van Christus hebben aangenomen; maar zij zoeken naar het een of ander, waaruit zij een eigengerechtigheid mogen opbouwen. Zij hebben behoefte aan troost; maar in plaats van op Christus te zien om die troost, zoeken zij naar die troost in zichzelf. Vandaar, dat wanneer zij menen enig goed teken in zich gevonden te hebben, zij zich daarover verheugen, als over een grote schat.

Zondaar, vol van twijfeling, verslagenheid en kommer! U hebt gelezen, nagedacht, gehoord, gebeden; u hebt zich ingespannen, onderzoek gedaan, schriften gelezen, en opgaven van dat alles, waaraan men zal kennen, of men bekeerd is; u hebt aan anderen gevraagd, wat zij houden voor een ontegenzeggelijk bewijs, dat men genade heeft ontvangen; en nog bent u even ver van gerustgesteld te zijn; evenals het schaap, in een modderpoel verzonken, dienen ook u al uw pogingen slechts, om u dieper en dieper te doen verzinken in uw kommer. Wel-aan dan, sla een andere weg in, daar de uwe verkeerd is, en in plaats van u verder moeite te geven, om bewijzen te vinden in uzelf, dat u begenadigd bent, ga, en zie op Christus. Vestig uw oog vastelijk op Hem; denk na over de Goddelijkheid van Zijn Persoon; over de genoegzaamheid van Zijn voldoening; over de volmaaktheid van Zijn gerechtigheid; over de rijkdom van Zijn genade; over de algemeenheid van Zijn uitnodigingen. Zie naar Hem, het voorwerp des geloofs; let op de gronden van het geloof, op de waarborg van het geloof; hoe meer u dit doet, hoe sterker uw geloof zal worden; en hoe meer uw geloof toeneemt, des te groter zal ook uw zielsvrede zijn. In plaats van u te pijnigen, om toch Christus lief te hebben, en u te verontrusten omdat u Hem niet beter liefhebt, sla u een andere weg in, en beschouw aandachtig de liefde van Christus tot u. Bepeins Zijn onuitsprekelijke genade, Zijn wonder mededogen, niet slechts in het algemeen jegens de wereld, maar wel bijzonder jegens u, die een deel van deze wereld bent; streef en bid om "met al de heiligen ten volle te mogen begrijpen, welke is de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte, en te kennen de liefde van Christus, welke de kennis te boven gaat," Ef. 3: 18-19. Dit, dit is het middel, om toe te nemen in liefde tot Hem: "Want indien wij Hem liefhebben, het is omdat Hij ons eerst heeft liefgehad," 1Joh. 4:19.

Het is een grondbeginsel van het hoogste aanbelang, waarvan ik wens, dat u steeds door-drongen mag zijn, dat de *Godsdienst in* ons niet anders te weeg gebracht en onderhouden kan worden, dan door onze aandacht te vestigen op de Godsdienst *buiten ons*, dat is op de daadzaken en op de leer van Gods Woord. Bewijzen van begenadiging, of ook troost, moet men nimmer op zichzelf, noch om zichzelf, noch onmiddellijk zoeken, maar steeds als gevolgen van het geloof. Houd zorgvuldig in het oog, dat het gehele stuk van de bewijzen en tekenen van geloof hem aangaat, die reeds gelooft, en niet hem, die nog de zaligheid zoekt. De christen, zeg ik, die belijden kan dat hij in de weg der zaligheid wandelt, en geenszins hem, die nog zoekt naar deze weg.

4. Maar er is nog een andere misvatting, waaraan zij, die beginnen de zaligheid te zoeken, licht blootstaan, en welke, ofschoon nauw verwant aan de laatst bestreden dwaling, daarvan echter, te zeer onderscheiden is, om haar niet afzonderlijk in ogenschouw te nemen; ik bedoel, dat zij *geloof* verwarren met *verzekerdheid van het geloof*. *Geloof* is zulk een hartelijke overtuiging, dat Christus gestorven is voor zondaren, waardoor men op Hem alleen zich verlaat,

om zalig te worden. *Verzekerdheid* (naar het gewone gebruik van dit woord in Godsdienstige onderwerpen) is een overtuiging en besef, dat ik zulk een geloof heb, en dat ik mij in een staat van begenadiging bevindt. *Geloof* geeft te kennen de overtuiging, dat Christus bereid en genegen is, om mij aan te nemen. *Verzekerdheid* is het besef en de overtuiging, dat Hij mij aangenomen heeft, met één woord, dat ik een Christen ben.

Wie ziet niet, hoe zeer groot het onderscheid is tussen beide! Het eerste, het *geloof*, dient om te betekenen een daad des gemoeds, of ons komen in zekere toestand. Het andere, de *verzekerdheid*, dient om uit te drukken de bewustheid, dat ik in die toestand gekomen ben. Even duidelijk is het, dat het geloof de verzekerdheid van het geloof moet voorafgaan. Eerst toch moeten wij geloven, dat Christus voor zondaars is gestorven, voordat wij weten kunnen, dat wij geloofd hebben. De eerste eenvoudige daad van het geloof bestaat hierin, dat men gelooft, dat Christus gestorven is voor alle zondaren, voor de gehele wereld, en hieruit spruit voort een tweede daad, zo die niet reeds in de eerste opgesloten ligt, dat men namelijk gelooft, dat Hij ook voor ons, als die één deel van deze wereld uitmaken, is gestorven. "Ik geloof," zegt de zondaar, die met vertrouwen tot Christus komt, "ik geloof, dat God de wereld zo lief heeft gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar het eeuwige leven hebbe," Joh. 3:16; "daarom, aangezien ook ik tot deze wereld behoer, geloof ik, dat Hij ook mij heeft liefgehad, en ook mij "wil zalig maken." Dat is *geloof*! — Nu gevoelt de ziel van de christen vreugde en blijdschap onder dit geloof, en liefde tot God, en dankbaarheid tot Christus, en haat tegen de zonde, en overwinning van de wereld, en gemeenschap met de heiligen. "Nu," zo spreekt hij, "nu weet ik, dat ik geloof, ik heb de bewustheid zowel van mijn geloven, als van de heerlijke uitwerkselen van mijn geloof." Dat is de *verzekerdheid*!

Ik zal dit ophelderen, door weder bij te brengen die oproerige onderdanen en hun genadige Vorst. Het hoofd van de oproerigen kan zich nauwelijks overtuigen, dat hij begrepen is in de algemene kwijschelding; hij leest en herleest de afkondiging, welke aldus luidt: "De Koning, bewogen van medelijden met Zijn verdwaasde onderdanen, en vol van barmhartigheid, zal genadig vergeving schenken aan een iegelijk, die op een bepaalde dag de wapenen neerlegt." Wanneer hij nu zich overtuigd heeft van de echtheid van dit stuk, zegt hij: "Het is inderdaad waar, en ik geloof, dat de Koning vergeving wil schenken aan allen, die zich onderwerpen; en daar hij geen uitzonderingen heeft gemaakt, maar zegt: Al wie de wapenen neerlegt, zal genade ontvangen, zo geloof ik, dat er ook voor mij genade is," Tot zo ver gaat het geloof; en zelfs voordat nu deze aanvoerder der oproerigen de plaats bereikt heeft, waar de vergeving geschonken wordt, of zelfs de eerste stap daarheen doet, is reeds zijn hart gerustgesteld; de afkondiging zelf, zodra hij die verstaan en geloofd heeft, geeft hem troost; hij twijfelt er niet aan, of hij zal in genade worden aangenomen. Nu gaat hij, en legt de wapenen neer en nu heeft hij de verzekerdheid, dat hij behouden is; hij is zich bewust, gedaan te hebben, wat de Koning eiste, en hij ondervindt, wat de Koning had beloofd. Geloven dus, en zich voegen naar het verlangen van de Vorst, ziedaar, waarop hij zich had toe te leggen. En op dit geloof en dezen stap zou dan de verzekerdheid volgen.

Niet anders moest het gaan met hen, die de zaligheid zoeken. Hun plicht is, te geloven — wat? Dit, dat zij christenen zijn? Neen toch; want het geloof, dat ik een christen ben, is niet zozeer geloof, maar verzekerdheid. Maar wat hij, die de zaligheid zoekt, moet geloven, is niets anders, dan het Evangelie, de blijde aankondiging van Gods genade en vergeving aan zijn oproerige schepselen en onderdanen. Hij moet zich overtuigd houden, dat God hem evenzeer als alle zondaren heeft liefgehad; ook hem uitnodigt; beloofd heeft, ook hem aan te nemen.

Uit deze openbaring van Gods genade moet hij troost scheppen, en dan moet hij verder door de vrede, die deze genade aan zijn geweten schenkt; door de heiliging, welke zij aan zijn hart geeft, verzekerd zijn, dat hij geloofd heeft, en dat hij, door dit geloof, uit de dood is overgegaan in het leven.

Geloof en verzekerdheid zijn dus geenszins hetzelfde; maar de laatste is een vrucht van het eerste, en het eerste is de oorzaak en bron van de tweede.

Ziet u nu niet, u, die de zaligheid zoekt, dat u deze twee zaken verward hebt, en dat u daardoor in grote bekommerdheid verkeerd hebt? U bent verslagen, en kunt geen troost vinden. Waarom? "Ach!" zegt u, "mijn geloof is zo zwak; waarlijk, ik vrees, dat ik niet geloof." Nu, wat verstaat u door niet geloven, geen geloof hebben? "Ik vrees, dat ik geen christen ben. Ik vrees, dat ik niet geloof. Ik ben vol ongeloof." Laat mij u dan zeggen en verklaren, dat u, zo doende, nimmer van uw kommer bevrijd zult worden. Want u begeert te weten, dat u een christen zijt, voordat u nog een Christen bent; u doet uw best om te komen tot de bewustheid, dat u gelooft, voor en al eer u gelooft; u wenst verzekerd te zijn van uw aanneming door Christus, opdat u dan tot Hem zou kunnen gaan, om door Hem aangenomen te worden. Maar het geloof bestaat niet in u overtuigd te houden, dat u een christen bent; het bestaat in te geloven, dat Christus voor zondaren gestorven is. En het ongeloof bestaat niet in twijfelen, of u een christen bent; maar in twijfelen aan Christus' gezindheid, om u zalig te maken. Daarom raad ik u, dat u vooreerst dit gehele punt van de verzekerdheid van het geloof rusten laat; spreek er niet over; denk er niet over. Wat u voor het ogenblik aangaat, is het geloof; geloven moet u; het heil van uw ziel afhankelijk stellen van de zoendood van Christus. U moet overtuigd zijn, dat Hij gestorven is voor zondaren, gestorven ook voor u, en dat Hij u zalig maken wil. Dit is de verzekerdheid, die u zoeken moet; dit ook is het, wat de apostel bedoelt, wanneer hij spreekt van een volle verzekerdheid van het geloof; hij bedoelt namelijk een vertrouwen, zonder de minste aarzeling of twijfel, dat de Heere Jezus in de hoogste graad machtig en gewillig is, om zondaren zalig te maken, en daarom ook machtig, en gewillig, om u te verlossen, u de zaligheid te schenken. Vervul uw gemoed met de overtuiging van de waarheid hiervan.

Zet uw ziel, als ware het, wijd open, om die blijde overtuiging daarbinnen te laten, dat Christus machtig is, om haar zalig te maken; dat Christus niets meer verlangt, tot niets meer bereid is, dan om allen zalig te maken en onder die allen ook u; en dan zal deze waarheid u zulk een vrede schenken, en zulk een vermogen uitoefenen op uw hart, dat u daarin het duidelijke bewijs zult hebben, zowel van de aanwezigheid als van de wezenlijkheid van uw geloof. De verzekerdheid, waarvan de H. Schrift spreekt, is de verzekerdheid dat God ons in Christus heeft liefgehad, en dit, ik herhaal het, dit is de enige verzekerdheid, waarnaar u, voor alsnog, te streven hebt.

HOOFDSTUK 7

Ongerustheden, die soms ondervonden worden door hen die de zaligheid zoeken.

1. Velen zijn uitermate ongerust en verslagen op het *punt van hun persoonlijke verkiezing tot het eeuwige leven*.

Ik zal mij hier niet ophouden met zorgeloze en verkeerde mensen, die van deze ontzaglijke leer zich bedienen, ter verontschuldiging van een volslagen verzuimen van alle Godsvrucht, en met een boze onverschilligheid plegen uit te roepen: "Als ik verkoren ben ter zaligheid, zal ik zalig worden, ook zonder mijn toedoen; maar als ik niet uitverkoren ben, zal geen poging van mijn zijde mij iets baten." Van zulke mensen moet men

eigenlijk naar waarheid zeggen, dat zij de leer der verkiezing gans niet geloven, en dat zij zich geenszins om de zaligheid bekommeren; maar dat zij in tegendeel volslagen onkundig en zorgeloos zijn, en zich alleen met deze plechtige leer ophouden, ten einde óf hun geweten gerust te stellen, óf de stem van getrouwe waarschuwing en vermaning te doen zwijgen en ophouden.

Dan zijn er ook anderen, die, bijzonder in de eerste tijd van hun zoeken naar de zaligheid, in geen geringe ongerustheid aangaande dit stuk verkeren. Ik wil dan u al dadelijk verklaren, dat u, die de zaligheid zoekt, niets te doen hebt met de leer der verkiezing; ja, als regel van gedrag heeft zelfs niemand zich op te houden met de hem onbekende bedoelingen en beschikkingen Gods. De verheven waarheid van Gods oppermachtigheid in het zalig maken van Zijn volk wordt in de Schriften bijgebracht, geenszins om de zondaar de moed te benemen van tot Christus te gaan, om zalig te worden, maar om hun, die reeds tot Hem gekomen zijn, indachtig te maken, dat hun zaligheid geheel genade is, en ganselijk onverdiend; om hun alle grond van eigenroem te ontnemen; om hun geloof in de vervulling van Gods beloften te bevestigen; om hun vertroosting te bevorderen; om hen de noodzakelijkheid der heiligmaking in te prenten, en de christenen te bemoedigen onder het lijden van dit leven, Rom. 8:29; Ef. 1:4, 5, 9, 11; 1Petr. 1:2. Maar deze leer had nimmer ten doel om een bron van ontmoediging te zijn voor berouwvolle harten. De regel voor uw gedrag is gelegen in de uitnodiging en belofte van Christus, niet in de u onbekende raadsbesluiten Gods. "De verborgene dingen zijn voor den Heere onzen God; maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen, om te doen al de woorden dezer wet," Deut. 29:29. De genade van God is oneindig, de verdienste van Christus' zoendood is oneindig, en de uitnodigingen van het Evangelie zijn algemeen: "Komt tot Mij, gij allen, die vermoeid en belast zijt!" Matt. 11:28. Dus spreekt de Heere: "Ik heb geen behagen in den dood des zondaars," Ez. 33:11. "De Heere is lankmoedig, niet willende, dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen," 2Petr. 3:9. Al wie tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen," Joh. 6:37. "Die wil, neme het water des levens om niet," Openb. 22:17. Ziedaar zoveel verklaringen van de Heilige Schrift, welke derhalve ontwijfelbaar waar zijn, en ziedaar dan tevens, wat u tot regel verstrekken moet. Deze verklaringen kunt u verstaan, maar het is u onmogelijk iets te weten omtrent Gods verborgen bepalingen. Daarenboven, al wist u, dat u uitverkoren bent, dan zou u toch niet zalig worden, uit hoofde u dit weet, maar uit hoofde dat u in Christus geloofd hebt; die de mensen uitnodigt niet als uitverkorenen ten leven, maar als verloren zondaars, die ter dood veroordeeld zijn. Al ware het u gegeven het boek van Goddelijke raadsbesluiten in te zien, en uw naam te lezen in het boek des levens, u zou daarom niet méér welkom bij Christus zijn dan nu, nu u daaromtrent volslagen onwetend bent. U wordt uitgenodigd, en indien u de uitnodiging, welke tot uw kennis gebracht is, veronachtzaamt, om de wil van een besluit, hetwelk u niet kennen kunt, dan zal de schuld van uw verloren gaan aan niemand te wijten zijn, dan aan uzelf, en u zult ten laatste ontwaren, dat u verloren gegaan bent, niet uit hoofde God bepaald heeft, dat u verloren zou gaan, maar uit hoofde van uw eigen ongeloof.

Waarom zou het besluit van God, met betrekking tot de zaligheid, het enige punt zijn van zijn bepalingen, hetwelk u verontrust? Geloof u niet, dat er evenzeer een Goddelijke bepaling is omtrent uw omstandigheden hier op aarde, in leven en sterven? Maar zult u immer, op grond hiervan, aarzelen, om ingeval van ziekte de geneesmiddelen te gebruiken, u door een 'ervaren' geneesheer voorgeschreven? Zou u dit immer nalaten, op grond, dat u niet bestemd mocht zijn, om langer te leven? Immers neen. In tegendeel zegt u, en zulks met reden: "Ik weet niets omtrent Gods bedoelingen te dien aanzien; ik

heb slechts de eenvoudige regels van plicht te volgen, en de onder mijn bereik staande middelen aan te wenden; want indien het God behaagt, dat ik nog blijf leven, zo kan ik alleen door het gebruik van deze middelen, het leven verlengd zien." Welnu, handel op gelijke wijze ten aanzien van uw ziel; laat Gods raadsbesluiten voor hetgeen zij zijn, zonder u om dezelve te bekommeren, want u bent er geheel onkundig van, en hebt met dezelve niets te doen. U wordt uitgenodigd, om gebruik te maken van de middelen tot heil en eeuwig leven. Bent u verordineerd tot zaligheid, zo is het door deze middelen alleen, dat u zalig worden kunt, en maakt u daarvan het rechte gebruik, zo zult u zeker zalig worden. Indien hij die aanvangt de zaligheid te zoeken, enig gebruik te maken heeft van de leer der verkiezing, zo is het een gebruik in zijn voordeel. U weet niet, dat u niet bent uitverkoren, en juist de bekommerdheid van uw gemoed omtrent uw zaligheid is een reden, om te mogen denken, dat u ter zaligheid bestemd bent; deze bekommerdheid toch, dit belang stellen in uw zaligheid, is de weg, langs welke God Zijn genadig besluit omtrent de zondaar ten uitvoer brengt.

Behalve dit, indien u, in plaats van op de uitnodiging, die aan u geschiedt, te letten, en daarnaar u te gedragen, uw geest met andere zaken en beschouwingen ophoudt, zo zult u evenveel moeilijkheden vinden, in Gods voorkennis, als u er aantreft in Zijn voorverordineren. Zij zelfs, die Gods besluit ontkennen, hebben evenwel reden, om zich te verontrusten omtrent Gods voorwetenschap, en te zeggen: 'Wat God voorziet, en niets dan hetgeen Hij voorziet, gebeurt; maar nu voorziet God, dat ik óf zalig zal worden, óf verloren zal gaan, en daar ik niet weet dat Hij mijn zalig worden voorziet, zo ben ik grotelijks verontrust en ontmoedigd.' Zeg daarom terstond vaarwel aan alle ongerustheid, ja zelfs aan alle nadenken over Gods raadsbesluit, en vestig al uw oplettendheid op de uitnodiging. Christus roept u, om tot Hem te komen, opdat u zalig worden mag; en elk beletsel, elke hinderpaal, die zich op uw weg naar Hem bevindt, is daar gekomen, niet door Zijn doen, maar door uw toedoen. Hij is het niet, Die zegt: 'Kom, wanneer u zekerheid zult hebben, dat u uitverkoren bent.' Hij zegt integendeel: 'Kom, en heb alzo de zekerheid van uw verkiezing.' Hij zegt niet: 'U bent Mij welkom, wanneer u in Gods raadsbesluit gelezen hebt'; maar: 'U bent welkom, indien u gelooft aan de belofte.' Hij zegt niet: 'Kom, in het denkbeeld, dat u tot zaligheid verordineerd bent', maar: 'Kom, met de volste overtuiging, dat u uitgenodigd bent om te komen.' Uw plicht is het, om uw roeping vast te maken; en doet u dit, zo zult u niet langer twijfelen aan uw verkiezing.

2. Een andere bron van zorg voor sommigen is gelegen in de vrees, dat *zij de onvergeeflijke zonde tegen de Heilige Geest hebben bedreven*. Deze grond van pijnlijke onrust is geenszins ongewoon. En waar deze vrees al niet stijgt tot de hoogte van een zware en ontzettende angst, zo kan zij toch de verbeelding met allerlei verschrikkelijke voorstellingen vervullen, stoort de vrede des harten, en belet alleszins dat kalme en rust gevende vertrouwen, waartoe de boetvaardige zondaar wordt uitgenodigd. Maar geloof mij, hoe veel duisters ook in dit punt zij, en hoe veel het bevatte, hetwelk inderdaad geschikt is om ontzag en vrees in te boezemen, dit blijft zeker, dat niemand, die waarlijk bezorgd is omtrent, het eeuwige heil, de minste vrees behoeft te koesteren, dat er geen hoop voor hem meer is, en dat hij gekomen zijn zou op het gebied, waar alle genade een einde heeft, en geen vergeving meer geschonken wordt. De vrees zelfs, dat men deze zonde mocht bedreven hebben, wanneer deze vrees gepaard gaat met ware belangstelling in de Godsdienst is een bewijs, dat men aan deze zonde niet schuldig staat. Men mag vaststellen dat, waar deze geheimzinnige zonde door iemand bedreven is, hij, die er aan schuldig staat, ter prooi is óf aan een dodelijke en volslagen ongevoeligheid van het geweten, óf aan een woedende razernij.

Dan, wellicht is er geen beter middel, om deze vrees weg te nemen, dan dat ik tracht te doen kennen, waarin deze zonde eigenlijk bestaat. Wat is dan de aard van deze zonde? Lees, wat in de H. Schrift daaromtrent gezegd wordt: "Daarom zeg Ik u: Alle zonde en lastering zal den mens vergeven worden; maar de lastering tegen den Heiligen Geest zal den mens niet vergeven worden. En zo wie enig woord gesproken zal hebben tegen den Zoon des mensen, het zal hem vergeven worden; maar zo wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw, noch in de toekomst," Matt. 12:31, 32. De gelegenheid, waarbij Christus deze ontzagwekkende woorden sprak, was het gedrag van de Farizeeërs, die de wonderen van Christus, die zij noch ontkennen, noch betwijfelen konden, toeschreven aan de werking van de boze geest. En toch, ofschoon dit de aanleiding was tot deze woorden, zo behelst dit gedrag van de Farizeeërs nog niet juist de beschrijving van deze zonde; want wat de Farizeeërs deden, was een spreken tegen de Zoon des mensen, maar niet tegen de Heilige Geest, Die toen nog niet was uitgestort, ofschoon, dit beken ik, ook vrome en geleerde mannen van gevoelen zijn, dat deze ontzettende zonde evenzeer toepasselijk is op het gedrag van de Farizeeërs, ten aanzien van de door Christus gewrochte wonderen, als ten aanzien van de wonderen, die de apostelen, na de Pinksterdag, door de kracht van de Heilige Geest verrichtten. Evenwel, de Pinksterdag is het eigenlijk, waarop de bedeling van de Geest aanving. Toen was het, dat Zijn Goddelijke gaven, aan de apostelen geschonken, de geloofwaardigheid van het Evangelie ten volste in het licht stelden. En daarom komt het mij voor, dat Christus' woorden, in de aangevoerde tekst, de Farizeeërs waarschuwd, en op de toekomst wezen; dat dezelve moesten dienen, om, ofschoon zij dit niet dadelijk verstaan konden, hen indachtig te maken, dat de boosaardige versmading, waarmee zij Zijn wonderen bejegenden, wanneer zij daarin, ook na de uitstorting van de Heilige Geest, volhardden, de mate van hun ongerechtigheid zou vol meten, hen voor immer in het ongeloof zou verhard, en hen van alle genade en barmhartigheid zou uitsluiten. Er zou verder geen bewijs meer zijn van de Goddelijke zending van Christus; de laatste en klaarblijkelijkste getuigenis van Zijn Messiaswaardigheid zou verworpen en versmaad worden met de verhardste boosaardigheid.

Voegt u bij dit alles nu nog de betekenis van het woord *lastering*, hetwelk te kennen geeft *smadelijk, boosaardig, goddeloos* te spreken, zo zult u begrijpen, waarin de zonde tegen de Heilige Geest bestaat. Het is kennis en overtuiging dat er wonderen waren verricht; boosheid in het hart tegen Christus, van Wie deze wonderen getuigden; versmading van de Heilige Geest, door Wiens kracht deze wonderen werden verricht, en de taal van spijt en nijd op de lippen, welke deze wonderen trachtte verachtelijk te maken, door dezelve toe te schrijven aan de kracht der duivelen. Deze zonde is dus geenszins bloot ongeloof onder de bedeling des Geestes, en waarin men volhardt tot aan het naderen van de dood; zij is niet slechts ontrouw, ook al is die gepaard met de meest verzwarende omstandigheden; maar zij is een vereniging van overtuiging aan de ene zijde, en echter van boosheid en goddeloosheid tevens. Het is dus duidelijk, dat, indien al deze zonde thans immer begaan wordt, niemand evenwel, die de zaligheid zoekt, ook zelfs geen ogenblik behoeft, noch behoort de vrees te koesteren, dat hij zich aan dezelve schuldig gemaakt heeft. Neen, hij is geenszins buiten het bereik, buiten het gebied der genade, en aan welke zonde hij ook schuldig staat, hoe vreselijk groot ook, hoe pijnlijk ook bij de herdenking, er is geen zonde door hem bedreven, welke niet door het bloed van Jezus Christus kan worden afgewassen en gereinigd.

3. Maar dit brengt tot een andere ongerustheid, door vele anderen gevoeld, die, ofschoon zij de vrees niet koesteren, dat zij zich aan de onvergeeflijke lastering van de Heilige

Geest hebben schuldig gemaakt, evenwel geheel terneergeslagen zijn door de gedachte dat hun zonden *te groot, te menigvuldig óf te zwaar zijn om vergeven te kunnen worden*. Soms worden tot inkeer gekomen zondaars door Gods genade in staat gesteld, om zich aan de hoop op vergeving over te geven, bijna in hetzelfde ogenblik, dat zij hun zonden leerden inzien. Ja, sommigen leren zelfs het boze van de zonde inzien, meer door de liefderijke barmhartigheid, die in het Evangelie heerst, dan door de strenge rechtvaardigheid van de wet. Maar hoevelen zijn er niet ook die, voordat zij tot een blijde verwachting van de vergeving komen, lang én vreselijk geslingerd worden door de vrees, dat voor hen geen vergeving is! Dit is gewoonlijk het geval met zulken, die in de zonde zeer ver gegaan zijn, en aan de duidelijkste en krachtigste waarschuwingen van het geweten tegenstand hebben geboden. Wanneer in zulke mensen eenmaal het besef van hun zonde en van hun gevaarlijke toestand ontwaakt, storten zij licht in de afgrond van de meest volslagen moedeloosheid, en blijven zij geruime tijd zonder hoop of vrede.

Ik twijfel niet of er zijn gevallen, dat deze wanhopigheid door sommigen wordt aangekweekt, in het denkbeeld dat zij een bewijs is van een oprechte en grondige bekering. Er zijn inderdaad veel mensen, die twijfel en vrees aanzien als tekenen dat Gods genade werkzaam is in het hart, en als bewijzen van echte Godsvrucht. Dit is echter een zware misleiding; want een waarachtige droefheid naar God wordt tevens vergezeld en onderhouden door geloof en hoop. Wanhoop is geschikt, om het gemoed te verharderen, en de aandoeningen van berouw te verstikken. God kan niet verheerlijkt, Christus niet geëerd worden door ons twijfelen aan Zijn wil, of aan Zijne macht, om ons te behouden en zalig te maken. Ik houd mij overtuigd, dat menigeen zo wanhopig over zijn zonden spreekt, en zegt, dat zij te groot zijn, om hem vergeven te kunnen worden, niet zozeer omdat hij dit besef zo diep heeft, maar veeleer omdat hij in het denkbeeld verkeert dat zo te spreken, een bewijs van ootmoed is. Waak daartegen; want dit is een onoprechtheid, die u bij God schuldig maakt. Het is een spelen met heilige dingen, en moet alleszins vermeden worden.

Dan zijn er ook mensen, die inderdaad beangstigd zijn door de pijnlijkste vrees en de treurigste onzekerheid omtrent de vergeving van hun zonden. Laat mij dezulken een eenvoudige vraag voorleggen: betreft uw bezorgdheid enig en alleen de vergeving van uw zonden, of wenst u evenzeer naar heiligmaking als naar vergeving? Bent u alleen slechts bevreesd, om onder de straf van uw zonden te blijven, of vreest u ook onder de macht van uw zonden te blijven? Indien u zo baatzuchtig bent, dat u over niets bekommerd bent dan over uw eigen behoudenis, zonder evenzeer hoog belang te stellen in heiligheid, geen wonder, dat God u in zulk een troosteloosheid laat blijven. U verstaat de bedoeling nog niet van Christus heilwerk; want Christus kwam niet om ons alleen van de straf, maar om ons tevens van de zonde zelf te verlossen. Verander dan, of liever, geef meer uitgestrektheid aan het voorwerp van uw hoop. Zodat u evenzeer verwachtend uitziet op heiligmaking, als op rechtvaardigmaking, en allerwaarschijnlijkst zullen dan uw ongeloof en uw troosteloosheid spoedig verdwijnen. Want velen zal men gemakkelijker kunnen bewegen, om te geloven, dat God hen heilig wil maken, dan om te geloven, dat God hun wil vergeven.

Troosteloze zondaar! houd dit in gedachte. De verlossing door Christus heeft ten doel, om u tot een nieuw schepsel te maken, en uw ziel te herstellen naar Gods beeld; en zou u niet geloven dat God oneindig begerig en gezind moet zijn, om dit te doen?

Dan nochtans zijn er velen, die ook, niettegenstaande zij dit doel van Christus' dood in het oog houden, evenwel niet besluiten kunnen, om de hoop te voeden, dat hun zonden hun vergeven kunnen worden; niemand, dus denken zij, zondigde ooit zo veel als zij

zelf; er zijn in hun zonden verzwarende omstandigheden, die in het gedrag van anderen geen plaats hadden. Tot zulke belaste en troosteloze harten zeg ik het volgende:

- *Let op de beloften van Gods Woord.* Lees aandachtig de verklaringen, te vinden in de volgende plaatsen: Jes. 44:22; Jes. 65:6, 7; Micha 7:18, 19; Matt. 12:31, 32. Sta vooral in het bijzonder stil bij deze laatste plaats; want daar wordt allerduidelijkst verklaard, dat de lastering tegen de Heilige Geest de enige zonde is, die van de vergeving wordt uitgesloten. Indien u derhalve inziet, dat u die zonde, die alleen niet vergeven worden kan, niet begaan hebt, zo zal het u, dunkt mij, duidelijk moeten blijken, dat uw overtredingen geenszins onvergeeflijk zijn.
- Denk veel aan *de volmaaktheid van hetgeen Christus gedaan heeft tot verzoening voor de zonde.* De apostel verklaart, dat het bloed van Jezus Christus ons reinigt van alle zonde, 1Joh. 1:7. Is het niet, alsof deze verklaring bepaald geschreven was ten behoeve van een geval als het uwe? Hier zegt de Schrift stellig, dat het bloed van Christus van *alle* zonde reinigt. "Neen," zegt u foutief¹⁸, en rechtstreeks deze verklaring tegensprekende, "het kan mij niet reinigen van de mijne." Indien Christus gestorven is om zondaren te verlossen, en er echter, gelijk u meent, zondaren gevonden kunnen worden, die Hij niet verlossen kan, dan volgt immers daaruit, dat Zijn verlossingswerk onvolmaakt is, en dat Hij geenszins een algenoegzaam Verlosser is? Maar heeft Hij niet reeds miljoenen verlost door de verdienste van Zijn dood? Nu dan, gesteld, dat al de zonden van deze miljoenen zondaren zich bij u alleen bevonden hadden, zou Hij, in dat geval, u niet evenzeer verlost hebben, als Hij nu hen verlost heeft? Ongetwijfeld was Hij daartoe in staat. Durft u inderdaad heengaan, en tot Christus zeggen: "Heere! U kunt, U wilt *mij* niet verlossen; er is geen liefde genoeg in Uw hart, noch macht genoeg in Uw geest; noch verdienste genoeg in Uw offer, om mij te verlossen. Zie in mij een zondaar, dien U onmogelijk verlossen kunt; zie in mij een zondaar, die geheel buiten Uw bereik en vermogen is, om zalig te maken?" Neen, dit kunt u niet zeggen; dit durft u niet, en dit is toch eigenlijk, wat u zou moeten zeggen, en ook recht hebben, om te zeggen, indien wat u beweert, waar is, namelijk, dat uw zonden te groot zijn, om vergeven te kunnen worden. Ik wil eens toegeven, dat u de ergste van alle zondaren zijt; nochtans is Christus in staat, om u te verlossen. Zo dacht ten minste de apostel, toen hij zei: "Dit is een waarachtig woord en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen, om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben." En lees nu, wat daarop volgt: "Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven," 1Tim 1:15, 16. Bedenk, hoedanig deze Saulus van Tarsen was geweest: een bloedig vervolger, ja, een moordenaar van Christus' discipelen; en toch heeft Christus hem niet alleen vergeving geschonken, maar hem ook verheven tot de waardigheid van één van de voornaamste apostelen. Waartoe dit? Opdat hij tot aan het einde der tijden een toonbeeld zou zijn van Gods barmhartigheid en genade. Ja, daar staat hij, als op het voetstuk van zijn onsterfelijke Schriften, gedenkstuk van de rijkdom, de macht en de vrijheid van Gods genade, dragende dit opschrift: "Ik, die een lasteraar, een vervolger en geweldenaar was, ik ontving vergeving. Laat niemand ooit wanhopen; ja, staat er immer een zondaar op, schuldiger dan ik, hij stare op mij, en hope op vergeving door het bloed van Christus. Mij geschiedde

¹⁸ verkeerdelijk

genade, ten einde ook de allerschuldigste moed te geven, om in Jezus te geloven, en de zaligheid te verwachten."

- Let ook op de overige voorbeelden, in Gods Woord bijgebracht, van de schuldigste zondaren, aan welke vergeving werd geschonken. Er is bijna geen soort van zondaren, geen soort van misdrijf, of zij worden bepaaldelijk in de Schriften vermeld, als vergeving te hebben ontvangen. Denk aan Manasse, de afvallige, de afgodendienaar, de boze moordenaar, een man, die zijn voorbeeld en gezag als koning niet gebruikte, dan om geheel zijn rijk met ongerechtigheid te vervullen; denk aan David, die zich schuldig maakte, beide aan overspel en moord; aan de stervende boosdoener, die verlost werd aan zijn kruis; aan de Joden, die bekeerd werden op de Pinksterdag, en die, ofschoon zij Christus hadden verworpen, en Zijn dood geëist, vergeving ontvingen; denk eindelijk aan zovelen in de gemeente van Korinthe, die vroeger zich door de schandelijkste misdrijven bezoedeld hadden, 1Kor. 6:9—11. Welke ontegensprekelijke bewijzen zijn deze allen, dat volstrekt geen zonden de mens van de vergeving uitsluiten, indien hij zich slechts tot Christus wendt! De reden hiervan is dat grootheid of geringheid, de veelheid of karigheid¹⁹ hier niets afdoen, namelijk om het moeilijker of gemakkelijker te maken, dat ons genade ten deel worde²⁰. Niemand toch ontvangt vergeving omdat zijn zonden minder zwaar zijn, dan die van anderen. En niemand wordt verworpen, *op grond* dat zijn zonden zwaarder zijn, dan die van andere zondaren. Grote zondaren zijn even welkom als zij, die aan geringe zonden schuldig staan. Want evenals de kunde van de geneesheer duidelijker wordt ten toon gespreid in gevaarlijke en moeilijke gevallen, dan in geringe ongesteldheden, zo komt ook de genade van Christus heerlijker uit in de vergeving en heiligmaking van voorname²¹ zondaren, dan in het behoud van dezulken, die niet zover zijn afgedwaald. Indien Gods genade oneindig is, zo moet het God even mogelijk zijn, om miljoenen zonden, als om één zonde te vergeven. Troosteloze zondaar! Wis af dan uw tranen, en twijfel niet langer. De grootste zonde, waaraan u zich schuldig kunt maken, is niet te geloven aan Gods belofte, dat Hij uw zonden vergeven wil. Ongeloof is de hatelijkste en ergste van alle zonden, "Die God niet gelooft, maakt Hem tot een leugenaar," 1Joh. 5:10. Ja, zo dikwijls u zegt, dat uw zonden te groot zijn om vergeven te kunnen worden, spreekt u God Zelf lijnrecht tegen, en verklaart Hem voor een leugenaar. Beeft u niet bij deze gedachte? Is er niet een verfoeilijke hoogmoed in het ongeloof? Wie en wat bent u om te vooronderstellen, dat God er enig belang bij zou hebben, om u door een valse belofte te bedriegen? Bent u zulk een gewichtig persoon, dat God Zich zou verlagen, om Zijn woord met leugen te vervalsen, ten einde alzo u een ongegrond vertrouwen in te boezemen? Geloof dan, geloof voortaan, dat God meer genegen is, om u de grootste van uw zonden te vergeven, dan u zich verbeeldt, dat Hij gezind is, om de minste van uw zonden uit te wissen.
- 4. Er zijn verder ook sommigen, wie de gedachte zeer bezorgd maakt, *dat, "daar het offer van de onrechtvaardige Gode een gruwel is," en geen werk van niet wedergeborenen bij God wordt aangenomen, zij ook niet tot God mogen bidden, aangezien zij nog niet in Christus geloven.* Wat betreft die aangehaalde woorden uit de H. Schrift, waarin gesproken wordt *van het offer van de goddelozen*, hiermee wordt bedoeld de Godsdienst van mensen, die volharden in het plegen van zonde, ofschoon zij weten, dat het zonde is, en die in hun

¹⁹ weinigheid

²⁰ geworden

²¹ uitstekende

goddeloosheid menen, hun ongerechtigheden door hun offers en andere Godsdienst oefeningen te kunnen vergoeden.

Dit is duidelijk uit deze Schriftuurplaats zelf, waar ook gezegd wordt: “De weg van de goddeloze is verfoeing,” Spr. 15:9, dat is, *zijn gedrag*; en omdat zijn gedrag verfoeilijk is, daarom is ook zijn gebed verfoeilijk. Deze plaats wordt het best opgehelderd, door vergelijking Jes. 1:10—18. Maar zij heeft ook betrekking op geheel andere omstandigheden dan de uwe. Ik erken, dat uw gebeden, hoe dikwijls en hoe vurig ook uitgestort, u die Goddelijke zegen, die u wenst deelachtig te worden, geenszins verdienen. U moet niet bidden, in het denkbeeld, dat er enige waarde in uw gebeden is, zodat zij zouden kunnen dienen als goedmaking voor uw zonden; ook moet u troost en vrede niet van uw gebeden verwachten, maar van God op uw gebed.

Ik ga verder, en verklaar u, dat, tenzij u bidt in het geloof, uw gebeden niet zijn gelijk het gebed, hetwelk God beloofd heeft te verhoeren. U moet geloven, dat God gezind en gereed is, om u alle geestelijke zegeningen te schenken, want Hij heeft beloofd dit te doen. Hieromtrent twijfel te voeden, op het ogenblik zelf dat u bidt, is zonde; maar te twifelen, of het uw plicht is om te bidden, omreden dat u nog niet weet, of u welgevallig bent bij God, dit is buiten tegenspraak geheel verkeerd.

U zou met evenveel grond kunnen in twijfel trekken, of het uw plicht zij, om in de Bijbel te lezen, of om deel te nemen aan de openbare Godsdienst. Zei de apostel Petrus niet aan Simon de tovenaer, dat hij moest bidden? “Daarom, bekeer u,” zei hij, “van deze uw boosheid, en bid God, of misschien u deze overlegging uws harten vergeven zal worden,” Hand. 8:22, 23. En wij treffen ook in het Oude Verbond vele voorbeelden aan van dezulken, die, ofschoon zij indertijd²² nog niet waarlijk tot God bekeerd waren, echter tot Hem baden, en door God gehoord en verhoord werden, gelijk bijv. Achab, 1Kon. 21:29, Joahaz, 2Kon. 13:4, 5. Ook de Ninevieten baden en vonden genade bij God, Jona 3:6—10. Geen gebeden, die het aan oprechtheid ontbreekt, zijn Gode welgevallig; dusdanig zijn de gebeden van bozen, wanneer zij om de zaligheid bidden, want zij verlangen niet waarlijk, om van de zonde verlost te worden. Maar de gebeden van hem, die waarlijk de zaligheid zoekt, zijn oprecht; hij verlangt waarlijk verlost te worden van de zonde. Evenwel moet ik u indachtig maken, dat, zolang u bidt in een onbekeerde staat, uw gebeden alleen de vrucht zijn van eigenliefde, en dat zij derhalve, ofschoon niet zondig, echter niet waarlijk heilig zijn. Zij zijn het geroep van de ellendige om hulp, het verlangen van de ziel naar geluk; en hoe dikwijls ook, of hoe vurig herhaald, geven zij u niet het minste recht op Gods zegeningen. De zonde ligt hier niet in het bidden; want indien dit bidden oprecht is, zo is er geen zonde in het roepen tot God om hulp; maar de zonde ligt in het niet geloven.

Daarom, in plaats van het gebed na te laten, of uw gemoed te kwellen met twijfelingen over het al dan niet geoorloofde van het bidden, ga veeleer voort met vurig bidden, en sla tevens hartelijk geloof aan de belofte van genade in Jezus Christus. U moet aan uw gebed geloof paren; en het is ongetwijfeld uw plicht, om zonder uitstel te geloven; maar al ware het ook, dat uw ziel niet aanstonds zich van haar zondig vrezen kon ontdoen, zo moet u echter voortgaan met te bidden, zowel om genade, als om geloof, waardoor u die genade mag aannemen. Het kan geenszins verkeerd zijn, noch Gode mishagen, dat de ziel tot Hem om genade roept. Met het licht hetwelk u geschonken is, zij het ook niet zodanig, als tot de zaligheid vereist wordt, moet u toch uw begeerte kenbaar maken bij God. Bid om meer kennis, krachtiger geloof, vastere hoop. Bidden is uw plicht, maar

²² toenmaals

tevens uw voorrecht, en geen zwarigheden moeten u ook zelfs een ogenblik daarvan aftrekken. Kunt u nog niet bidden als een gelovige, zo roep dan om genade als een zondaar. Maar blijf niet in het ongeloof, en dénkt niet, dat het gebed de plaats van geloof kan vervullen, want ik herhaal wat ik gezegd heb, God rekent Zich niet verplicht gebeden te verhoren, dan zulke alleen, die uit het geloof voortvloeien.

HOOFDSTUK 8

Ontmoedigingen, die zich in de aanvang van de godzaligheid voordoen.

Gods Woord leert ons zulke ontmoedigingen te verwachten. Wat anders geeft die “enge poort” te kennen, dan een intrede, die met moeilijkheden gepaard gaat? Wat wil Christus zeggen met het “berekenen van de kosten?” Is het niet, dat wij de zwarigheden moeten in het oog houden en ons op dezelve voorbereiden? Bunyan toonde de weg naar de hemel wel te kennen, toen hij de kuil van moedeloosheid in de aanvang plaatste van de Christenreis. U vergist zich, als u verwacht in één stap de vaste en stevige grond te bereiken, die boven de nevel der moedeloosheid geheel verheven is. Oprechtheid zal wel de zwarigheden verminderen en ze eindelijk te boven komen, maar kan ze toch niet voorkomen of beletten. Bereid u dus op ontmoediging; want u zult haar zeker ondervinden, en het is beide wijs en liefderijk u daarvan vooraf te verwittigen, anders zou u licht denken, dat u iets vreemds overkomt. Maar merk wel op dat in deze ontmoediging niets is, hetwelk van God komt. God stelt geen hinderpalen, veroorzaakt geen zwarigheden, maakt geen moeilijkheid. Zo u gaat twifelen aan Zijn gereedheid om u zalig te maken; zo u Zijn genade verdenkt en mistrouwt, dit zou noodlottig zijn voor uw hoop. Maar neen, van Gods zijde is alles bemoedigend en alles helder licht. Blijf gedurig bij deze gedachte verwijlen: het is een zalige gedachte. Overweeg dit wel, voordat u verder gaat; wapen u daardoor tegen elke ontmoediging, van welke kant zij komt; bestrijd haar door de overtuiging, dat God niets vuriger verlangt, dan om u genadig te zijn; ja, gelijk de vader in de gelijkenis van de verloren zoon, staat Hij, van verre naar u uitziende; Zijn oneindige barmhartigheid strekt zich tot u uit; Hij snelt naar u toe met meer spoed, dan u naar Hem toetreedt. Wat is het dan, dat u moedeloos maakt?

1. Het is vooreerst *de koude onverschilligheid, de terugstotende koelheid van hen, die belijden christenen te zijn*. U dacht, dat uw angstige blik, en al wat in u, zo niet hoorbaar, toch zichtbaar voor hen, zegt: “Wat moet ik doen, om zalig te worden?” U dacht, dat dit het medegevoel van velen voor u zou opwekken. En zie, u wijst in tegendeel ontbloot van vrienden, die delen in uw toestand, u leiden, u troosten; ja, in de angst van uw gemoed zou u zeggen aan de menigte van hen die naar Sion opgaan: “Neemt u dit niet ter harte, u, die voorbijgaat? Komt en ziet, of er een smart is, gelijk de mijne. Wil niemand zich aan mijn ziel laten gelegen zijn?” Mijn vriend! laat mij u, in de aanvang van uw loopbaan, zeggen, dat u van mensen niet te weinig, van God niet te veel verwachten kunt. Het is voorwaar een schande voor de Kerk van Christus, en enigmate voor haar dienaren, dat ernstige zoekers der zaligheid soms veronachtzaamd worden. Maar zou u dit ontmoedigen? Hoe! De ganse hemel vestigt met belangstelling het oog op u? Vader, Zoon en Geest zijn bezorgd omtrent u met de tederste liefde? De heilige engelen verheugen zich over u, en snellen op vleugelen der liefde toe, om u te dienen als een erfgenaam der zaligheid? Laat varen uwe somberheid; zie op tot God! Indien het gebrek aan belangstelling van christenen u leert, om des te meer geheel en al op Christus u te verlaten, zo zult u tenslotte er bij gewonnen hebben. Al te veel vrienden, en te veel oplettendheid op u zou u nadelig kunnen worden, door u aanleiding te geven, om uw vertrouwen op mensen te stellen meer dan op God.

2. Velen gevoelen zich ontmoedigd, wanneer zij getuigen *zijn van de treurige toestand van de Godsdienst onder haar belijders*. Zij zien weinig, hetwelk aan hun ernstige bezorgdheid beantwoordt. Terwijl zij zelf bekommerd vragen: "Wat moeten wij doen, om zalig te worden?" horen zij uit de mond van zovelen, die zich christenen noemen, weinig anders dan deze of dergelijke taal: "Wat zullen wij eten, en wat zullen wij drinken? Waarmee zullen wij ons kleden? Wat is het nieuws van de dag? Wat is de toestand van de handel?" Zij zien zoveel wereldsgezindheid, zoveel onvolmaaktheid van genegenheid²³, zoveel dingen, welke onbestaanbaar zijn met het christelijke karakter, dat zij nauwelijks geloven kunnen, dat de godsdienst iets wezenlijks is, en soms gereed zouden zijn, haar op te geven als een blote naam en schijn. Ja, sommigen van degenen, die haar belijden, geven hen niet onduidelijk te kennen, dat zij al te bekommerd, al te nauwgezet, al te ernstig zijn. O onwaardige belijders van Christus! Hoe kunt u dus beproeven, om de kinderen Gods als ware het bij de geboorte te verstikken? Ik smeed u, ziet toch toe, welk misdrijf u begaat, en houdt op met uw pogingen, om aan zielen, die de krachten van het geestelijke leven beginnen te gevoelen, haar ernstige belangstelling in de zaligheid te ontroven. En u, die de zaligheid zoekt, laat u niet ontmoedigen. Indien deze mensen ontrouw zijn aan hun belijdenis, dit is hun zaak, en niet de uwe. Voor u is de zaligheid, de behoudenis nodig, hetzij zij al dan niet dezelve ernstig zoeken. Het zal geen schadevergoeding zijn voor het verloren gaan van uw ziel, te bedenken dat zij de hare lieten verderven.

Al was er in de ganse wereld niet een enig waar christen, dit zou geen verontschuldiging voor u zijn indien u naliet een waar christen te worden. Zie in de Bijbel liever dan op de christenheid. In plaats van de godsdienst en het zoeken van de zaligheid op te geven, moet u veeleer, uit hetgeen u ondervindt deze les trekken, dat het voorwaar geen lichte, geen gemakkelijke zaak is een christen te zijn. Indien de verkeerde zin en het verkeerde gedrag van menige christenbelijder u bewogen, om het zoeken der zaligheid te staken, dan zal het u hiernamaals een ellendige troost opleveren zo u dan herdenkt wat de aanleiding werd tot uw verderf.

3. U bent misschien ontmoedigd *door het vooruitzicht dat uw naaste vrienden en betrekkingen u zullen tegenwerken*. U ziet dat zij geheel voor de wereld leven en begrijpt, dat uw waarachtige bekering tot God u in lijnrechte tegenstelling met hen zal brengen. Dat uw christen worden en uw leven als een christen in uw huis te weeg zal brengen, wat onze Heere beschreven heeft, Matt. 10:24-38. "Ach", zegt u, "Wat een vreselijk vooruitzicht! Mijn Godsvrucht zal een aanleiding tot onenigheid geven in een gezin, waar tot nog toe alles in vrede was, ofschoon dan een vrede, op algemene ongodsdienstigheid gegrond; en zo zal verwar- ring en strijd ontstaan waar alles eenheid en eensgezindheid was." Ik moet de ontevreden- heid van mijn echtgenoot vrezen," zegt de vrouw, "en misschien het hart afkerig van mij maken, waarin ik tot hier toe mijn geluk en mijn vreugde vond." Of zegt een zoon of een dochter: "Ik zal schijnen ongehoorzaam te zijn aan ouders, wien ik tot hier toe het mijn plicht en mijn zaligheid rekende te gehoorzamen. Kan ik hiertoe besluiten? Is er geen andere weg naar de hemel? Zijn er geen zachtere wegen, om zich aan Christus' gezag te onderwer- pen?" Neen, die zijn er niet. Ik verbloem²⁴ niet, dat dit een verschrikkelijke keuze is. Ik zou een hart van steen hebben, mijn vriend, als ik niet met diep gevoel mij in uw omstandigheid verplaatste. Maar ik mag het kruis niet wegnemen. Zou niet mijn ziel tevens met uw zielen verloren gaan, indien ik met ongelukkige uitslag trachtte u te overtuigen dat, in uw omstan- digheden, bekering, geloof, de liefde tot God, en wat al verder van genadegiften en deugden

²³ Van zin

²⁴ ontveinzen

vervat is in een waarachtige Godsvrucht, dingen zijn, waarvan men zich ontslaan kan? God wil noch kan iets van Zijn billijke en rechtmatige eisen terugnemen, en ik mag zulks evenmin. Echtvriend en echtgenote, ouders en kinderen, huizen en bezittingen, roem en naam bij de wereld, en de toejuiching van mensen, dit alles moet wijken voor God. Hij vraagt het hart, en Hij bezit oneindige vergoeding voor al, wat u voor Hem opoffert. Hij zal uw kroon oneindig heerlijker maken, dan het kruis vreselijk is. U mag, u moet zelfs, bescheiden zijn in het belijden van uw geloof; u moet alle onnodige tegenstand tegen de wensen en verlangens van onbekeerde betrekkingen vermijden. U moet, indien mogelijk, tienmaal vriendelijker, hartelijker, gedienstiger zijn in alle andere dingen; u moet kwaad met goed vergelden; u moet de meest ongestoorde zachtzinnigheid aan de dag leggen; u moet trachten geweld te overwinnen met geduld. Maar u moet niet, u mag niet uw overtuiging van het hoge gewicht van de zaligheid, en van alles wat daartoe leidt, opgeven of vaarwel zeggen. U moet liever besluiten om van verdriet te sterven of te bezwijken onder het leed van vervolgingen, dan op te houden met het zoeken en streven naar de zaligheid. Vertrouw op God; Hij zal u ondersteunen. Roept Hij er u toe, om op deze wijze voor Hem te lijden als een martelaar, Hij zal u eerst het geloof van een martelaar geven, en daarna een martelaarskroon u schenken.

Lees het volgende verhaal met diepe eerbied, en dat het u met heilige schroom vervulle. Een zeer schoon en beminlijk jong meisje, in de stad X had een diep besef ontvangen van haar zonde en de gevaarlijke toestand, waarin de zonde haar deed verkeren. Zij was de enige dochter van een vader, die haar zeer hartelijk liefhad. De diepe indrukken, die bij haar de ontdekking van haar schuld voor God en van haar verdorvenheid te weeg bracht, verontrusten en mishaagden de vader ten hoogste. Hij vreesde, dat zij die liefelijkheid en levendigheid verliezen zou, die het genoegen uitmaakten van zijn huiselijke kring. Hij ontstelde over de antwoorden, die hij op zijn vragen ontving, want hij voorzag, of althans meende te voorzien, dat zij de rust van haar hart verliezen zou. Hij wendde dus pogingen aan, om de oorzaak van haar ongerustheden weg te nemen, maar het waren pogingen van ongeheiligde wijsheid en voorzichtigheid. De Bijbel werd haar ten slotte²⁵ ontnomen (ach, hoe weinig beseft een vader, wat hij doet, als hij het Woord des levens wegrukt uit de hand van zijn kind!), alsook andere Godsdienstige boeken. In plaats daarvan gaf men haar romans en dichtwerken en andere dergelijke.

Men sloeg haar een plezierreisje voor, doch zij sloeg het af; aanbiedingen van luidruchtiger vermaken werden even weinig door haar aangenomen; beloften, betogen, waarschuwingen, bedreigingen zelfs werden in het werk gesteld. Eindelijk bukte het meisje voor de onverzettelijke volharding van haar vader. Helaas! Hoe weinig wordt een vader gewaar, dat hij zijn kind als met de tooi des doods uitdoste, en, evenals een dienaar van Moloch, haar offerde als een slachtoffer! Het doel werd bereikt. Alle godsdienstige gedachten, alle zorg en belangstelling voor de eeuwigheid verdwenen.

Maar helaas! Hoe rampzalig bleek, na nog geen vol jaar, de uitslag van de jammervolle misleiding! De liefvallige en vrolijke jonge dochter werd door een koorts aangetast, tegen welke de kundigste geneesheren niets vermochten. De nadering van de doods was niet te betwijfelen, en ieder, die het vernam, werd verslagen, 'als ware hij zelf door zijn schicht getroffen. Nog zie ik de blik, door het stervende slachtoffer van 's vaders dwaasheid tot hem gericht. Hopeloos staarde hem het verduisterde oog van zijn dochter aan, en in deze stervenden blik was een akelige mengeling van verwijt, van kinderlijke liefde en van angst te ontdekken. En die stem! Met vaste toon, maar met die van het graf, zei zij; "Mijn vader! Een jaar geleden

²⁵ eindelijk

wilde ik de Zaligmaker zoeken. Vader! ... uw kind is ... De eeuwigheid vernam het slot van deze woorden; zij werden door het meisje niet meer aan deze zijde van het graf geuit.

Lees, in verband met dit vreselijk treffende geval, de volgende plaatsen van de Heilige Schrift: Matth. 5:10—12; 10:21—39; 1Kor. 4:9—13; 2Tim. 2:10—13; Hebr. 10:23—39; Hebr. 11; 1Petr. 1:6—9; 4:12—19; 2Petr. 2:20—22; Openb. 7:9—17.

4. Voor anderen is de reden van ontmoediging nog dichterbij gelegen; zij vinden die in hun eigen hart. Velen gevoelen, dat zij geen vorderingen maken; hun inzichten nemen niet toe in helderheid; hun overtuigingen en indrukken worden niet dieper; hun hart smaakt geen toenemende vrede. Zij zijn niet verder overtuigd, niet verder vertroost. Zij zijn niet geestelijker, noch vaster in hun keuze dan te voren; en soms hebben zij aanvallen van hopeloosheid, zodat zij de moed geheel laten zinken, en op het punt staan, om de ganse zaak op te geven. Zulk een gesteldheid van het gemoed is zeer gewoon; zij is tevens zeer gevaarlijk, en geeft grond om inderdaad ongerust te zijn. Het is in zulk een toestand uw plicht, en tevens is daarin alleen uw behoud dat u erkent, dat het gebrek bij u zelf ligt, en niet bij God. U, u bent te berispen; misschien hinkt u tussen twee gedachten; waarschijnlijk tracht u een schikking te vinden tussen de godsdienst en de dienst van de wereld; u schenkt aan de gewichtige zaak niet die vaste oplettendheid van een geheel daaraan toegewijd hart, die dezelve van u vereist. U moet daarom opnieuw aan het werk gaan. Een mens, die gezwommen heeft in een water, waarvan de stroom hem gedurig van het strand heeft weggevoerd, gevoelt dat het nodig is, nu alle krachten in te spannen, wil hij niet voorgoed verloren zijn. Zo moet ook u gezind zijn, een dergelijk gevoel moet u bezielen. Opgeven!? Neen, neen, niets minder dan dit. Nu te vergaan, zou voor u het allerverschrikkelijkste verderf zijn. Onder deze moedeloze en zwakke pogingen zou u kunnen sterven, en in welke toestand!

Dan, misschien komen uw klachten voort uit een diepe en angstige bezorgdheid, die u doet denken dat u niet vordert, zolang u niet gevestigd bent in een volkomen kennis en in volkomen geloof en hoop. Het is waar, tot die welgevestigde staat moet u komen, en zonder uitstel er toe komen, en er is niets, dat u belet er toe te geraken, dan alleen een ongelovig hart. Ik dring u, ik spoor u aan om er toch toe te komen. Maar al neemt uw kennis niet zo spoedig, of de vrede van uw hart zo grondig toe als u verwacht of verlangt; al gevoelt u dat uw groei in al wat het leven, en de zalige ondervinding van een christen uitmaakt, traag en langzaam is, u moet daarom niet uzelf overgeven aan moedeloosheid en jammer, of aan een soort van wanhopig najagen van de zaligheid, alsof deze een zaak is die u naar alle waarschijnlijkheid, nimmer zult bereiken. Wat u te doen hebt is, dat u zonder uitstel u bekeert en gelooft aan het Evangelie; zonder dit kunt u niet tot blijde uitzichten, of tot een ware vrede geraken. Achteruit te gaan, of de zaak op te geven, is juist het laatste van alles, wat in u moet opkomen. Nu terug te keren, wat zou het anders zijn, dan terug te keren, nu u tot het kruis genaderd bent? Zie op, o zondaar! zie op tot de Gekruiste! Dit verbazende wonder van Gods genade staat voor u, is vlak bij u! Er is thans een veel groter afstand van hier tot uw voormalige staat van onverschilligheid, dan er is van hier tot aan de plaats van behoud en toevlucht. Geloof slechts, geheel gelijk u bent, zonder meerdere kennis, zonder meer godsdienstig gevoel, zonder meer troost en rust. Zie op, ik herhaal het: zie op naar het kruis; het doet zich voor aan het oog des geloofs, aan elke punt van de weg, die u reist, en kan elk ogenblik gezien worden door al wie slechts daarheen zien wil.

Het staren op die dierbare Verlosser zal u alles in het rechte licht doen beschouwen, en nieuwe kracht scheppen aan elke genadegift van het Evangelie. Maar zou het ook niet kunnen zijn, dat uw meer voorspoedige groei wordt belet, door enige bijzondere oorzaak? Is er ook enige zonde, waaraan u toegeeft, enig bederf, dat u blijft lief hebben? Is er niet enige opoffering, die u weigert te doen, iets, wat u niet gaarne wilt opgeven of nalaten, ofschoon

uw geweten u zegt, dat het offer moest gebracht worden, en uw diepste overtuiging het van u eist? U moet het verbodene opgeven, of uw toenemen en opwassen in de genade is onmogelijk; die ene zonde zal, als een verborgen worm aan de wortel van een bloem, knagen aan de ader van uw Godsdienstig leven, en oorzaak zijn, dat het kwijnt, verwelkt en sterft. Is het enig metgezel of vriend, van wie u niet wilt scheiden, ofschoon de omgang met hem u belet toe te nemen in Godzaligheid? En wilt u dan de zaligheid van uw ziel, hemel en eeuwige heerlijkheid, en al wat u als onsterfelijk schepsel dierbaar is, opofferen, en, tegen beter weten aan, uw eeuwigdurend verderf verkiezen, om de wil van die zonde, om de wil van die vriend? Beslis en kies tussen de hemel, met deze opoffering, of uw verderf, en deze toegevendheid. Onsterfelijk wezen! sta stil, en overweeg.

Kunt u aarzelen? Ieder ogenblik van uitstel is beide schuldig en hoogst gevaarlijk. Wat zou het zijn, indien God, naar strenge rechtvaardigheid met u handelende, zei: "Hij heeft zich tot de afgoden gewend", Hos. 4: 17. Neem dan, neem nu een vast en bepaald besluit. Het ogenblik zelfs, waarin u deze bladzijde leest, zou beslissend voor u kunnen zijn; want als u onwillig bent, om uw zondige bedrijf, of uw zondige omgang op te geven, zo zou ook God, van dit ogenblik af, Zich van u kunnen afkeren.

Misschien echter heeft uw te geringe toeneming in kennis en genade in iets anders haar oorsprong. Ik bedoel *uw verzuimen van de beloofde invloed en de hulp van de Heilige Geest*. U hebt vertrouwen in uzelf gesteld, en ondervindt nu de gevolgen daarvan. Eenmaal misschien had u diepe indrukken, krachtige overtuigingen; levendig was uw godsdienstige gesteldheid, en zeer opgewekt uw gevoel; maar u hebt u laten verleiden door de vijand van uw ziel, die gebruik gemaakt heeft van dit alles, om in u aan te kweken een geest van onafhankelijkheid en zelfvertrouwen. U bent gaan vergeten, dat in u geen goed woont, en de bron van levend water hebt u veronachtzaamd. U hebt, wel is waar, nimmer de noodzakelijkheid van de invloed van Gods Geest in twijfel getrokken; maar u hebt die invloed niet op prijs gesteld. U hebt de Heilige Geest bedroefd, en Hij heeft die genadige hulp u voor een tijd onttrokken, waaraan u zo weinig waarde hechtte. U hebt pogingen aangewend, maar in eigen kracht, en nu ondervindt u, dat die kracht de zwakheid zelve is. Welaan dan, trek nu nut van uw dwaling, en vertrouw uw ziel niet slechts aan Christus om haar zalig te maken, maar ook aan de Geest toe, om haar heilig te maken. Ja, steun voortaan op die Goddelijke kracht, welke beide het willen en het volbrengen in ons werkt. Leef in de Geest; wandel door de Geest; bid in de Geest; strijd in de Geest. Open uw gemoed voor Zijn genadige invloed; en mocht u ondervinden en evenzeer beseffen als overtuigd zijn, dat uw geestelijk leven niets is, zo niet de Geest Gods in u woont en werkt!

Het zou echter ook zijn kunnen, dat uw moedeloosheid en uw klagen over weinig vordering in Godsvrucht beide ongegrond zijn, en het gevolg van teleurstelling, welke zich gevoelen doet aan een nederig en heilbegerig gemoed. Misschien hebt u verwacht, dat u als ineens uit de diepe duisternis van onbekeerdheid zou overgaan in het volle middaglicht van een vaste bevestiging in uw geloof, uw hoop en liefde. U hebt waarschijnlijk gedacht, dat u als met één sprong daar komen zou, waar zich eerst zeer ervaren christenen bevinden. Maar bedenk, dat, zowel in de genade als in het rijk der natuur, het werk Gods eerst bij trappen en langzamerhand tot rijpheid komt. Daar is eerst het pas geboren kleine kind²⁶; dan de jongeling; vervolgens de volwassene. Welk een zwak en nauwelijks schemerend sprankje van leven is er soms in een pas geboren kind! Het is soms moeilijk te bepalen, of het dood is, dan of het leeft, en dan zelfs, wanneer er ontegenzeggelijke tekenen van leven zijn, welke zorg en waakzaamheid zijn ook dan niet nodig, om dit levenssprankje voor uitgaan te behoeden? In zulk

²⁶ wicht

een weinig belovende toestand heeft menigeen zich bevonden, die later een krachtig mens is geworden, en lange jaren geleefd heeft. Hoe treffend komt hiermee overeen het werk Gods in de ziel van mensen! Merk ook op, hoe het gelegen is met de groei van het graan: eerst het uitspruitende blaadje, dan de halm, dan de aar. Gelijk het toegaat op het veld van de natuur, evenzo gaat het met de wasdom van de godsvrucht in 's mensen hart.

Wij moeten geenszins de 'tijd van de geringe dingen' versmaden, noch in onszelf, noch in anderen, want God doet dit ook niet. Van onze Goddelijke Heiland staat geschreven: "Hij zal Zijn kudde leiden als een herder," en in Zijn kudde zijn lammeren, welke niet ver of hard kunnen voortgaan. En wat zal Hij met deze doen? Hij zal de lammeren in Zijn arm dragen, en ze opnemen in Zijn boezem*3" niet op zijn schouder, het zinnebeeld van kracht, maar in zijn boezem, het zinnebeeld van tedere liefde, "en Hij zal zachtens leiden de nog jonge schapen," Jes. 40:11, hen namelijk, die beladen zijn met allerlei vrees en pijnlijke ongerustheid. Hoe vriendelijk verdroeg de Heere het onverstand, de zwakheden en dwalingen van zijn leerlingen; hoe liefderijk genas Hij van hun verkeerde inzichten die twee vrienden op de weg naar Emmaus, en bemoedigde hun hart op hun droevige en treurige tocht; hoe hield Hij het laatste flauwe sprankje van hoop in het leven, juist toen het dreigde geheel in hen te worden uitgeblust!

Hoe genadig maakte Hij, in Zijn toespraken aan de zeven kerken van Azië, melding van al het goede, wat Hij onder haar vond, zelfs niet voorbijziende, noch versmadende de "weinige kracht", die in de gemeente van Filadelfia was overgebleven, Openb. 3: 8. Denk aan dit alles, ontmoedigde zoeker van de zaligheid! Uw schemering van kennis zal heerlijker en heerlijker schijnen tot aan de volle middag; uw nog geringe kracht, niet veel meer dan die van een kind, zal toenemen tot mannelijke kracht; de tere spruit van uw godsvrucht zal opwassen tot aan het koren in de aar. U hebt te doen met een Heiland, Die het gekrookte riet niet zal verbreken, noch de rokende vlaswiek zal uitdoven. Genade, hoe gering ook, is echter inderdaad genade, en staat in verband met de volheid van die oneindige bron, die bij God is, de God van alle genade, en Die de genade vermenigvuldigt. Nederig te zijn, en geringe gedachten te hebben van onze vorderingen in de godsvrucht, is alleszins goed; maar bedenk ook dat een boom nog niet dood is, omdat hij niet dadelijk vrucht draagt.

Ik zeg dit alles geenszins, om uw streven naar grotere vordering te doen verflauwen; want hij, die zich tevreden stelt met de genade, welke hij heeft, houdt op ze te hebben; maar ik zeg het, om bij u moedeloosheid tegen te gaan en dat ontmoedigende gevoel van uw gebrek te voorkomen, hetwelk, door in u de hoop uit te blussen, u tot elke poging ongeschikt en ongenegen maakt.

5. Grote moedeloosheid ondervonden anderen, ter zake van hun terugvallen in werkelijke zonden. Ik stem toe, dat het een grote verzwarende zonde is, wanneer men er weer toe verval, nadat men uit de zondenslaap was opgewekt en van zonde overtuigd; en daar men zeer licht aan dit gevaar is blootgesteld, zo bevat Gods Woord menige ontzettende waarschuwing daartegen, gelijk wij vroeger zagen. Wij behoren derhalve de grootste waakzaamheid aan te wenden, en ten vurigste te bidden, dat wij voor zulke zonden mogen bewaard blijven; en onze waakzaamheid moet verdubbeld worden, ten aanzien van die verzoeking, waarvoor wij het meest blootliggen door ons bijzonder gestel; onze toestand en andere dergelijke omstandigheden. En evenwel is het somtijds gebeurd, dat zulken, die oprecht en ernstig de zaligheid zochten, door gebrek aan waakzaamheid weer verlost werden tot die zonden, waarvan zij verlost waren geworden. In zulke gevallen is hij, die weer instortte, zowel door de wroeging van het geweten, als door moedeloosheid, zeer geschikt, om alles verloren te rekenen, en - in de gedachte dat hij toch nimmer de zaligheid deelachtig zal worden - alle verdere poging daartoe op te geven. Maar laat mij tot u zeggen, dat, hoezeer u zich nimmer

diep genoeg kunt verootmoedigen over zulk terugvallen tot de zonde, u echter daarom niet moet denken, dat uw geval wanhopig is. Indien het onmogelijk was, dat zulke zonden vergeven werden, en dat zulke zondaars weer werden opgericht, wie zou dan kunnen zalig worden?

Ja, zegt u, maar het is niet zozeer twijfel aan de vergeving voor het verledene, die mij de moed beneemt, dan wel de vrees, dat ik ook in het vervolg voor zulke zonden niet zal bewaard blijven. U vindt, dat er op uw hart zo weinig te rekenen valt; u vindt uw voornemens zo zwak, uw bederf zo groot, en de verzoeken zo menigvuldig; het is u reeds zo dikwijls gebeurd, dat u, na enige overwinning, weer wordt overwonnen, dat u nu de hoop op een goede uitslag geheel opgeeft. Wat ligt er in zulke betuigingen van moedeloosheid opgesloten? Is het niet, alsof u meent, dat er geen hulp voor u te vinden is, dan alleen bij uzelf, of dat God niet in staat is, om u te verlossen? Maar beide deze denkbeelden zijn ongegrond en onwaar. In u is volstrekt geen hulp; maar er is allesvermogene hulp bij God. Grijp moed, zondaar, grijp moed; God is almachtig. Verneder uzelf, wat het verledene aangaat, onder Zijn machtige hand, en sta verder op, en steun op Zijn machtige arm voor het vervolg. Het bloed van Christus kan het geweten reinigen van de schuld van de bedreven zonden, en de genadige invloed van de Heilige Geest kan u bewaren voor het bedrijven van verdere zonden; de nalatigheid en teruggang kan vergeven worden, en hij, die er zich aan schuldig maakte, kan opgericht, gesterkt, getroost, ja meer dan overwinnaar gemaakt worden, gelijk duizenden dit reeds ondervonden.

HOOFDSTUK 9

Waarschuwingen

1. *Denk niet, dat u uw ongerustheid stillen, of uw vrede bevorderen kunt of moet, door belijdenis van de godsdienst en het deelnemen aan het H. Avondmaal.* Dit doen vele mensen. Nadat zij geruime tijd in ongerustheid verkeerd hebben, en te vergeefs allerlei middelen, behalve het enige ware, hebben aangewend, om van deze ongerustheid bevrijd te worden, en vrede des gemoeds te verkrijgen, nemen zij het besluit om lid van de gemeente te worden, en 's Heeren Avondmaal te gebruiken, hopende alzo die troost te vinden, die zij tot hier toe vruchteloos zochten. Maar heeft zo'n handelwijze niet veel weg van een eigengerechtigd verlaten op de vervulling van godsdienstige plichten? Hoe zou het bondzegel van het Avondmaal een bezwaard geweten verlichting kunnen verschaffen? Is er in het deelnemen daaraan enige verdienste, meer dan in het vervullen van elke andere godsdienstplicht? Misschien zegt u, dat de tekenen van het lichaam en bloed van de Heere, door middel van uw zinnen, een diepere en meer krachtige indruk op uw gemoed zullen maken. Dit is zo; maar daartoe behoort het gemoed zich te bevinden in een toestand van kennis en geloof. Zonder dit kan de ziel deze indruk niet ontvangen; en ik vooronderstel nu, dat u nog niet in die toestand bent, dat u nog nimmer uw ziel aan Christus hebt overgegeven tot een volle en vrije verlossing. En in zulk een toestand uw vrede te zoeken in het Avondmaal of in het gaan naar de kerk, wat is dit anders dan de verwachting te koesteren, dat kerk en Avondmaal voor u doen kunnen, wat het werk van Christus niet doen kan? Is dan het bloed van Christus niet vermogend, om uw zonden af te wassen? Kan of moet er, om u te rechtvaardigen, iets gevoegd worden tot de gerechtigheid van de Heiland? Indien de gerechtigheid van Christus en het bloed van Christus ongenoegzaam zijn tot uw verlossing, wat kan dan het Avondmaal voor u doen?

Voorwaar, de zondaar, die van de last van schuld zoekt bevrijd te worden, hetzij in de samenkomst der gemeente, hetzij aan de tafel van het Avondmaal, anders dan door het kruis van Christus, verkeert in een dwaling, en bedriegt zich.

Het is mogelijk, ja waarschijnlijk, dat u door aan 's Heeren Avondmaal te gaan, voor een tijd verlichting in uw ongerustheid zult ondervinden; het kan uw verbeelding opwekken, uw gevoel verlevendigen, en het kan zijn dat u, dit voor geloof houdende, vrede hebt; maar het zal een valse of voorbijgaande vrede zijn. U zult óf vervallen in de slaap van zelfverblindings, óf spoedig zal uw bekommernis terugkeren, ja, zij zal vermeerderd worden door de vrees, dat u bij al uw zonden nog die gevoegd hebt, van met een onvoorbereid gemoed 's Heeren Avondmaal te gebruiken. Het Avondmaal is ingesteld, niet om vrede te schenken aan hen, die niet geloven, maar om hen, die geloven, te troosten en op te beuren. Het heeft ten doel, niet om ons tot het geloof te brengen, maar om uit en met geloof te worden genoten. Het dient niet, om de last van schuld van het geweten af te nemen, maar om in gedachtenis te houden de grote offerande, waardoor deze last afgenomen is. Het is alleszins waar, dat God Zich, in het gebruiken van het brood, aan de zondaar kan openbaren; maar de vraag is geenszins: Wat God doen kan, doch wat wij te verwachten hebben dat God doen zal. En juist in dit geval, wat is het dan, wat het geweten van haar drukkende last verlost, en vrede schenkt aan het gemoed? Voorzeker niet het Avondmaal zelf, maar de grote waarheid van Christus' dood voor de zonde, welke door het Avondmaal ons wordt voorgesteld²⁷. Niet, dat ik door deze aanmerkingen zeggen wil, dat men om aan 's Heeren Avondmaal behoorlijk deel te nemen, een volle verzekerdheid van hoop in zich moet bespeuren; maar waarachtig geloof, zij het dan ook gebrekkig en zwak, geloof behoort er toch te zijn; hoe toch zouden wij zonder dit het lichaam des Heeren kunnen onderscheiden? Niets, neen, volstrekt niets kan aan het schuldige geweten vrede schenken, of onze zonden wegnemen, dan alleen het verzoenende bloed van Christus. En het kruis van de Verlosser voorbij te gaan, zonder vrede des harten, in de hoop dat men die vrede in het Avondmaal zal vinden, dit is – ontegenzeggelijk – onze genadige aanneming bij God verwachten, op grond van de vervulling van onze Godsdienstige plichten, in plaats van die alleen te verwachten uit kracht en op grond van hetgeen Christus voor ons gedaan en geleden heeft. De gesteldheid van gemoed waarin wij de gedenktekens van Christus' verlossende liefde ontvangen moeten, is integendeel juist een nederig, dankbaar en vredevol vertrouwen op de bemiddeling van onze Goddelijke Heere, als waardoor ons is geworden vergeving en eeuwig leven.

2. Het is van groot belang, dat u, in de eerste tijdperken van uw godsdienstig leven, *u zoveel mogelijk onthoudt van een geest van twisten over Godsdienstpunten*. Uw groot oogmerk en hoog gewichtig doel is, de weg der eeuwige zaligheid te vinden, en die weg in te slaan. Verlossing, en de weg, langs welke u behouden kunt worden, ziedaar, wat u zoekt en zoeken moet. 'Leven! eeuwig leven!' dat is het, waarnaar uw hart dringend vraagt. Daarom moet u uw schreden richten naar het kruis van de Verlosser. Niets dan hetgeen onmiddellijk in verband staat tot uw verzoening met God, mag uw aandacht innemen. Laat dan toch van die onderwerpen, als wedergeboorte en rechtvaardigmaking van uw ziel bij God, laat daarvan uw hart niet aftrekken tot de twisten over doop, kerkbestuur, ja zelfs niet tot de leerstukken van de meer eigenlijke godgeleerdheid. Bemoei u met geen punt van de godsdienst uit strijdzucht. Strijdvragen te behandelen, behoort tot de vaste spijs van degenen die reeds volwassen zijn; maar het zou hen, die nog pas geboren kinderen Gods zijn, hinderen en nadelig zijn. En ook de verst gevorderde christenen kunnen niet lang zich met strijdvragen bezig

²⁷ vertegenwoordigd

houden, of hun geestelijk leven zal er door benadeeld, en hun ziel vervuld worden met verkeerde en niet heilzame gezindheden. De ter dood veroordeelde, die in de gevangenis zit opgesloten, maar die op vergeving mag hopen, en daartoe pogingen aanwendt, zal zijn hart niet laten aftrekken van zijn toestand, door al zulke onderwerpen en vragen, welke zeer gepast worden onderzocht en besproken door de vaderlander en burger. Indien men aan zo'n ter dood veroordeelde een nieuwsblad bracht, en poogde hem over te halen, om partij te kiezen in enige politieke twist, zou hij dan niet, met een blik van verbazing dat men met zulke dingen tot hem komt, zeggen: "Wat gaan zulke dingen een ter dood veroordeeld mens, gelijk ik ben, aan? Help mij, om genade te verkrijgen, en u zult mij een dienst doen; maar gebruik voor dergelijke dingen geen ogenblik van de tijd, welke gebruikt moet worden, om mij van de dood te verlossen. Wanneer ik eenmaal weer op vrije voeten ben, dan zal ik aan politieke zaken kunnen denken, 'maar nu niet."

Evenzo handele hij, die bekommerd is over zijn zaligheid; evenzo spreke hij tot zulke onoordeelkundige ijveraars, die, door hun ontijdige pogingen om hem deel te doen nemen aan twistvragen over godsdienstpunten, hem die hoge belangstelling in het zoeken van de weg der zaligheid zouden ontnemen. Later mag u deze punten en vragen beoefenen; thans is dit niet goed voor u. "Staat veeleer op de wegen, en ziet toe, en vraagt naar de oude paden, waar toch de goede weg zij, en wandelt daarin, zo zult gij rust vinden voor uw ziel," Jer. 6:16. Lees uw Bijbel en eenvoudige prakticale boeken liever dan twistschriften; wees overvloedig in gebed en overdenking; tracht een stil en ongestoord gemoed te bewaren; want het is alleen in de kalmte van een godsdienstige stemming, en in de vrede van verzoening met God, en in de rust van ongestoorde overpeinzingen, dat het ware licht in de ziel schijnt, en dat de kleine, zachte stem van de Geest des vredes gehoord wordt. Velen hebben, dit veronachtzame, zich begeven in de diepten van twistvragen, toen zij nog maar pas belang in de godsdienst begonnen te stellen, en terwijl zij de waarheid najaagden, hebben zij daarbij de liefde verloren; ja, in plaats van nederige, heilige, vreedzame christenen te worden, werden zij trotse, onruststokende en rusteloze twisters. Reeds in de aanvang van hun godsdienstige loopbaan verloor zich de boeteling in de ijveraar. In het vervolg hechtten zij zich aan een godsdienst van meningen, in plaats van aan een godsdienst van godvruchtige gezindheden. Ten laatste eindigden zij, het staat te vrezen, niet in het licht en de liefde des hemels, maar in die wereld van kennis zonder heiligheid, waar de duivelen geloven en toch sidderen.

3. Het is evenzo nodig, dat ik u waarschuw tegen een *geest van nieuwsgierigheid*. U behoort te streven naar kennis. Dit heb ik u vroeger getoond. De Schrift biedt in dit opzicht u de ruimste overvloed van vermaningen, en van berisping van hen, die in vadsigheid rusten op het kussen van onkunde. Het is aan vlijt en ijver in de pogingen, om in kennis toe te nemen, dat een goede uitslag beloofd wordt. "Dan zullen wij kennen, indien wij vervolgen om den Heere te kennen," Hos. 6:3. Maar dit streven naar kennis is zeer verschillend van een geest van onheilige nieuwsgierigheid. De verkeerdheid, waarvoor ik u wens te bewaren, uit zich op verschillende wijzen, soms ook door rond te lopen van de ene kerk naar de andere, van het ene bedehuis in het andere. Soms ontstaat deze handelwijze uit die rusteloosheid en onrust van gemoed, welke zeer eigen zijn aan mensen, wier hart voor de godsdienst ontwaakt is. Gelijk de duif van Noach dwalen zij rond, zoekende naar rust, maar zij vinden ze niet. Of liever, gelijk men in de koorts vergeet dat de oorzaak van onrustigheid in onszelf gelegen is, en daarom gedurig van plaats verandert, in de ijdele hoop van die rust te ontvangen. Deze kan echter niet komen, voordat onze toestand verandert. Evenzo handelen zulke mensen. Vinden zij onder de prediking van een leraar geen troost, zo schrijven zij de schuld daarvan aan zijn predikaties toe, en begeven zich naar het gehoor van een anderen, onder wiens dienst zij voor een poos enige rust vinden; doch waarom vinden zij enige rust? Alleen, omdat

voor een tijd hun gedachten een andere wending gekregen hebben. Spoedig echter is de nieuwigheid verdwenen, en zo wordt ook deze predikant verlaten voor een andere predikant, totdat zij al de kerken binnen hun bereik hebben bezocht. En zie, bij het verlaten van de laatste, is de vrede van het gemoed nog even ver van hen verwijderd, als toen zij de eerste kerk uittraden. Wacht u voor deze dwaling, en leer dat u in Christus, en in Christus alleen, en niet in enige bijzondere plaats van godsdiensttoefening, of onder de bepaalde dienst van deze of gene Evangeliedienaar, de rust en de vrede vinden kunt. Het is de heerlijke leer van een vrije, volledige en dadelijke verlossing in Christus, die tot rustplaats dienen moet van uw arm, rusteloos en smartvol hoofd, en geenszins enige bijzondere wijze of manier, waarop deze leer wordt voorgesteld.

Maar deze geest van rondlopen is soms niets anders dan de lust tot nieuwsgierigheid. Menig pas bekeerde laat zich steeds zien daar, waar iets buitengewoons plaats heeft. Te allen tijde, op alle plaatsen, bij alle gelegenheden, waar een geliefkoosd predikant te horen is, daar treft men ook hen aan; zij zoeken de prikkeling van de verscheidenheid, waar die in de godsdienstige wereld te vinden is. Deze gewoonte is echter geenszins gunstig voor het toenemen van ware godsvrucht en van het werk van Gods genade in de ziel. Zelfs de openbare bijeenkomsten van onze godsdienstige instellingen, als van Bijbel-, Zendingen- en andere dergelijke genootschappen zijn niet altijd de beste lucht, om in te ademen, voor een pas ontloken godsvrucht. Er is een zekere teerheid, gevoeligheid, overpeinzing²⁸ in het gemoed van hem, die eerst kort geleden ontwaakte tot belangstelling in de godsdienst, zodat hij weleens in dusdanige openbare bijeenkomsten niet datgene vindt, wat hij behoeft. Welsprekendheid en belangrijke bijzonderheden, gelijk die bij zulke gelegenheden worden aangetroffen, hoe weinig zijn die geschikt, om de indrukken van een ontwaakt geweten te versterken, om de bekommerdheid te doen bedaren? Ja, te vaak verzwakken zij de eerste, en geven afleiding van de laatste²⁹. Ja, konden onze jaarlijkse bijeenkomsten met die plechtigheid en die ernst worden gebonden, welke daaraan zo zeer schijnen te voegen, dan zouden zij, die naar de zaligheid zoeken, dezelve met vrucht kunnen bijwonen, Maar misschien behoort dit tot de wensen, die niet eenvoudig vervuld kunnen worden, en daarom zeg ik zonder aarzelen tot hen, die eerst aanvangen de zaligheid te zoeken: 'Bezoekt vooralsnog zulke vergaderingen niet te vaak, u moet zich liever toelagen op afzondering, op nadenken; u moet zoeken waarlijk ernstiger te worden, en uzelf meer en meer over te geven aan de heerschappij van uw geweten en aan het onderwijs van God de Heilige Geest. Waarop u zich thans bevljigt moet, dat is uw verlossing en zaligheid. En wanneer u die hebt gevonden, dan zal ook, tevens als een blijk dat u die gevonden hebt, in u de hartelijke begeerte ontstaan naar de zaligheid van anderen, en u zult zich kunnen verenigen met de pogingen van uw medechristenen, tot bereiking van dit doel.

Dan op een andere wijze nog kan men zich aan een verkeerde nieuwsgierigheid overgeven. Er is namelijk *een zucht, om de diepe geheimenissen, de verborgen dingen, de niet geopenbaarde geheimen Gods te doorgronden.* Zelfs aan de meest bevestigde christenen, ja, de diepste en meest wijsgerige godgeleerden, kan het gebeuren, dat zij soms hun navorsingen te ver drijven, en vermetel de hand uitstrekken, om het voorhangsel weg te rukken van het heilige der heiligen. Maar u vooral, die de eerste schreden doet op de weg van de zaligheid, moet u hiervan onthouden. Vragen, zoals die over de oorsprong van het zedelijk kwaad; over de wijze, waarop Gods voorkennis overeen te brengen is met 's mensen vrijheid; over Gods raadsbesluiten; over de symbolische en de nog niet vervulde profetieën, en andere dergelijke

²⁸ nadenkendheid

²⁹ Voetnoot van de uitgever: Men houde in het oog dat het Engeland is waarvan de schrijver hier spreekt

moeilijke stukken, zijn geheel niet gepast voor u in uw tegenwoordige toestand van gemoed. Het zijn in tegendeel de eenvoudigste en klaarste waarheden van het Evangelie, waarmee u zich alleen hebt op te houden. Uw hoog belang is om vergeving te vinden, vrede en hoop; en om deze te verkrijgen. Daartoe moet u niet de nevelen en wolken van de bovennatuurkunde en de bespiegeling rondom het kruis als bijeenbrengen, maar u moet staren op het kruis, gelijk het u in Gods Woord wordt voorgesteld, en gelijk het daar zich aan u voordoet, klaar, duidelijk en alleen. Iemand heeft gezegd, dat er in de Schriften diepten zijn, waarin een olifant zou kunnen zwemmen, en ook ondiepten, die een lam kan doorwaden. Deze ondiepten zijn het, waarmee u nu te doen hebt, en u te wagen in die diepten, is een gevaarlijke stap, wat ik u aanraad niet te doen.

4. *Wacht u ook dat u voor uw persoonlijke godsdienstigheid geen andere regels aanneemt, dan Gods Woord, en dat u niet de godsdienstige ondervinding van andere christenen tot een toetssteen gebruikt van de waarheid en wezenlijkheid van uw eigen godsvrucht.* De Bijbel, en de Bijbel alleen, is de ware regel en toetssteen, de ware standaard van de godsvrucht; en zo slechts uw kennis, uw inwendig bestaan en uw gedrag met de godsvrucht van de Bijbel overeenkomen, zo is het voor u van geen aanbelang, of zij al dan niet overeenkomen met wat andere christenen ondervinden. Niet, dat er enig wezenlijk onderscheid bestaat in de waarachtige Godsvrucht van echte christenen; maar al komt die godsvrucht in de hoofdzaak steeds overeen, er kan toch onderscheid zijn in omstandigheden; bij eenheid van aard in de godsvrucht, kan verschil bestaan, wat de personen betreft.
Alle ware christenen hebben God lief; haten de zonde; hun is Christus dierbaar; zij oefenen zich in het gebed; zij leven in heiligheid; evenwel behoeven zij hiertoe niet allen langs dezelfde regel of weg geleid te zijn, en niet allen hebben het in de godsvrucht tot dezelfde hoogte van volmaking gebracht. Als u godsdienstige levensbeschrijvingen leest, zult u de grote verscheidenheid ontwaren in wat Gods volk ondervindt, en misschien zult u gevaar lopen van er u over te verontrusten, dat u niet in alle delen ondervindt en gevoelt, wat de heiligen, die vóór u op aarde leefden. Ontmoet u dan voorbeelden van meer dan gewoon verheven godsvrucht en vroomheid; van vorderingen, die zeer nabij aan de volmaaktheid grenzen, besluit dan daaruit niet, dat u geen godsvrucht bezit, omdat u niet met deze gelijk staat; maar let liever op wat u worden kunt. Dat u hen niet meer gelijk bent, dit vervul u met nederigheid. Laat hun voorbeeld uw ijver opwekken, u tot krachtig pogen aansporen; maar laat het niet dienen, om uw hoop terneer te slaan of uw pogingen te verlammen.
5. *Eindelijk waarschuw ik u, dat u in uw godsvrucht u niet moet laten ontroeren³⁰, of uw hart aan wankelmoedigheid overgeven, door de voorbeelden van teruggang en afval, die soms onder belijders van de godsdienst, ja zelfs onder hen die eenmaal als uitstekende godvruchtigen bekend stonden, aangetroffen worden.* Getuige te zijn van de val van hen, die eenmaal een hoge plaats bekleedden in de liefde van de gelovigen en in de achting van de wereld, dit geeft zeker een pijnlijke schok aan het gevoel en de standvastigheid van hen, die aanvangers zijn in de godsvrucht. Het is wel te vrezen, dat hierdoor niet weinigen van de laatstgenoemden teruggetreden zijn, en niet langer de wegen Gods bleven bewandelen. Maar hoe onzedelijk, hoe zondig is zo'n handelwijze! Heeft Christus ons niet gewaarschuwd, dat wij dergelijke voorbeelden moesten verwachten, toen Hij zei: "Wee der wereld, vanwege de ergernissen; want het is noodzakelijk, dat de ergernissen komen; doch wee die mens, door welken de ergernis komt," Matt. 18:7. Zulke treurige gevallen derhalve zijn niet anders dan de vervulling van Christus' Woord, en bewijzen, even als andere vervulde voorspellingen, dat Hij, Die ze

³⁰ schokken

uitsprak, sprak door de Heilige Geest. En zulke gevallen bewijzen tevens de Goddelijke oorsprong van de christelijke godsdienst; want indien deze godsdienst niet uit God was, zou zij reeds lang vergaan zijn door het wangedrag van hen, die zich haar belijders en vrienden noemen. Van hun zijde toch werden aan deze godsdienst veel grotere gevaren berokkend, dan door de tegenstand van haar meest verklaarde vijanden. Namaaksels zijn steeds een bewijs voor de voortreffelijkheid van hetgeen men zoekt na te bootsen; want wie zal zich moeite geven, om datgene na te maken, hetwelk geen waarde in de wereld heeft? Laat dan uw gemoed niet storen door het gedrag van onwaardige belijders van Evangelie. Het verwekke bij u geen ander gevoel althans, dan dat van diepe smart en medelijden, dat hun dit wedervaart. En wat u aangaat, het vervul u met nauwgezette en biddende zorg, om toe te zien, dat zulk een gedrag nimmer bij u gevonden worde. Ja, het zij uw gebed tot de Heere: 'Heere, laat mijn hoop niet ijdel zijn; schenk mij een geheel vernieuwd hart, zulk een, wat huichelaars, of afvalligen nimmer ontvingen, of kenden.'

HOOEDSTUK 10

Aanmoedigen

Onder alles wat de mens begeert en najaagt, is er niets, waarvoor wij meer aanmoediging behoeven, of hopen kunnen; niets, waarbij moedeloosheid ongepast is; niets, waarbij zo zeer ontwijfelbare zekerheid behoort gekoesterd te worden, dan de zaligheid van de ziel, indien zij namelijk oprecht begeerd wordt en gezocht, overeenkomstig de aanwijzingen van de Heilige Schrift. Wat is de ganse Bijbel anders dan een aaneengeschaalde en grote aanmoediging om het eeuwige leven te zoeken? Ook de dood van Christus is daartoe een krachtige aanmoediging. En een derde is te vinden in het bestaan en de geschiedenis van Gods Kerk op aarde. Men moge met recht wanhopen, om rijkdom, roem, aanzien of gezondheid te verkrijgen. Maar *niemand, zolang hij nog niet gestorven is, moet wanhopen aan het verkrijgen van de zaligheid*. De zaligheid is ons veel naderbij, veel meer binnen ons bereik, dan enig ander goed, wat wij ook mogen noemen of bedenken. Omtrent aardse voorrechten en goederen kunnen wij het nimmer verder brengen dan tot wensen en hopen; maar ten aanzien van de eeuwige zaligheid kunnen wij, zo wij slechts de geschikte middelen gebruiken, tot de meeste zekerheid komen.

1. Een grote bron van bemoediging is hierin gelegen, *dat, welke moeilijkheden wij ook aantreffen op onze weg, zij alle haar zetel hebben in onszelf*. God wil onze zaligheid niet beletten, en satan en de wereld kunnen dit niet. Er is geen hinderpaal die in zichzelf onoverkomelijk zijn zou; geen vijand, onoverwinnelijk; geen zwarigheid, die niet kan worden opgelost. Indien iemand een zaak op het oog had, ter bereiking van welke er geen moeilijkheid buiten hem bestaat, hoe zou hij zich hierdoor niet aangespoord en bemoedigd gevoelen, ja gereed zijn, om zich geluk te wensen, als vrij zeker zijnde van de goeden uitslag! Lezer, de enige zwarigheid voor u op de weg der zaligheid is gelegen in uzelf. Het is waar, dat er in u vele en grote hinderpalen zijn, en dat uw eigen kracht te gering is, om ook de minste daarvan te boven te komen. Maar de Heere, de Almachtige God, heeft Zijn hulp u toegezegd, indien u waarlijk geholpen wilt worden. En daarom, de zaak uit dit oogpunt beschouwd, is zelfs uw eigen zwakheid en uw eigen onvermogen geen onoverkomelijk beletsel. De grote vraag is alleen: "Wenst u oprecht, en begeert u waarlijk ernstig, om zalig te worden?" Is dit eenmaal u geschonken, dat u de zaligheid oprecht begeert en wilt, wat zou dan uw zaligheid kunnen in de weg staan? Kweek gedurig en gedurig weer deze gedachte bij u aan. Hoe eenvoudig zij mag zijn, zij is rijk in bemoediging: "de enige moeilijkheid voor mij op de weg ten hemel is

de moeilijkheid, die zich bevindt in mijn eigen hart, en God is gezind, om deze moeilijkheid weg te nemen."

2. Het is al verder een krachtige aanmoediging, dat *God zo vol is van genadig welbehagen jegens óns, en dat Hij zo zeer gezet is op onze zaligheid en onze verlossing*. Indien wij reden hadden, om te veronderstellen, dat Hij ons ongenegen is; dat Hij er tegen heeft om ons zalig te maken; dat Hij geslingerd wordt tussen vriendschap en vijandschap jegens ons; dat wij Hem grotelijks moeten lastig vallen om Hem te bewegen, om ons genadig te zijn, en dat Hij ons de zaligheid schenkt als tegen wil en dank, dit zou inderdaad ontmoedigend zijn, en ons kunnen doen vrezen, dat het ons niet zal gelukken. Maar juist het tegendeel van dit alles heeft plaats. "God is liefde." "Hij is genadig en vol van barmhartigheid." ,i, Hij is rijk in ontferming," en "overvloedig in ontferming." Ja, Hij "schept behagen in barmhartigheid." "Hij wil niet, dat iemand verloren ga, maar dat allen tot bekering komen." "Hij heeft geen lust in de dood van de zondaar, maar wil liever, dat hij zich afkere van zijn boosheid, en leve." Ja, Hij bevestigt het door een eed. "Zo waarachtig Ik leve," zegt de Heere God, "ik heb geen lust in den dood des zondaars". Ezech. 33:11. Ja, er wordt gezegd, dat de redding van zondaren zo zeer Zijn welbehagen is, dat Hij beloofd heeft, dat dezelve voorspoedig zal zijn. "Het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan," Jes. 53:10. Door dit welbehagen des Heeren moeten wij verstaan de verlossing van zondaren.

En nog is dit niet alles; maar er staat ook geschreven: "De Heere heeft een welgevallen aan degenen, die hopen op Zijn goedertierenheid," Ps. 147:11. Wij kunnen Hem niet beter behagen, dan wanneer wij van Hem vragen, dat Hij ons verlosse en zalig make, en wanneer wij de zaligheid van Hem verwachten. U dan, die de zaligheid zoekt, beschouw uit dit heerlijk en verblijdend oogpunt Gods gezindheid jegens u; want dit is het ware oogpunt. Hij is liefde; Hij heeft een onuitputtelijke begeerte, om Zijn schepselen gelukkig te maken. Zijn liefde is, ja, een heilige liefde. Maar daarom juist kan men des te beter staat maken op Zijn liefde. Hij heeft in de gave en de bemiddeling van Christus voorziening gemaakt voor uw zaligheid, op een wijze die bestaanbaar is met Zijn waarheid, en heiligheid en rechtvaardigheid. Zo heeft Hij dus alle hindernis weggeruimd, waardoor Zijn liefde jegens u verhinderd worden zou, zich aan u te betonen. Zo oneindig begerig is Hij om u te zaligen, en er op gezet, om u te zegenen. Al uw zwarte, mismoedige, wanhopige gedachten aangaande Hem zijn onrecht en beledigend voor Zijn goedertierenheid. Hem u voor te stellen als ongenegen om u zalig te maken, dit is niet anders dan Zijn liefde belasteren; het is vals en schandelijk lasteren van Zijn genade. Indien Hij slechts node gezind was, om u zalig te maken, waarom dan gaf Hij Zijn Zoon over in de dood?

De zaligheid van uw ziel; de zaligheid van miljoenen zielen; de zaligheid van de gehele wereld, is niet zo'n grote daad van liefde, als de gave van Jezus Christus, ons door God geschonken. Na deze gave, behoeft u over niets verwonderd te zijn, of aan iets te twijfelen. "Hij, Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" Rom. 8:32. Ziet, u hebt Gods gezindheid, genegenheid, voornemens en volmaaktheden alle op de hand van uw zaligheid; is dit niet aanmoediging genoeg?

3. Beschouw ook de *gezindheid, het karakter en het werk van onze Heere Jezus Christus*. Hij kwam met het doel, om zondaren zalig te maken. Hij heeft gedaan alles wat nodig was voor hun zaligheid. Hij is machtig, om ten volle zalig te maken. Hij heeft allen uitgenodigd, dat zij tot Hem komen, om zalig te worden. Hij heeft beloofd ze zalig te maken; en zal Hij nu het niet doen? Denk aan de heerlijkheid van Zijn persoon, God geopenbaard in het vlees. Denk aan het doel van Zijn menswording, van Zijn lijden en sterven. Denk aan de volmaakt-

heid van hetgeen Hij deed en leed, om te voldoen aan Gods gerechtigheid, Gods wil te verheerlijken, het zedelijke beheer van God in al haar reinheid, waardigheid en kracht te handhaven. Denk aan de liefde van zijn hart, de macht van Zijn arm, en het verband tussen Zijn heerlijkheid als Middelaar, en de zaligheid van zondaren. Denk aan Zijn algemene heerschappij over engelen, duivelen, mensen, natuur en voorzienigheid. Denk aan Zijn gedurige en machtige voorspraak aan de rechterhand van God. Denk aan Zijn algemene uitnodigingen en Zijn stellige beloften. Welke stof, welke bronnen van bemoediging in dit alles! Hoe zeer begerig is Zijn hart naar de zaligheid van zondaren. Ja, dit was de vreugde, die Hem was voorgesteld, en voor welke Hij het kruis heeft verdragen en de schande veracht; dit is de arbeid van zijn ziel, waardoor alleen Christus' onuitsprekelijk verlangen vervuld wordt. Uw zaligheid is het werk, waarmee Hij zich bezig houdt, en de vervulling daarvan zal Zijn beloning wezen. Al ware het mogelijk te denken, dat Hij onverschillig is omtrent uw zaligheid, zal Hij dan nog onverschillig zijn omtrent Zijn eigen heerlijkheid? Zal Hij Zijn eigen naam beliegen, en Zijn eigen werk vernietigen, en Zijn eigen beloften verbreken, en Zijn eigen loon verwerpen, en Zijn eigen roem van Zaligmaker en Heiland opgeven, door te weigeren, om u zalig te maken? Is zoiets waarschijnlijk? Is het mogelijk?

4. *Denk aan de oneindige en alvermogenende hulp van de Heilige Geest.* Deze is even almachtig, om ons te heiligen, als God in den beginne, om hemel en aarde te scheppen. Als u aan uw eigen hulpmiddelen was overgelaten, dan mocht u wel uitroepen: 'Wie is tot deze dingen bekwaam!' en alle hoop op de zaligheid laten varen, om u over te geven aan vast bepaalde en onherstelbare wanhoop. Maar in het werk der verlossing heeft God niet minder gezorgd voor de dadelijke toepassing van Zijn weldaden, door de invloed van de Heilige Geest, dan Hij gezorgd heeft, om ons deze weldaden te verschaffen door de bemiddeling van Christus. En evenzeer als door het middelaarschap van Christus aan al de rechten van de Godheid is voldaan, en voor dezelve gezorgd, evenzeer wordt er door de Heilige Geest gezorgd voor, onvoorzien in al de zwakheden, het gebrek en de verkeerdheid van 's mensen hart. Er is in het ganse plan van de verlossing een heerlijke en bewonderenswaardige volledigheid. Zelfs het argwanend oog van ongeloof en de diep vorsende blik van een ontrust en bekommerd geweten kunnen daarin geen gebrek ontwaren. De verblindheid van uw oordeel; de hardheid en bedrieglijkheid van uw hart; de verdorvenheid van uw wil; de verstorvenheid van uw geweten; de verwildering van uw verbeelding; de wanorde van uw driften; uw traagheid voor het goede; uw geneigdheid tot het kwade; uw tegenzin in het nemen van een bepaald besluit; uw besluiteloosheid, uw versaagdheid; uw onoprechtheid en boosheid, in alles, alles is voorzien, en er is voor gezorgd in de onuitputtelijke rijkdom van genade in de gezegende Geest van God. U wordt aangemoedigd en aangespoord, om op deze rijkdommen te rekenen, en er over te beschikken zonder maat en zonder einde. U wordt geroepen om niet anders te handelen, te spreken, te willen, te gevoelen, te denken, dan in afhankelijkheid van de Geest van God. U wordt bevolen, om op te zien tot Hem, hoe verschillend ook de werking, in welke graad ook de invloed zij, die uw omstandigheden vereisen mogen; ja, voor elke ogenblikkelijke bijstand van Zijn macht en wijsheid, die u gedurig behoeft, mag u en moet u met vertrouwen op Hem zien. Lees bijzonder de volgende plaatsen van de Heilige Schrift, en zeg dan, of u in dit opzicht niet alle mogelijke aanmoediging wordt geschonken? Luk. 11:9—13; Rom. 8: 10—17; Jak. 1:5-6; Gal. 5:22-23; Joh. 16:7—15; 2Kor. 12:9-10.
5. *Ga de algemene inhoud na van Gods Woord.* Wat is deze anders dan een overvloed van bevelen, om de zaligheid te zoeken; van uitnodigingen om die aan te nemen; van beloften, om u dezelve toe te zeggen; van beschrijvingen die u de waardij van die zaligheid in haar uitgestrektheid, verscheidenheid, gepastheid en zekerheid doen kennen? Indien men de inhoud van de ganse Bijbel in één korte, alles bevattende spreuk wilde uitdrukken, het zou deze zijn:

“Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben”, 1Tim. 1:15. Of, wil men die inhoud nog korter uitspreken, dan zal alles vervat zijn in dit ene woord, van onmetelijk, oneindig en eeuwig gewicht: *verlossing, zaligheid*. Hiertoe, even als tot een middelpunt, strekt alles heen in de Bijbel; hierin is het, dat al de trekken van geschiedenis en profetie, dat Oude en Nieuwe Verbond, dat Wet en Evangelie uitlopen. Verlossing en zaligheid, dit is het, wat ons tegenschemert door de wolken en schaduwen van de Levitische inrichting, en wat in al haar heerlijkheid uitblinkt in de daadzaken van de christelijke bedeling. *Verlossing* was de inhoud van die liefelijke, maar geheimzinnige woorden, die de mond van de Barmhartigheid uitsprak, om het wanhopende gemoed van onze eerste ouders te vertroosten. *Verlossing* was hetgeen verkondigd werd in de zachtere tonen van de wet der plechtigheden, toen de donders van de Decalogus (de Tien Geboden) hadden opgehouden de bevreesde Israëlieten aan de voet van de Sinaï te verschrikken. *Verlossing* was hetgeen de profeet bezong bij de harpsnaren. *Zaligheid* het onderwerp, dat in Davids psalmen en de verheven godsspraken van Jesaja werd uitgedrukt. Verlossing, ziedaar hetgeen de engelen kozen tot de stof van hun vreugdelied in de nacht van Christus’ geboorte; ziedaar het grote onderwerp, dat de Evangelisten verkondigen in hun verhalen; dat de apostelen beschrijven in hun brieven, dat zelfs de geheimzinnige gezichten in het Boek der Openbaring bovenal schijnen te verheerlijken en in al haar luister voor te stellen, daar zij het ons doen zien als het middel, om harmonie daar te stellen tussen hemel en aarde, en als de band, die de gebeurtenissen van de tijd verbindt met de heerlijkheden van de eeuwigheid. *Verlossing* dan, *en zaligheid*, ziedaar, mijn lezer wat de Bijbel aan uw aandacht voorstelt. De Bijbel gebruikt al haar volheid om u te lokken; al haar gezag, om u te gebieden; al haar genaderijkheid, om u uit te nodigen, dat u toch jagen zou naar die kostelijke schat. Ja, zelfs gebruikt de Bijbel haar bedreigingen en verschrikkingen met geen ander doel, dan om u uw toevlucht te doen zoeken en vinden in de hoop, die u wordt voorgesteld in het Evangelie. Is dit, is dit geen aanmoediging?

6. *De onveranderlijkheid van God, en de onwankelbaarheid van Zijn verbond*, ziedaar nog een bron van onbegrensde hoop en vaste verwachting. Hij heeft uitgenodigd; Hij heeft geboden; Hij heeft beloofd; en Hij is niet een mens, dat Hij zou liegen, of een mensenkind, dat het Hem berouwen zou; maar Hij is de Vader der lichten, bij Wien geen verandering is, of schaduw van omkering. Onveranderlijk in zijn wezen, is Hij dat evenzo in Zijn raad en in Zijn belofte. Dien Hij liefheeft, heeft Hij lief tot het einde. Kon u de lijst van Zijn vrienden inzien, u zou daar geen namen uitgewist of doorgehaald vinden. “Alle dingen werken mede ten goede dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Want die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen. En die Hij te voren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt. Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? Neen, in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft. Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel, ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere,” Rom. 8:28-39.

Verheven taal! Roem der overwinning! Zegepraal, die een door de Heilige Geest bezielde gemoed mocht uitdrukken, en welke ook ons gemoed ontvlamt! De Hemel hoorde deze taal,

en keurde haar goed. De hel vernam haar, en sidderde. Dat ook de heiligen op aarde haar horen, en zich verheugen! U, die de zaligheid zoekt, wees getroost. Waar in het hart een goed werk begonnen is, zal het ook worden voleindigd tot op de dag van Jezus Christus, Fil. 1:6. De Geest, Die Zich in 's mensen ziel een tempel bouwt, zal die niet onvoltooid laten, en niet gedogen, dat hij instorten zal, na eenmaal voltooid te zijn geworden. Vrij mogen van buiten de vijanden aanvallen en spotten, ja, ook de vijanden van binnen bij wijlen opstand en hinderpalen verwekken en opwerpen, het werk zal voortgaan, totdat de hoofdsteen geplaatst wordt onder het gejuich; "Genade! genade!" De raad van God zal bestaan, in spijt van al de macht en list, de kracht en boosheid van aarde en hel tezamen. Is dit geen aanmoediging?

7. *Neem in aanmerking de deelneming en gebeden van uw medechristenen.* Moge u de onverschilligheid en lauwheid van sommigen moedeloos gemaakt hebben, laat het u troosten en bemoedigen, dat niet allen zo gezind zijn. Er zijn tienduizenden heilige dienaars van Christus, en miljoenen godvruchtige mannen en vrouwen van eeuw tot eeuw, die hun vurige smekingen uitstorten tot God voor hen, die de weg naar Sion zoeken, met het gezicht daarheen gekeerd. Hebt u niet gehoord, dat uw belangen met hartelijkheid en ernstig werden ter harte genomen door uw vrienden en uw leraars? Hebt u niet ondervonden, dat de gevoelens der gemeente in uw hart als ware het een ganse vloed van deelneming uitstortten? Ja, en het is niet slechts op deze openbare wijze, dat de Geest en de Bruid zeggen: "Kom;" niet slechts de stem van zo veler verenigde gebeden beveelt u aan God aan; maar in duizenden binnenkamers van hen, die het gebed liefhebben, wordt u aldus aan God aanbevolen, en wordt Gods genade ingeroepen over uw onsterfelijke ziel. In zulke treurige en plechtige ogenblikken dan, waarin u mismoedig bent, en gereed om te bezwijken; wanneer u, in plaats van te bidden, niet anders doen kunt dan onuitgesprokene verzuchtingen te uiten, denk dan, met blijdschap en hoop, aan de vele voorbidders, die voor u bidden, en "dank God en grijp moed."
8. *Ontleen een bemoediging uit de beschouwing van de dienst der engelen.* Zijn zij toch niet alle "gedienstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?" Hebr. 1:14. Wel weten wij niet, welke diensten zij verrichten; wellicht zou het ons niet nuttig zijn dit te weten; waarom zij gebruikt worden, weten wij niet; evenmin, tot hoever onze verplichting aan hun zorg zich uitstrekt. Maar ook dit alleen, dat zulke wezens gebruikt worden u ten goede³¹; dat zulke wezens uw belangen bevorderen; dat zij toeschouwers zijn, en getuigen, die op u letten; dat zulke vrienden deel nemen in uw toestand en uw zaligheid, is dit niet een aangename, verblijdende en bemoedigende gedachte? Zij hebben zich reeds verheugd over uw bekering, indien u zich inderdaad bekeerd hebt. Zij hebben de last ontvangen, om voor u te zorgen, en tot uw welzijn werkzaam te wezen. Mogen dan de mensen u versmaden, de engelen zien met welgevallen op u; werd u door de mensen vergeten en veronachtzaamd, de engelen schenken u hun opmerkelijke deelneming. Mocht u van mensen verlaten zijn, u staat in betrekking tot de engelen. Mogen mensen zich tegen u verzetten en u vervolgen, de engelen, gediensstige geesten, zijn uitgezonden, om u van dienst te zijn tot uw zaligheid. Is dit geen aanmoediging?
9. *Bedenk, hoevelen, die eenmaal beproefd, mismoedig, zwak waren, zoals u thans bent, veilig door al hun bezwaren heengeleid werden, en nu voor de troon van God leven in eeuwigdurende heerlijkheid.* Het is, alsof de apostel Johannes daarom de poorten van de tempel des hemels wijd open heeft gezet, opdat haar heerlijkheid ons in de ogen zou stralen, en de klank van het hemelse lofgezag ons in het oor zou ruisen. "Daarna zag ik, en ziet, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle natiën, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den

³¹ Ten gevalle

troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen; en palmtakken waren in hun handen, en zij riepen met grote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God, Die op den troon zit, en het Lam," Openb. 7:9, 10. En wie zijn het, die zulke lofliederen uitstorten? Zij, die gekomen zijn "uit de grote verdrukking, en die hun klederen gewassen hebben, en hebben ze wit gemaakt in het bloed des Lams," Openb. 7:14. Eens waren zij op de aarde; eens waren zij mensen van gelijke aandoeningen als wij; eens vingen zij hun godsdienstige loopbaan aan, evenals u nu doet; eens treurden zij hierbeneden, en bevochtigden met tranen hun legerstede; zij worstelden moeilijk, evenals wij nu doen, met zonde, twijfeling en vrees. Er is geen last, die uw hart neerdrukt, of ook zij hebben die eenmaal gevoeld. Er is geen vrees, die uw gemoed verontrust, of ook hun gemoed heeft die ondervonden; geen verzoeking valt u aan, of ook zij werden er vroeger door aangevallen. Geen beletsel verschrikt u, waardoor zij ook niet eenmaal verschrikt werden. Eens waren zij even onkundig, even zwak, even zondig, even vreesachtig, even moedeloos, als u. Er is geen verdriet, geen verlegenheid, geen gevaar, waarvan u de pijnlijke ondervinding hebt, of ook zij hebben dit, vóór u, ondervonden. Maar daar zijn zij nu in de hemel meer dan overwinnaars van al deze dingen, door Hem, Die hen heeft liefgehad! Hij, Die hen verlost en zalig maakte, heeft ook beloofd u zalig te maken. Zijn oor is niet gesloten, dat Hij ook u niet zou horen, of Zijn arm verkort, dat Hij niet ook u zou helpen. "Daarom dan ook, dewijl wij zo'n grote wolk der getuigen rondom ons hebben, laat ons afleggen allen last, en de zonde, die ons zo lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is, ziende op Jezus, de overste Leidsman en Voleinder des geloofs," Hebr. 12:1-2.

10. *Dat, eindelijk, de grootheid van de zegen, die u zoekt, en het vooruitzicht van haar voleindiging in de eeuwige heerlijkheid, u bemoedigen.* U zoekt de zaligheid, een woord, waarvan niemand, dan God alleen, de zin ten volle kan doorgronden. Want, zoals ik reeds gezegd heb, het sluit in zich iets oneindigs en eeuwigs. De zaligheid is een zegen, beide in deze wereld en in de toekomst. In dit leven zal de verlossing u in bezit stellen van de vergeving van al uw zonden; van uw rechtvaardigmaking bij God; van de vernieuwing en heiligmaking van uw natuur. Zij zal u schenken wederaanneming in het huisgezin van God; de Geest der aanneeming; een wacht voor uw goede naam; een beschermer van uw bezittingen; een bevorderaar van uw gezondheid: een bron van troost, ook in de treurigste omstandigheden; een licht in de diepste duisternis van ramp en tegenspoed; een metgezel in de grootste verlatenheid; een raadgever in elke verlegenheid; een hulp in zwakheid; een bijstand in de verzoeking. Zij zal u deelgenoot maken van de omgang met het verlost en heilige volk van God; u eervol door de wisselingen des levens heenleiden; u nabij zijn en u vergezellen aan de grens der eeuwigheid; uw sterfbed zacht doen zijn; u de smart der scheiding verlichten, en u troosten en verheugen, midden onder de worsteling des doods, door de vaste hoop op een zalige onsterfelijkheid. En dit alles is slechts de voorsmaak, de eersteling en de aanvang van hetgeen u wacht aan de andere zijde van het graf. Wat het is, dat u daar wacht, dit kan slechts met de woorden van de Geest van God u worden uitgedrukt; want "geen oog heeft gezien, geen oor gehoord, en in geen mensenhart zijn opgekomen de dingen, welke God bereid heeft den genen, die Hem liefhebben," 1Kor. 2:9. "Vader!" zo bad onze Heer, "Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt," Joh. 17: 24. "Zo zullen wij altijd met den Heere wezen," 1Thess. 4:17. "Hij, die in den Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven," Joh. 3:36. "Hun, die met volharding in goed doen, heerlijkheid en eer en onverderfelijkheid zoeken, het eeuwige leven," Rom. 2: 7. "Onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, wordt ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid; want de dingen, welke men niet ziet, zijn eeuwig," 2Kor. 4:17, 18. "Die ons heeft wedergeboren tot een onverderfelijke en onbevlekkelijke

erfenis, welke in de hemelen bewaard is voor u, die gij in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, welke bereid is, om geopenbaard te worden in den laatsten tijd," 1Petr. 1:3—5. "Het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen; maar wij weten, dat wanneer Hij geopenbaard zal zijn, wij Hem gelijk zullen zijn; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is," 1Joh. 3:2. "Na dezen zag ik, en zie, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie en geslachten en volken en talen, staande voor den troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen, en palmtakken waren in hun handen. En zij riepen met grote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God, Die op den troon zit, en het Lam. En al de engelen stonden rondom den troon en rondom de ouderlingen en de vier dieren; en vielen voor den troon neder op hun aangezicht, en aanbaden God, Zeggende: Amen. De lof en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de eer en de kracht en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid. Amen. En een uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Dezen, die bekleed zijn met de lange witte klederen, wie zijn zij, en vanwaar zijn zij gekomen? En ik sprak tot hem: Heere, Gij weet het. En Hij zeide tot mij: Dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor den troon Gods en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en Die op den troon zit, zal hen overschaduwen. Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte. Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen," Openb. 7:9—17.

Ernstig en bekommerd zoeker van de zaligheid! Grijp moed; zie op naar de Hemel; zie uit naar de eeuwige heerlijkheid, en bedenk, wat het is, dat u zoekt, en wat u aangemoedigd wordt, om te hopen en te verwachten. Zo God voor u is, wie zal tegen u zijn?

De leer der zaligheid verklaard

Door

Ds. W. HUYSER

predikant van de Gereformeerde Gemeente onder het Kruis te Dirksland

1867-1881

Stichting De Gihonbron

Middelburg

2003

DE LEER DER ZALIGHEID VERKLAARD

Dit boekje bevat de overdenking en beantwoording van de volgende vragen:

1. Zullen alle mensen zalig worden?
2. Kunnen alle mensen zalig worden?
3. Wie zullen zalig worden.
4. Waarin bestaat het zalig worden?

Geachte lezers !

Hoe veelomvattend is de opwekking door de Apostel der liefde in 1 Johannes 4:1: *Geliefden, gelooft niet een iegelijken geest; maar beproeft de geesten of zij uit God zijn: want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld.*

Dit is door alle eeuwen heen bevestigd; het kenmerkte de tijd waarin Johannes dit schreef, maar het kenmerkt ook de dagen die wij beleven. Vele geesten, vele valse profeten zijn uitgegaan. Ja, *was het mogelijk, om zelfs de uitverkorenen te verleiden.* Matth. 24:24. En waar zullen nu de vele geesten en valse profeten aan beproefd worden? Immers aan de ware proefsteen, aan het getuigenis van de God der waarheid? Want al dat niet naar deze regel zijn zal, *zal geen dageraad hebben.* Jes. 8:20. Dat wij onder biddend opzien tot Hem, Die de Eeuwige waarheid zelf is, onder inwachten van de invloed des Heiligen Geestes, de ons voorgenomen vragen, zo kort als mogelijk is ter beantwoording mogen overwegen. Dat de God aller genade het zegene aan onze harten, ter onderwijzing, bestiering en vertroosting in de dagen van afval die wij beleven. Wij bepalen ons dan eerst bij de vraag: *Zullen alle mensen zalig worden?*

1. Zullen alle mensen zalig worden?

Ter beantwoording van onze eerste vraag kunnen we kort zijn, daar er door alle tijden heen weinigen gevonden worden, die stellen dat alle mensen zalig worden. Men vindt in de geschiedenis der kerk gewag gemaakt van de oudvader Origenes, die omtrent het jaar 236 begon openbaar te worden. Hij was eerst lerend ouderling te Alexandrië, in zijn achttiende jaar openbaar leermeester van een grote school te Catechumenen. Hij maakte een onbedenkelijke arbeid van boeken te schrijven. Men verhaalt, dat hij omtrent 6000 boeken heeft uitgegeven. Hij hield zeven schrijvers bezig, en nog verscheidene dochters, vlug met de pen, die van uur tot uur kwamen uitschrijven 't geen hij dicteerde. Hij is als martelaar gestorven, waartoe hij al van zijn kinderjaren af zeer begerig

was. Om rein te leven, zo ontmande hij zichzelf door misverstand van Jezus' woord in Matth. 19:12. En is het niet te beklagen, dat deze man in zijn blinde ijver, tot zoveel dwalingen is vervallen, waardoor de kerk zeer in beroering is gebracht, zodat hij met zijn leringen, lang na zijn dood, in het tweede concilie van Constantinopel veroordeeld geworden is. Die meer van zijn grove en vele dwalingen wil weten, leze de „*Worstelende Kerk*” van Franciscus Ridderus en zal bevinden dat hij aan het einde van zijn dwalingen zegt:

„De straffen der hel zullen niet eeuwig zijn, en de tormenten zelfs der duivelen zullen een einde hebben”. Maar ook nog in de 16e eeuw leefde een zekere Samuël Huber, een (zogenaamd) Godgeleerde van Wittenberg, en een Fransiscus Puccius in Italië. Dezen hebben weinig volgelingen gehad. Doch er worden er altijd gevonden, om die oude ketterijen, als nieuwe werken des duivels te openbaren.

Nee, alle mensen zullen niet zalig worden. Miljoenen zijn reeds naar de ziel voor eeuwig in de hel geworpen en zullen in het grote Godsgericht voor eeuwig naar ziel en lichaam veroordeeld en gedoemd worden en zullen gaan in de eeuwige pijn Matth. 25:46. *Een worm die niet sterft, en het vuur dat niet uitgeblust wordt.* Marc. 9:48. *En de rook harer pijniging gaat op in alle eeuwigheid.* Openb. 14:11. *Een gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid.* Openb. 20:10 en 21:8 *de tweede dood* genaamd.

Nee, geen loutering na een korter of langer pijniging, door een wroeging in het geweten in de hel en eenmaal allen zalig.

Nee, geen voorburg, vagevuur of terechtstelling voor een tijd. Gods Woord spreekt van een eeuwig straflijden in de hel. En niet alleen liggen de duivelen met eeuwige banden onder de duisternis bewaard maar ook de bewoners van Sodom en Gomorra en de steden rondom dezelve. Zijn ze niet tot een voorbeeld gesteld en dragen ze niet de straffen des eeuwigen vuurs? Judas vers 6 en 7. Zo is het stelsel van algemene liefde veroordeeld voor de hemelse rechtbank, door de rechtvaardige, allerhoogste, soevereine Rechter, Die naar Zijn eeuwig vrijmachtig welbehagen niet wil dat alle mensen zalig worden. Let op de bewoners van de oude wereld, als God de zondvloed over de goddelozen gebracht heeft. Op de heirlegers van Farao die in de Rode Zee omkwamen. Op Korach, Dathan en Abiram, die door de aarde verzwolgen werden. Op de zeven vervloekte volken in Kanaän, en zovele volken en personen, bij name in de Heilige Schrift aangewezen. Al deze liggen onder het eeuwig oordeel Gods verzegeld; hebben tegen een eeuwig God gezondigd; zullen in alle eeuwigheid niet ophouden te zondigen: want onder de zware tormenten der hel kauwen ze hun tongen van pijn en lasteren de God des hemels.

Nee, niet alleen duivelen en gedoemde zielen worden niet zalig, maar ook duizendtallen vermenigvuldigd die nog leven. Allen die onder het oordeel van verharding, onwetendheid en duisternis besloten zijn. Allen, wie ze ook mogen zijn, die niet in Christus zullen geloofd hebben, worden niet zalig. Ook geen huichelaars, mond- en naamchristenen, die Heere, Heere roepen, en op een vermeend geloof de grond van hun hoop bouwen.

Nee, allen die de Heilige Geest zullen weerstaan, gesmaad en gelasterd hebben, allen, die God niet gekend hebben, en het evangelie Zijns Zoons ongehoorzaam geweest zijn, worden niet zalig. Over al deze zal God *met vlammend vuur wraak doen; deze allen zullen tot straf lijden het eeuwig*

verderf, van het aangezicht des Heeren en van de heerlijkheid Zijner sterkte 2 Thess. 1:8-9. Zo zal het blijken ten jongsten dage, dat *de goddelozen zullen opstaan tot eeuwige afgrijzing*, Dan. 12. *Tot de opstanding der verdoemenis*, Joh. 5. *Zullen voor eeuwig geworpen worden in de poel des vuurs*, Openb. 20:14.

O, nee, alle mensen worden niet zalig; ook geen duivelen. Afgevalen engelen worden niet zalig. *God neemt de engelen niet aan*. Hebr. 2:16. Zo is het stelsel van algemene liefde in strijd met de uitspraken van 's Heeren mond, met Gods eeuwige straoefenende gerechtigheid, en opent een wijde deur voor de zonden. O, nee, duivelen en goddeloze zondaren zijn de voorwerpen van Gods eeuwige toorn en gramschap.

Nu staat ons onze tweede vraag te overwegen:

2. Kunnen alle mensen zalig worden?

Werd deze vraag gedaan door de voorstanders van de vrije wil des mensen en de drijvers van een algemene verzoening, dan was het antwoord gereed, dat allen die willen kunnen zalig worden. Dit moet dan vanzelf veronderstellen, dat Jezus Christus voor allen voldaan heeft; voor allen de toorn Gods en de vloek der wet gedragen; dan moeten ook allen in Hem gerekend zijn, want Christus is het hoofd van Zijn gemeente, de eerstgeborene onder Zijn broederen. Jezus is niet voor alle mensen gestorven. *Hij stelde Zijn leven voor Zijn schapen*. Joh. 10:11-15. Alle mensen behoren niet tot Zijn gemeente, niet tot Zijn lichaam, tot Zijn schapen; Jezus zegt in vers 26: *Gij zijt niet van Mijn schapen*. Zo Jezus Christus voor allen, hoofd voor hoofd, aan Gods gerechtigheid voldaan heeft, voor allen de vloek der wet gedragen, zo moet volgen, dat niet alleen allen kunnen, maar dat allen moeten zalig worden, en de mens over geen zonde met het eeuwig verderf gestraft wordt, of God zou niet rechtvaardig moeten zijn, also Hij de schuld tweemaal zou invorderen en straffen. Zulks zullen wij immers van een rechtvaardig God niet durven denken? Zo is het ook zeker dat Jezus Christus voor alle mensen niet is gestorven, en voor allen de zaligheid mogelijk gemaakt heeft. De Heere Jezus deelt de zaligheid werkelijk mee, past ze krachtadig toe aan al degenen voor welke Hij ze verdiend heeft. Want Hij geeft het eeuwige leven aan allen, voor welke Hij Zijn leven stelde. Gelijk de Heiland door de staat van Zijn vernedering de zaligheid verdiend heeft, zo past Hij ze ook toe door Zijn verhoging. Gelijk Hij niet voor Zichzelf, maar voor de Zijnen vernederd is, zo is Hij ook voor hen verhoogd *tot een Vorst en Zaligmaker, om aan Israël te geven bekering en vergeving der zonden*. Hand. 5:31. Zo zegt Christus: *Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt*, Joh. 17:9. Zo bidt Hij voor allen en die alleen voor welke Hij gestorven is. Want Zijn dood en voorbede gaan altijd samen, zie Jes. 53:12. *Hij heeft veler zonden gedragen en heeft voor de overtreders gebeden*. Zie Rom. 8:34; 1 Joh. 2:1 en 2. En immers *is Christus niet tevergeefs gestorven* Gal. 2:21. Maar indien Hij voor alle mensen gestorven is, zo is Hij tevergeefs gestorven voor die niet zalig worden.

Maar de drijvers van algemene verzoening en voorstanders van de vrije wil des mensen willen, dat Jezus Christus voor alle mensen de zaligheid mogelijk gemaakt heeft, en niet zo direct dat allen zalig worden. Hoe vol ongerijmdheid deze stelling is, zal ons nader blijken. Dan was immers de dood van Christus in het bezit van zaligheid op het alleronzekerste, want zo eens geen een mens een goed gebruik gemaakt had van zijn zogenaamde vrije wil, gelijk het zou hebben kunnen zijn. Wat zeg ik? Zo zou het voorzeker geweest zijn, zo het van de wil des mensen afhing, zo zou geen mens de zaligheid verkregen hebben, hoewel Christus voorheen gestorven ware. Zo zou Zijn dood geheel vruchteloos en tevergeefs geweest zijn. Het wangevoelen dat Jezus Christus voor allen, hoofd voor hoofd is gestorven, voor allen de zaligheid mogelijk gemaakt, is geheel in strijd met Gods eeuwig vrijmachtig soeverein welbehagen. In het zalig worden van dood- en doem-schuldige zondaren, en indien Christus voor allen stierf, hun aller schuld betaalde, allen beminde, allen lief had; och, dan al dat lijden, al die tranen, die kermingen en folteringen, alles tevergeefs. Hij nam hun zonden weg; en steeds bleven hun ongerechtigheden. Hij beminde hen, had hen allen lief, deed alles om hen van de hel en het eeuwig verderf te bevrijden en na alles wat Hij gedaan heeft, komen miljoenen in hun zonden om en worden voor eeuwig geworpen in de hel. Is Jezus Christus dan niet de waarachtige God? Bezit Hij niet alle eigenschappen der Godheid? Is Hij niet de alleen wijze en alleen machtige. Wist Hij dan niet toen Hij aan het kruis hing, wie zalig zouden worden en wie zouden verloren gaan? Of hing het af van de vrije wil des mensen? Indien nu de stelling van algemene verzoening en van de vrije wil moest doorgaan, dat Christus voor alle mensen, hoofd voor hoofd, gestorven is, voor allen de zaligheid mogelijk gemaakt, die hun wil ten goede gebruiken, in Hem geloven, Hem aannemen. Maar dat die niet in Hem geloven, Hem niet aannemen, hun wil niet goed besteden en aanleggen, ook niet zalig worden. Zo moet onvermijdelijk volgen, dat de zaligheid niet ligt in de enige offerande van Jezus Christus aan het kruis volbracht, maar in het goed of kwaad gebruik van de wil. Zo wordt het duidelijk dat de eeuwig gezegende Immanuël afhankelijk gesteld wordt van de vrije wil, in het bezit Zijner onderdanen, in het zich willen, of niet willen onderwerpen aan Zijn rijkswetten. Zo zal Hij Die zegt: *Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde, Die is en Die was, en Die komen zal, de Almachtige*, lijdelijk moeten wachten, wie de wil goed gebruikt, wie in Hem wil geloven en niet wil geloven. Die nu wil geloven wordt Hem ten eigendom, doch die niet wil geloven blijft het eigendom des satans, blijft onder vloek en toorn besloten; niettegenstaande Christus voor hen de zaligheid verdiend heeft, voor allen geleden, gestorven, opgewekt en ter rechterhand Gods gezeten is, doch dat alles was niet genoegzaam ter verlossing, zo de mens zijn wil niet goed besteedt en aanlegt.

O, mijn vrienden! De leer van algemene verzoening, en het zielsverderfelijke stelsel van de vrije wil, is niet alleen een godslasterlijke leerstelling, maar ook een Gods wijsheid en Gods almacht verloochenende en vrije genade miskennende leer. Immers zegt de eeuwige Wijsheid, als een voor allen: *gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven zoudt hebben*, Joh. 5:40 en Paulus in Rom. 9:16: *Zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen, die loopt, maar des ontfermenden Gods*. Door het stelsel, dat Christus voor alle mensen de zaligheid mogelijk gemaakt heeft, en dat allen die willen kunnen zalig worden, wordt de doodsstaat des mensen miskend en verloochend. Maar het straalt in alles klaar door, dat de voorstanders en drijvers van de vrije wil, vreemdelingen zijn van hun eigen hart, en vreemdelingen van de staat der ellende, waarin de mens van nature gezonken is. Want zal het grote werk der zaligheid in de mens beginnen, dan wordt de inplanting

van een nieuwe hemelse natuur vereist, door de werkende invloed van de Heilige Geest; want van daar moet het beginnen, maar niet van de wil des mensen. Want natuurlijk licht, natuurlijk geloof, natuurlijke godsdienst, is in het zalig worden nutteloos en tevergeefs. Al neemt de stroom der natuur een andere loop aan, dat verandert nochtans de bemodderde wateren niet, het is en blijft een verdorven beek. Het zaligmaken is Gods werk; heeft haar beginsel niet door het goed gebruik der wil.

Nee, het is een opwekking uit de staat des doods, een getrokken worden uit de macht der duisternis, een uit het vuur rukken, de duivel ontveldigd worden. Och! hoe veel duizenden en duizenden, die zich in een oppervlakkig christendom vergenoegen, en zichzelf zegenend verblijden met de grootheid van Gods liefde, met de liefde van de Heere Jezus, die zichzelf bedriegen en door anderen misleid en bedrogen worden. Die Gods lieve en dierbare waarheid, naar hun eigen dwaze waan in het verband en samenhang uiteenrukken en zeggen en schrijven: God wil dat alle mensen zalig worden. Maar wordt er één onder de vele drijvers van algemene verzoening, en van de vrije wil des mensen gevonden, die zeggen kan hoe de Heere met hem begon, en wat zijn gewaarwordingen waren onder deze Goddelijke onderwijzingen? Wie onder de zovele roepers: God is liefde, Christus is voor allen gestorven, kan bij bevinding spreken van de alsem en bittere gal der zonden, van de vergiftige prikkel der zware schuld, van de pijlen van de rechtvaardige en Heilige God in het geweten, van het slijk en vuil van een goddeloos hart, van het inwonend kwaad en diep bederf, de stromen van ongeloof en Godverzaking? De vloed van vuilheid en ontuchtigheden, de Godslasterlijke gedachten, verschrikkelijke vervloekingen, de vijandschappen tegen God, en de opwerpingen van het stinkende broeinest van een zinnelijk en duivels hart? O nee, van dit alles zijn de voorstanders van de vrije wil geheel vreemd, houden niet van dat gesus en getalm. Nee, die oude praatjes en femelarijen hebben in de verlichte negentiende eeuw uitgediend. Maar bij al haar geroep, gelooft in Jezus, neemt Jezus aan, Hij stierf voor allen, boette ons aller schuld en zonden, is het juist kenbaar en bevestigend, dat ze vreemdelingen zijn, van het overtuigende en ontdekkende licht des Heiligen Geestes en openbare vijanden van de vrije genade leer. Ze hebben nooit hun zielsellende in de dodelijke onmacht leren kennen, en als veroordeeld in zichzelf, het woord van Jezus leren verstaan: *Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader Die Mij gezonden heeft hem trekke*, Joh. 6:44. Neen! daar zijn de vrije wil drijvers vijanden tegen, en noemen dit een oud bekrompen stelsel. Moge de Heere die arme mensen de ogen openen voor de vrije genade, zoals ze is in Christus Jezus tot eeuwige zaligheid. Want wee, wee! als ze met een ingebeelde hemel voor eeuwig in de hel zullen vallen. Lees tot verdere aanvulling ter beantwoording van onze tweede vraag, het 14e artikel der Geloofsbelijdenis, van de schepping en de val des mensen en zijn onvermogen tot het ware goed.

Nu onze derde vraag:

3. Wie zullen zalig worden?

Zo we er reeds in korte trekken op gewezen hebben, dat niet alle mensen zullen zalig worden, en er toch mensen zalig worden. Wie zijn het? Zijn ze beter dan anderen, hebben ze betere hoedanigheden, maken ze

een beter gebruik van hun wil? O nee, ook zij die zalig worden, liggen van nature in hun onreinheid, vertreden in hun bloed, zijn niet meelijwekkend, maar walgelijk verloren in zichzelf, liggen onder vloek en toorn, tijdelijke en eeuwige straffen waardig. Niemand is er van het ganse Adamsgeslacht rechtvaardig. *Niemand is er die verstandig is, niemand die God zoekt; alle zijn ze afgeweken en onnut geworden, daar is niemand die goed doet, daar is ook niet tot één toe. Hun keel is een open graf, met hun tongen plegen ze bedrog, slangenvenijn is onder hun lippen, welker mond is vol van vervloeking en bitterheid. Hun voeten zijn snel om bloed te vergieten, vernieling en ellendigheid is in hun wegen, en de weg des vredes hebben zij niet gekend, daar is ook geen vreze Gods voor hun ogen. Zo is onder wet en toorn alle mond gestopt, en de gehele wereld voor God verdoemelijk*, Rom.3. Vanwaar moet nu het zalig worden komen, vanwaar moet het beginnen? Van de vrije wil en een goede aanleg der natuurkrachten. O, nee, ook zij die zalig worden, liggen in dodelijk onmacht verzonken: zodat geen vlees door eigen werk, of door de werken der wet voor God gerechtvaardigd zal kunnen worden; want *door de wet is de kennis der zonden*, in de ware grond der veroordeling voor de zondaar. Nu spreekt de Apostel in betrekking tot degenen die zalig worden in Rom. 3:24: *En worden om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade door de verlossing die in Christus Jezus is*; in Efëze 1:6 wordt het door de apostel genoemd: „*Tot de prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde*”. Dit in verband met vers 4 en 5, is het duidelijk door Gods genade te verstaan, de eeuwige genade der verkiezing, de liefde, als de enige en eeuwige oorsprong van genade en zaligheid. Zo zijn al de uitverkorenen, naar het eeuwig vrijmachtig soeverein welbehagen Gods des Vaders, de van eeuwigheid gekenden en verordeneerden *het Beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te worden*. Rom. 8:29. Deze genade Gods, deze verlossing ter rechtvaardiging is in Christus Jezus. Jezus Christus is voor hen die zalig worden Borg geworden. *Zijn vermakingen zijn met de mensenkinderen*. Spr. 8:31. *Hij heeft Zijn ziel gesteld tot een rantsoen voor velen, in Hem zullen gerechtvaardigd worden, en zich beroemen het ganse zaad Israël*, Jes. 45:25. Wij hebben Christus aan te merken als het Hoofd dergenen die zalig worden, als het Hoofd kon Hij ook geen onzeker persoon zijn, daar Hij zelf zegt: *Gij hebt Mij het lichaam toebereid*. Ps. 40, Hebr. 10. Zo zijn allen die zalig worden uit Gods genade in Christus verkoren, niet dat Christus de oorzaak der verkiezing zijn zou. Zo is Hij nochtans het grote middel, waardoor de uitverkorenen de zaligheid verkrijgen. Zo waren het door Gods genade geliefden, die het lichaam zouden uitmaken, want Hij kon geen Hoofd zijn, als met opzicht tot een lichaam. Zo was Jezus Christus verordeneerd om een Verlosser en Zaligmaker te zijn, en dat door Zijn menswording, door de ganse staat Zijner vernedering, door Zijn lijden en dood, zo leed en stierf Hij niet voor zichzelf, maar voor allen waarvoor Hij Borg geworden was. Dan. 9:26. Zo leed Hij *rechtvaardig voor onrechtvaardigen*, om te verlossen en zalig te maken, die in Gods genade besloten lagen. Zo werd Hij tot zonde gemaakt, opdat Zijn volk in Hem rechtvaardigheid Gods worden zou. Zo stond Hij als de grote Hogepriester over het huis Gods, met al de namen die in Zijn verlossende liefde besloten waren op Zijn gezegende borst, niet alleen ingegraveerd in een door 's mensenhand bearbeide borstlap, maar dezen waren de innigste voorwerpen Zijner liefde, als in Zijn zondaarslievend hart ingeschreven, vandaar Zijn bruid, de vrouw des Lams genaamd om Zijn nauwe betrekking op allen, die zullen zalig worden uit te drukken. Zo is Jezus Christus hen allen, door dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid, een eeuwige oorzaak van leven en zaligheid geworden. *Uit Hem* (namelijk uit God de Vader) *zijn zij in Christus Jezus, Die hen geworden is, wijsheid van God en rechtvaardigheid, en heiligmaking en verlossing*, 1 Kor. 1:30. Zo heeft Christus het leven, en de onsterfelijkheid aan het licht gebracht door het evangelie, en is de Middelaar van een veel beter verbond geworden. Zo druipt van dat gezegende en zegenende Hoofd die geestelijke olie der vertroostende liefde, zo deelt Hij *den volken de erfenis uit*, Deut. 32:8. Zo is de Geest des Heeren op Hem. Zo was Christus de eerstgeliefde des Vaders, en allen, die zullen zalig worden, waren in Hem gerekend, in Hem gezegend. Hij was de uitstekende geliefde, zo kondigde God de Vader van de hemel af: *Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in U heb Ik Mijn welbehagen*, Luk. 3:22. Hij is de Vorst van de ganse schaar die zalig wordt, allen zijn Hem gegeven als jongere broederen, om uit de rijkdommen van Zijn erfennissen alles te ontvangen, wat tot het leven en de godzaligheid nodig is. Zo werd de ganse zaligheid van allen, die zullen zalig worden, op Christus gelegd, waar alle schouders te zwak en onvermogen toe waren. Jezus Christus is het centrum of middelpunt, in hetwelk God allen weer tot één wil vergaderen. Hij werd God met ons, opdat wij in Hem één in God zouden worden. In Christus heeft God de Vader een welbehagen, en buiten Christus is Gode niets welgevallig of goed en nuttig voor de mens, of bevorderlijk tot waar geluk

en zaligheid. Die zalig worden, worden daarom gezegd *in Christus geroepen te zijn*, Fil. 3:14; *In Hem geschapen*, Ef. 2:10; *In Hem bewaard*, Judas vers 1; en in Hem met alle geestelijke zegeningen gezegend te worden.

Let nu wel: Allen die zalig worden, worden zalig door Gods genade, door de verlossing die in Christus Jezus is, zodat de mens met al zijn doen en laten er geheel buiten valt, en *de Heere zich ontfermt die Hij wil, en verhardt die Hij wil*, Rom. 9:18. En allen die zalig worden leren het ondervindelijk kennen, dat zij alleen uit Gods genade zalig worden, door de verlossing die in Christus Jezus is, om rede dat er niets in hen is dan tegenstand en vijandschap tegen de genade en verlossing in Christus, zodat hier niets van de vrije wil, en een goede aanleg der natuurkrachten kan in aanmerking komen. Neen! De zaligheid is alleen uit Gods genade, uit eeuwige vrije liefde in Christus. Zo zegt de Heere: *Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid*, Jer. 31:3. Zo spreekt de God en Vader aller genade. Jes. 53:11: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen*. Zo belijdt de ganse kerk in vers 6: „*Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg, doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen*”. Zo heeft Jezus Christus, met één offerande in eeuwigheid volmaakt, degenen die geheiligd worden en zullen zalig worden. Zo horen we de alles afdoende uitroep aan het hout des kruises: „*Het is volbracht!*” Volbracht voor al Zijn volk. Volbracht, al de strenge eisen der heilige wet. Volbracht in het doordragen van de vloekschuld op de overtreding gedreigd, onder de toorn Gods. Volbracht, alle eisen van Gods rechtvaardigheid en Heiligheid. Met één woord, volbracht is alles wat te volbrengen was; hetwelk Hij als Borg op zich genomen had. Zo heeft Jezus Christus voor allen die zullen zalig worden voldaan, heeft tot de laatste penning voor hen betaald. Zo zijn allen, die door Gods genade in Christus verkoren zijn, een vrijgekocht volk, een volk, dat zeker zalig zal worden, niet omdat zij hun (zogenaamde) vrije wil goed zullen gebruiken, niet omdat zij in eigen kracht in Jezus zullen geloven, en zullen aannemen. O, nee! Maar zullen zalig worden, omdat God Zijn genade, in Christus in hun ziel zal verheerlijken, in de levendmakende kracht door de Heilige Geest.

Nu staat ons tenslotte te overwegen in ons vierde punt:

4. *Waarin bestaat het zalig worden?*

Zalig worden bestaat in een zalig gemaakt worden, in een verlossing van het hoogste kwaad en gebracht te worden tot het hoogste goed, het is een daad in het hart van de uitverkoren zondaar en zondares, ja, het is een almachtige, krachtdadige en onwederstandelijke daad, waardoor hetgeen, wat oorspronkelijk en altijd het hunne was, een persoonlijke wezenlijkheid wordt, een genot der bezitting, een ontvangen van de erfenis voor hen bereid. Het zalig worden als een levendmakende daad, wordt niet voorafgegaan door enige hebbelijkheden van de zijde des mensen, door enige schikking en voorbereiding. Nee! Dit strijdt met de staat des doods, waarin de mens gezonden ligt als onbekwaam tot enig goed, en de gehele ziel geneigd is tot alle kwaad. Evenwel staat het vast, dat zaligheid in het dadelijk bezit, voorafgegaan wordt door een levendig gevoel van rampzaligheid. De kennis van zonden en ellenden gaat voor het delen in de verlossing en verlossing gaat voor dankbaarheid, dit is naar de orde des heils. Als nu de mens die zalig wordt uit de staat des doods wordt opgewekt, worden hem de ogen des verstands geopend. De Heilige Geest overtuigt ze van zonden en ellenden. Dit zijn gevoelige en zieldoorsnijdende overtuigingen. O, wat

kermende klachten, wat traanvolle angsten worden bij zulk een ziel vernomen. Wat zwaarmoedige vooruitzichten. Wat terneergeslagen moedeloosheden. O, die dikke duisternis, dat ellendig ongehoof; en wat bedroefde inwendige gewaarwordingen worden in een overtuigde ziel openbaar. Maar ook de zware last van de zonden, en nog steeds het dagelijks gewicht van het kwade waaronder zij gebogen gaan, als een zware last die hen terneer drukt. O, wat wordt de ziel op en neer geworpen. Soms treedt de ijselijke bode van dood en oordeel hen voor de geest, daar moeten ze wel eens dagen en nachten *bitter kermen, en vinden geen ontfermen, in hun verdriet*. Ze komen wel eens in zulke akelige, en van alle zijden omringde toestanden, dat ze voor de aardse rechter vrezen, en met siddering en beving aan de rechtvaardige en heilige Rechter van hemel en aarde met verschrikking denken. Maar ach helaas, het ligt de ziel zo nabij om pogingen aan te wenden, om in een verzoende staat met God te komen en bij een beschouwend gezicht en bij hebbelijke uitgangen naar zaligheid en naar de Heere Jezus om rust en vrede voor zich te verkrijgen. Zo staat de overtuigde ziel naar een toenemen, stelt zich voor en spant alles in het werk om van kracht tot kracht en van deugd tot deugd voort te gaan. Ja, kon ze haar keuze volbrengen, zo besteeg ze de top van volmaakte heiligheid. Waarlijk ze meent: zo moet het komen, om de ware vrede der ziel, en verzoening voor haar zonden en schuld te verkrijgen.

Maar o! Gods weg is zeer verschillend van die der mensen in het gewichtvol stuk van zaligworden. Hij bouwt niet op, tenzij Hij eerst heeft neergetrokken. Hij zaligt niet, al eer Hij de ziel eerst haar verloren toestand grondig heeft ontdekt en te gevoelen gegeven. Hij neemt niet de stoppels van de oude natuur, om daarvan een fundament te leggen. Des mensen natuur, des mensen werk is op te bouwen, de ene steen van gestalte en tranen enz. enz. op de andere te leggen, en daar een toren van te bouwen om ten hemel op te klimmen. Maar Gods manier is neder te komen, om al de op elkaar gepaste stenen, op en af te breken, totdat de naakte Adamsgrond ontdekt en ontbloot is. Dus gaat doding vóór het delen in de levensvruchten van het geloof in Jezus Christus in de ware vrede van de ziel; armoede gaat voor rijkdom; geringheid voor het beërven van de stoel der ere; zelfverfoeiing voor de verhoging; in stof en drek vernederd te worden voor het doen zitten bij de prinsen, bij de prinsen Zijns volks. 1 Sam. 2:6-8. Ps. 113:7 en 8. Het maaïen in blijdschap wordt voorafgegaan door een zaaien in tranen; *as gaat voor sieraad; treurigheid voor vreugdeolie; en een benauwde geest voor het gewaad des lofs*.

Het zalig worden is geen oppervlakkige daad, bestaat niet in de letter op zich, maar in de Geest; en niet in rechtzinnige geloofs- en religiebelijdenis, en uitwendige kerkvoorrechten, waar duizenden zich in vergenoegen en zich lichtvaardig tevredenstellen voor de grote eeuwigheid. Nee! Het zalig worden bestaat in een ingewerkte en geheiligde kennis door de Heilige Geest in het hart. En nu werkt de Heilige Geest niet alleen overtuigend, maar ook ontdekkend. O, wat gruwelen worden ze in zichzelf gewaar, zonden zelfs, die vroeger bedekt waren, worden krachtig in het hart openbaar. Ze zijn menigmaal met verbazing aangedaan, bij de vreselijkste, vuilste en verfoeilijkste gedachten, ja soms godslasterlijke vloeken en vervloeking. En ach, kon de ziel nu maar onder ware boetvaardigheid komen. Och ja, dan zouden ze nog een hoopje scheppen, maar onder dat alles en veel meer als genoemd is, bevindt ze zich zo ongevoelig, zo hard en lusteloos in het

betrachten van de weleer aangename bezigheid. Ja, soms zijn ze moedeloos, komen in vijandschap en opstand tegen de weg die naar hun bevassing een gehele tegenloop is. De satan schiet zijn vurige en helse pijlen op de ziel af, komt als de oude listige slang wel eens voor, door haar jammerlijk te beklagen. De duivel fluistert de ziel op een voor hem geschikt ogenblik in: Wel mens, wat ben je toch een ongelukkig schepsel, er is niemand ongelukkiger dan jij bent, je hebt geen genot van de wereld, je slijt je dagen in naargeestige denkbeelden, en aan God heb je niets en zalig kun je toch niet worden. De listige duivel scheldt en verwijt hier nog niet, maar beklaat de ziel, en wat is zijn hels doel? Hoort dit uit zijn ingefluisterde rede, hij geeft de ziel een hem voordelige raad. Ze moet maar alles loslaten en haar vermaak en uitspanning in de wereld zoeken, en hij tracht haar wijs te maken, dat dan dat zwaarmoedige denken en peinzen vanzelf wel zal slijten.

Haar zielsvijand zegt: In deze toestand ben je niet alleen een verdriet voor jezelf, maar ook voor anderen, en wel vooral voor je huisgenoten en familie. Voordat je zo zwaarmoedig begon te denken, had je immers veel meer genoegens als nu je je wijs hebt laten maken, dat je zo en zo moet wezen en worden en nu zie je immers wel, dat het alles niets is?

De wereld werpt ook haar lokazen uit, spant haar netten en valstrikken, is bekorend en schijnbaar beminnend, gedraagt zich als de overspelige vrouw in de kracht van haar verleiding. Spr. 7. Daar komt nu bij, dat alles voor de ziel schijnt af te nemen: Gods dag, eerder een verlustiging voor haar wordt een last, biddeloos, lusteloos, er is geen reuk noch smaak, zo min in het één als in het ander; ze begint Gods volk te mijden; is traag in de oefeningen van de openbare godsdienst; ja, wordt soms boos en vijandig als ze op anderen ziet waar de Heere mee doorwerkt in de weg van zalig worden. Ze begint te veroordelen, het werk Gods niet alleen in haarzelf, maar ook in anderen te miskennen. Och helaas! We zouden te uitgebreid worden, wanneer we al de openbaarwordingen in de weg van ontdekking moesten aangeven, en op al de afwisselende omstandigheden moesten wijzen. En wat zou er nu van de ziel worden als ze overgelaten werd aan zichzelf? Gewis ze werd een prooi van de satan en de wereld. O ja, het komt wel eens zo ver, dat ze met het murmurerend Israël hunkeren naar de vleespotten van Egypte. Maar ach, hoe wonderlijk is Gods weg in het zaligmaken van de arme ellendige zondaar; de Heere geeft ze niet over in de handen van hun haters. O nee! Hij helpt ze en redt ze uit, maar naar Zijn eigen wijze en op Zijn eigen tijd. Ook hier komt bij ontvangen genade niets van de wil des mensen in aanmerking, nee, het is de Heere, Die ze bij vernieuwing komt wakker schudden. Het is of onverwachts een krachtige hand hen bij vernieuwing aangrijpt, ze zien verschrikt om zich heen. Daar staat de ziel beroerd, bevreesd. Benauwde angsten doorkruisen het hart, gevoeliger dan ooit gevoelt ze de scherpe prikkel van de wet. O, hoe veroordeeld onder het gevoel van vloek en toorn; ze vlucht van de ene hoek in de andere, maar vindt nergens ademtocht voor het beklemde en benepen hart, overal bang, *angsten der hel en banden des doods omringen haar*. En nu is het allerzwaarste, dat de ziel met haar benauwde toestand niet onder God kan komen, alles gesloten en toegemurd, veroordeeld in het midden van haar aanklagers en beschuldigers. De duivel klaagt haar aan als de aanklager der broederen, hij scheldt en verwijt. De wet eist haar volle recht in volmaakte gehoorzaamheid, onder de veroordelende uitspraken van de eeuwige vloek over de overtreders. Het geweten beschuldigt, benauwt, is mede veroordelend, als een getrouw getuige van binnen, doorzoekende als de lamp des Heeren de binnenkamers des buiks. (Spr. 20:27) De dood spert haar kaken op,

grijpt bij de keel, oefent haar recht uit: *ten dage als ge daarvan eet, zult gij de dood sterven*. De Heilige Geest leidt de ziel in de ware ontbloting in zichzelf, haar ogen worden geopend voor de bondsbreuk in Adam, zij leert zichzelf kennen in haar verdoemelijkheid voor de hoogste en heilige Rechter van hemel en aarde, onder de vreselijkste en verschrikkelijkste aandoeningen en gewaarwordingen des harten. Nu is het niet meer Adam; maar ik, ik ellendige zondaar of zondares, in toegerekende schuld, in erfsmet en in dadelijke overtreding, in woorden, daden en gedachten, het voorwerp van Gods rechtvaardige toorn. Hier schreeuwt de ziel het wel uit, terwijl het wraakzwaard van de almachtige, rechtvaardige en heilige God haar dreigt de laatste slag van de eeuwige dood toe te brengen.

Zo Gij in 't recht wilt treden, o Heer' en gadeslaan,

Onz' ongerechtigheden,

Ach wie zal dan bestaan?

Hier leert de ziel het verstaan, en bevindelijk kennen, dat alle geschapen krachten in hemel en op aarde te kort schieten om een enkele zucht toe te kunnen doen, in het zalig worden van de zondaar. Ontbloot tot aan de fondamenten, ontledigd in zichzelf, onbestaanbaar voor God, rechtvaardig tijdelijke en eeuwige straffen waardig. De ziel komt in de onderwerping aan Gods wil, moet haar doemschuld rechtvaardigen en billijken, in een welgevallen aan de straffen van haar ongerechtigheid.

Niet dat de ziel liever verloren zou gaan uit kracht van Gods rechtvaardigheid en heiligheid dan zalig worden. *Nee, dat zijn overdreven machtspreuken*. Maar de ziel krijgt God lief te hebben boven alles, ja boven haar eigen ziel en zaligheid. Ja, wil niet zalig worden als het minste van Gods volmaakte deugden en eigenschappen verbroken zou worden om haar zaligheid. Maar ach, waar de ziel waarlijk in de dood komen mag, in de doorleefde kennis van haar totale onmacht, in de gegronde kennis van haar zielsellende en onder het erkentelijke van haar grote en zware schuld, daar vervult één hoofdgedachte haar gehele ziel. *Verloren, verloren*, het is haar of ze aan een grondeloos gevoel onderworpen is. In haar schatting was ze nimmer de eeuwige afgrond zo nabij gekomen. Nu wacht niets anders dan het uitvoerend vonnis naar de rechtvaardige uitspraak van Gods mond, hier is het van haar zijde onmogelijk. Zo moet het mogelijke in het zalig worden van de zijde des Heeren, van Gods genade in Christus Jezus komen en buiten dat kan er geen redding, noch verlossing voor de ziel dagen.

Maar o, eeuwig wonder van aanbiddelijke genade, van eeuwige vrije zondaarsliefde, daar openbaart Zich de Heere Jezus Christus als het grote Middel van zaligheid, treedt als de Middelaar des nieuwen verbonds tussen de veroordeelde en aangeklaagde zondaar en God, niet alleen als Middelaar van voorspraak, maar ook van verzoening. Jezus Christus bepleit de ganse zaak van hun ziel voor het grote gerechtshof des hemels, eist op grond van Zijn borgtochtelijke gerechtigheid verzoening, voor de in en bij zichzelf aangeklaagde en beschuldigde ziel en wil niet dat deze in het verderf nederdaalt, want Hij heeft de verzoening voor haar gevonden, het eeuwige leven voor

haar verdiend in Zijn dadelijke gehoorzaamheid, heeft door lijden en sterven de vloek gedragen en weggenomen, en voor al de Zijnen aan Gods gerechtigheid voldaan. De Heilige Geest uitgaande van de Vader en de Zoon, openbaart een dadelijke verzoening in het hart van de arme zondaar, de ziel deelt in de kracht des geloofs, ze krijgt de Heere Jezus als Borg voor haar schuld en zonden aan te nemen, gelooft in Hem tot rechtvaardigheid, is in Jezus Christus rechtvaardig voor God.

Niet dat de Heere Jezus de ziel rechtvaardigt. Hij is er wel de werkende oorzaak van, maar het is God de Vader, Die als Rechter in het rechtsgeding, in de vierschaar van het geweten tegenover haar stond. Zo zegt Paulus: *God is het Die rechtvaardig maakt.* Rom. 8:33, hierin openbaart zich het dadelijk bewijs, met God verzoend te zijn door de dood Zijns Zoons, de verlossing in Zijn bloed te hebben, naar de rijkdom van Gods genade, het is een geheiligde waarheid voor het hart. *Maar uit Hem (uit de Vader) zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing.* Nu deelt de ziel in een alles overstijgende vrede. Nu is de ziel de loodzware zondelast kwijt; de benauwde zielsangsten zijn verdwenen; de doodsbanden verbroken; de angsten der hel vervlogen; geen beschuldiging noch aanklacht en veroordeling wordt meer gehoord; de duivel veroordeeld; de eisen der wet vervuld; het heilige recht Gods voldaan; de consciëntie bevredigd; de vreze voor dood en verderf geweken. *Zo is er dan geen veroemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn.* Nu heeft de ziel ontvangen *de witte keursteen* uit de hand des Rechters, *en op de keursteen een nieuwe naam geschreven, welke niemand kent, dan die hem ontvangt.* Openb. 2:17. Nu is haar treurzang ontbonden in een blijde rei. (Ps. 30:12) O, hoe wonderlijk is het voor de ziel, het is of alles voor haar nieuw geworden is, maar ook vooral haar Bijbel, waar ze menigmaal met huivering op zag, met schrik aan dacht en met een hart vol vreze in las, of uit hoorde spreken en prediken, want het was voor haar een groot boek vol met bedreigingen en vervloeking. En ach, nu kunnen ze dat lieve en dierbare woord niet opslaan of er uit horen spreken of prediken, of de vertroostende beloften zijn voor hen in Christus Jezus *ja*, en zijn in Hem *amen*, God tot heerlijkheid. Nu hebben ze met alles een onuitsprekelijke vrede, met de dieren des velds, ja, een verbond met de stenen des velds. Nu hoort men een gezang in de tenten der gerechtvaardigden van de bevrijden des Heeren.

Hier rust mijn ziel in 't vol genot, van 's hemels zoete vrede.

Dit is voor mij een Paradijs, een zielvervullend Eden.

Nu staat de gerechtvaardigde en vrijverklaarde ziel vrij voor God, of ze nooit zonde gekend noch gedaan had. Ze is in Jezus Christus rechtvaardig, in Hem gerekend, in Hem volmaakt, de beminde en geliefde bruid van haar zielsbruidegom, nu is haar beker overvloeiende, zij smaakt het goede van Gods huis en het heilige van Zijn paleis. Nu mag de ziel in de mogendheid des Heeren alles heilig tarten. *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?*

Maar daar het bevindelijke waarheid is, dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, zo raakt de gerechtvaardigde ziel na korter of langer tijd in de zoete en zalige verzoenende vrede gedeeld te hebben, wel weer onder zware strijd en vreselijke en verschrikkelijke aanvallen. De satan tracht haar wijs te maken dat alles wat ze ondervonden heeft niets meer dan verstandswerk en verbeeldende aandoening des harten is geweest, en dat nu bij haar de laatste dwaling erger zijn zal dan de eerste, het ongeloof openbaart zich bij vernieuwing in het hart, en ach, nu heeft ze zichzelf en anderen bedrogen, ja het schijnt de ziel toe, dat haar zon op de volle middag is ondergegaan. O! zoals ze voor korter of langer tijd juichte en roemde in de God van haar heil, in haar dierbare Heiland en Zaligmaker, daar is wederom het klagen en kermen bij haar vermenigvuldigd, duizend zorgen, duizend doden, kwellen bij vernieuwing het angstvallig, benauwde en bestreden hart. Waar het bij haar was:

Komt luistert toe, gij Godsgezinden.

Gij die den Heer' van harte vreest,

Hoort wat mij God deed ondervinden

Wat Hij gedaan heeft aan mijn geest,

daar is het nu weer bij haar, onder jammer en geklag:

Hoor mijn geschrei, 'k ben uitgeteerd,

Door mijn vervolgers overheerd,

Ai help en red mij uit de nood

Want hunne macht is mij te groot.

Och, wat al afwisselende toestanden is de ziel hier menigmaal nog onderworpen, zodat het haar wel toeschijnt, dat ze nog door haar vijanden zal verslonden worden. Maar ach, de Heere geeft ze niet over in des vijands macht. Hij komt de ziel bij vernieuwing voor in Zijn verbondsliefde, ze wordt in het eeuwig verbond der genade, in de eeuwige liefde des Vaders uit vrij soeverein welbehagen in Christus Jezus ingeleid, wordt daarin bevestigd en verzekerd in de hope des eeuwigen levens. De Heilige Geest leidt ze in de belofte des verbonds en ze krijgt het met toepassing op zichzelf te verstaan. *Want Uw Maker is uw man, Heere der heirscharen is Zijn Naam en de Heilige Israëls is uw Verlosser.* Zo zegt haar getrouwe Verbondsgod: *Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.* Jer. 31:3. *Want dit zal Mij zijn*

*als de wateren Noachs, toen Ik zwoer dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan, also heb Ik gezworen dat Ik niet meer op u toornen noch schelden zal. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere uw Ontfermer. Jes. 54:9, 10. O, hoe wonderlijk is de ziel gesteld onder de toediening van de verbondszegeningen, aan en in haar hart verzegeld en toegepast door de Heilige Geest. Dan is haar gehele hart vervuld met een onuitsprekelijke en hemelse vreugde, ja daar jubelt ze: Ik ben vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in God mijn Zaligmaker, want Hij heeft mij gekleed met klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan, gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap. En onder het volgenot van deze vreugde, is ze menigmaal zo zalig bedroefd, zo teer, zo ootmoedig, zo klein en nietig in haar eigen gedachten. Och, wat is het haar een eeuwig onbegrijpelijk wonder, dat zij zalig wordt; hier deelt de ziel in een evangelische gelovige droefheid. O, hoe zalig is dat gelovig treuren aan die gezegende voeten van de Heere Jezus Christus en gebruik van Hem te mogen maken in Zijn naturen, staten en ambten, daar ze Hem in alles zo nodig hebben en in oefeningen verstaan: *zonder Mij kunt ge niets doen.**

Overigens leidt de Heere al Zijn volk naar Zijn eeuwige wijze raad, en in de meest bevorderlijke weg het ware heil der ziel. Zeer verschillend en onderscheiden is de weg, die de Heere in het zalig worden met Zijn volk houdt, maar dit staat onwrikbaar vast, *dat degenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn.* Rom. 8:28. En het ligt als een gefundeerde grond in de ziel ingegraveerd. *Want wij weten dat zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.* 2 Kor. 5:1. En nu bestaat het zaligworden in het door vele verdrukkingen in te gaan in het eeuwig Koninkrijk der heerlijkheid. En het kenmerkt de beleving van allen die zalig worden dat hun ganse leven tot het uur van hun ontbinding een leven is van strijd, moeite en verdriet. Maar een blij vooruitzicht in de gegronde hoop van eeuwige zaligheid doet ze uitzien naar de volkomen verlossing van het lichaam der zonde en des doods. Zo bestaat het zaligworden in een volzalig genieten van ongekende hemelvreugde en eeuwige blijdschap. Ja, van stonden aan dat hun ziel van het lichaam scheidt wordt ze tot Christus haar Hoofd opgenomen. Maar de zaligheid bestaat ook daarin, dat dit vlees door de kracht van Christus opgewekt zijnde, wederom met hun zielen verenigd, het heerlijke lichaam van Christus gelijkvormig zal worden.

Tenslotte, zalig worden bestaat in het bezit van volkomen zaligheid naar ziel en lichaam. Een zaligheid *die geen oog gezien, geen oor gehoord en in het hart des mensen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft, dien, die Hem liefhebben.*

O Heere, geef uit vrije genade, dat de arbeid der liefde, in de donkere dagen die wij beleven, aan veler harten mag geheiligd worden door de Heilige Geest, dat is de hartelijke wens en bede van de schrijver. Amen.